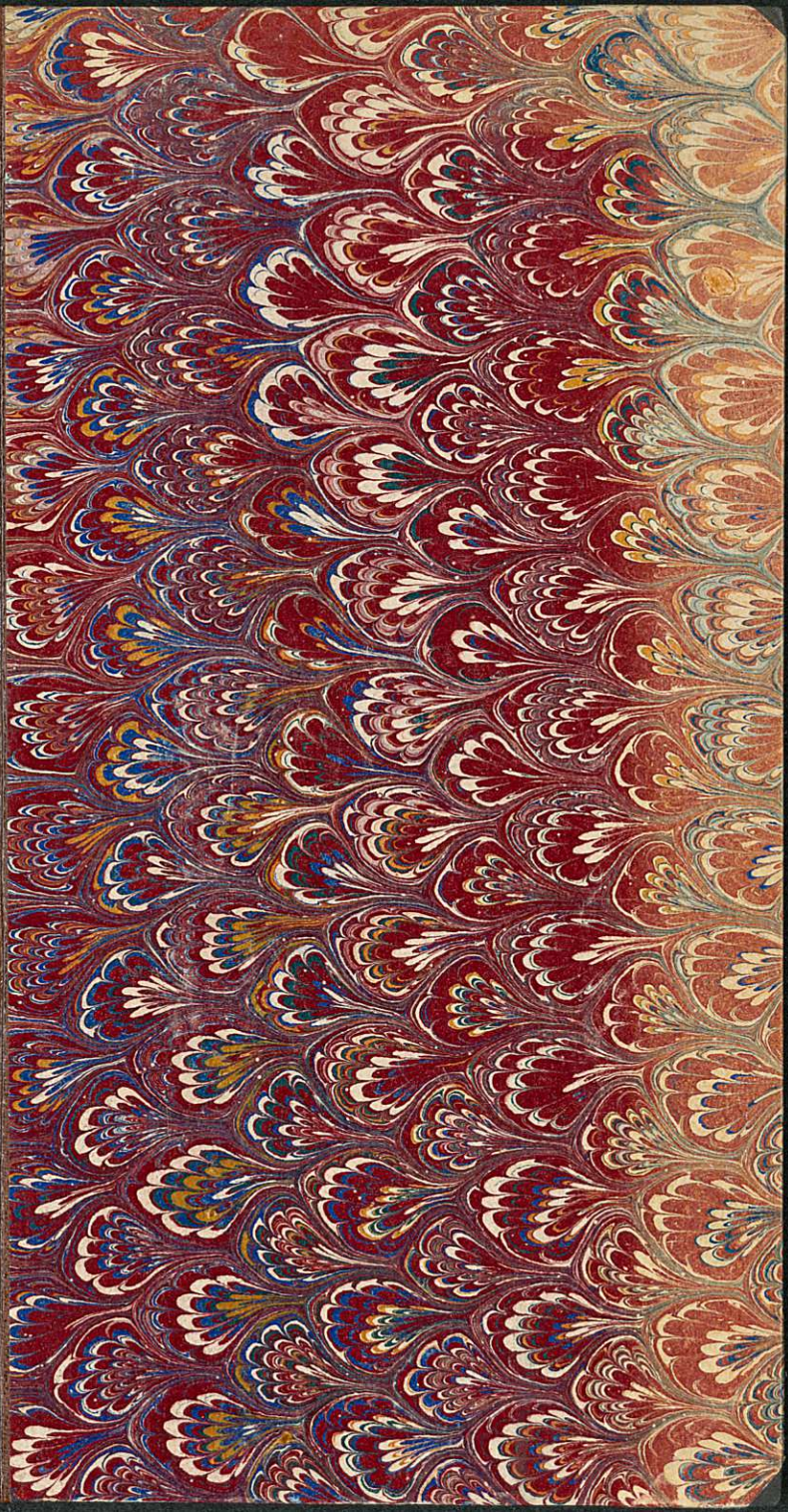

W. H. Hellenius
—
muistokirja

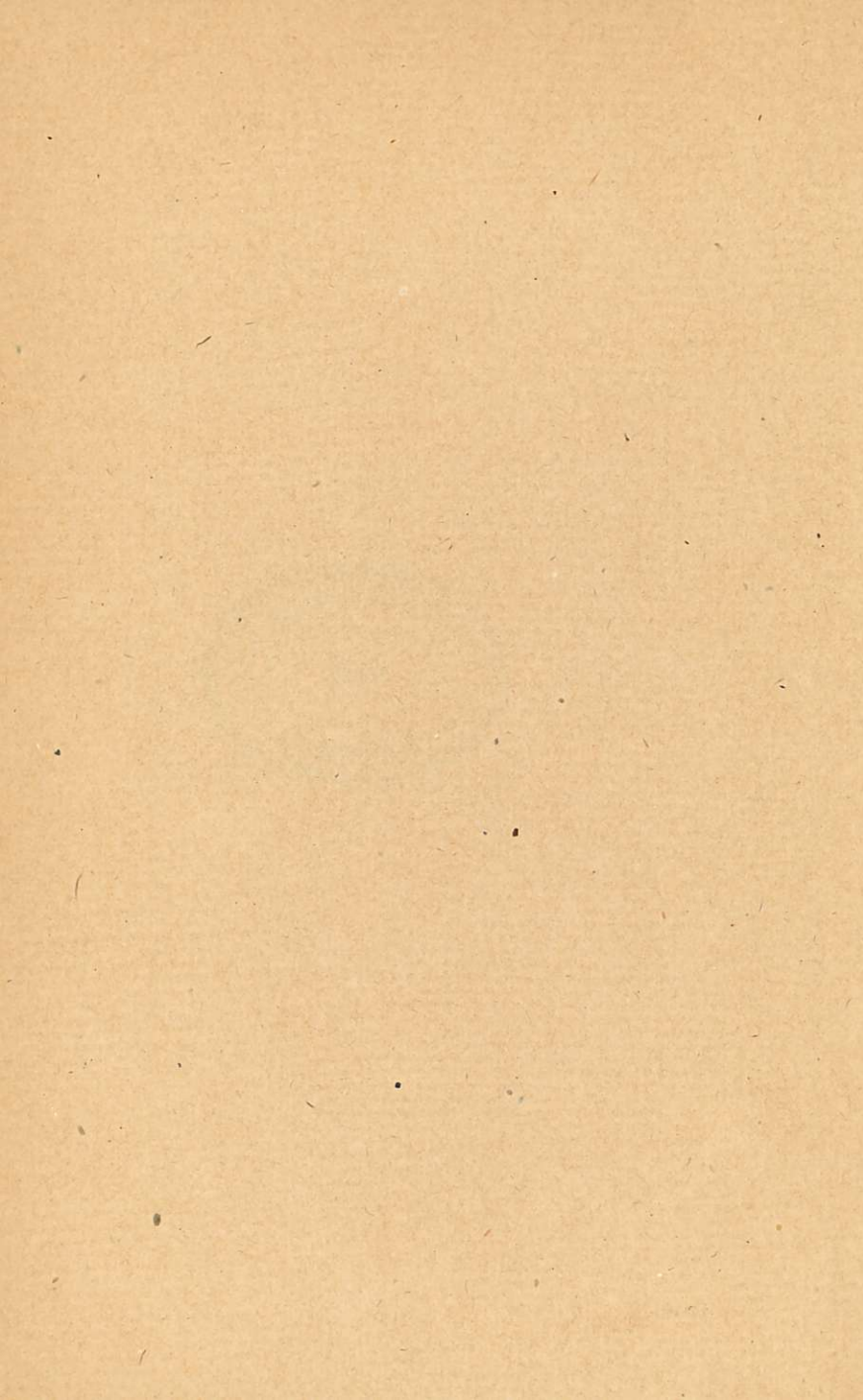

V. K.

ALLI TRYGG-HELENIUS

JOULULEIKKEJÄ JA VUOROKESKUSTELUJA

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ PORVOO

JOULULEIKKEJÄ JA
VUOROKESKUSTELUJA

JOULLEIKELÄ JA
SUOROKESKUSTELU

JOULULEIKKEJÄ
JA
VUOROKESKUSTELUJA

TOIMITTANUT

ALLI TRYGG-HELENIUS

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

JOUULI-EIKKEJÄ

VUOROKESKUSTELUJA

1909

KÄÄNTÄJÄ: M. J. R. LIND

PORVOOSSA 1909
SANOMALEHTI O.-Y. UUSIMAAN KIRJAPAINO

Suomen opettajille, opettajattarille, raittius- yhdistyksille ja nuorisoseuroille.

Ystävällisiä neuvoja leikkien käyttämisessä.

Tämän mukana lähetetään teille kokoelma joululeikkejä, raittius- ja muita vuorokeskusteluja, jotka ovat julkaistut Koitto- ja Joululehti-lehdissä. Niiden lisänä on muutamia uusia, myöhemmin kirjoitettuja leikkejä. Joulun lähestyessä on nimittäin niin usein kouluista tullut kysymyksiä, eikö voitaisi kouluihin saada joululeikkejä, että ehkä on käytännöllistä saada niitä valmis kokoelma. Monille teistä täysi-ikäisistä ovat useat niistä tuttuja. Mutta saapuuhan joka vuosi kouluihimme uusia lapsia, ja heillehän nämä leikit ovat aina uusia.

Toivonliittojen ja nuorisoseurojen kokousten ohjelmiin toivomme näiden vuorokeskustelujen tuovan hauskaa vaihtelua. Niille, jotka eivät ole tottuneet harjoittamaan nuoria näiden yksinkertaisten leikkien esittämiseen, pyydämme antaa muutamia ystävällisiä neuvoja.

Kun allekirjoittanut vuosina 1896—1897 kävi monissa paikoin Suomea tekemässä lasten- ja nuorison raittustyötä tutuksi, saimme kokea, kuinka suuri merkitys on leikkien oikealla harjoittamisella. Se on kylläkin vaivalloista. Mutta jos ei leikkeihin uhraa työtä, voi yhtä hyvin jättää niiden esittämisen sikseen. Sillä jos lapset seisovat ja laulevat ajatuksia ilman äänenpainoa, useimmiten niin matalalla äänellä, ettei voi erottaa sanoja, ja niin nopeasti, ettei voi seurata sisällystä, niin herättää se nuoressa kuulijakunnassa vain levottomuutta. Se ei pysy hiljaa: nau-

retaan, kuiskaillaan, kujeillaan esityksen aikana, kun salissa on tavallista pimeämpää, ja ennen kaikkea: kuulijoilla ei ole yhtään hyötyä niistä totuuksista, joita leikissä esitetään. Sillä toivommehan me — kuten kunnioitettavat lukijat näkevät — näiden leikkien avulla voivamme antaa jonkun opetuksen nuorille elämää varten.

Katsokaamme sen vuoksi, että harjoitettaessa otetaan huomioon seuraavat yksinkertaiset seikat:

1:o) Lapset täytyy saada lausumaan sanat

tarpeeksi hitaasti.

Tämä ei ole heille helppoa; sen tähden täytyy harjoittajan aina ensin lausua heidän kanssansa ja saada heidät huomaamaan, että jos he puhuvat tavallisesti, niinkuin koulussa taikka kotona, eivät kuulijat etäisyyden tähden voi erottaa sanoja. Leikissä tulee lausua sanat noin kaksi kertaa niin hitaasti kuin tavallisessa puheessa.

2:o) Täytyy leikkijöitä kehoittaa

puhumaan tarpeeksi kovaa.

Tässä tarkoituksessa on meillä tapana asettaa pari lasta koulu- tai kokoussalin viimeiseen sopukkaan. He saavat siinä istua ja koettaa, voivatko he hyvin kuulla, mitä puhutaan. Luonnollisesti eivät leikkijät saa huutaa. Jos tiedetään, että jollakin lapsella on heikko ääni ja epäselvä lausumistapa, ei häntä pidä ottaa leikkiin.

3:o) Täytyy saada lasten huomio alituisesti kiinnityksi siihen,

etteivät koskaan puhu selkä käännettynä katsojiin päin

tai kasvot käännettyinä kuulijoista pois päin.

On vaikeampaa kuin luullaankaan totuttaa heitä siihen. Jos heidän esim. tulee poistua näyttämöltä, kävelevät he ovelle ja mennessään puhuvat sanottavansa kääntyneinä kuulijoista pois päin. Jos heidän esim. tulee istua jonkun

sivupöydän ääressä, täytyy heidän aina kumminkin kääntää kasvonsa kuulijoita kohden.

4:o) Täytyy ottaa huomioon

sanain oikea korostaminen.

Kun lapsi ensi kerran lukee osansa leikissä, latelee hän sen niinkuin ulkoläksyn. Silloin täytyy ottaa joku ihan tavallinen lause ja »ladella» se samalla tavalla, jotta lapsi huomaa eron tavallisen puheen ja sen tavan välillä, jolla se esittää leikkiosansa. Johtaja sanoo: no, Jussi, sanotko sinä, kun tulet kotiin, näin: (luetaan ulkoläksyäänellä) »Äiti, minun on niin kauhea nälkä; eikö puuro ole vielä valmista, taikka saanko minä palasen leipää, kunnes puuro kypsyy», tai jotakin samantapaista. Tämä auttaa aina. Sitä paitsi voi, ensi kerran luettaessa leikkiä taikka runoa, joka on esitettävä, antaa lasten lyijykynällä vetää viiva niiden sanain alle, jotka ovat korostettavat, esim. näin: »Tässä istuu Ilmari. Hän on muuten kiltti poika, mutta hänellä on paha tapa hangata kyy-närpäitään pöytää vastaan j. n. e.»

Luonnollisesti eivät korostettavat sanat saa tulla ikäänkuin työntämällä esiin. Tämä kyllä tasaantuu, kun lapsi vain on oppinut ymmärtämään, että korostus on otettava huomioon. Kouluissahan jo opetetaan nuoria oikein korostamaan sanottavaa, joten tämä koskee vain niitä, jotka harjoituttavat raittiusiltamia ja nuorisoseurojen kokouksia varten.

Niille, jotka ovat niin ystävällisiä, että ottavat vakseen auttaa tällaisissa tapauksissa, pyydän kehoitukseksi mainita, että kun ensi kerran on saatu joukko kokoon harjoittamaan vuorokeskustelua, voi se näyttää ihan toivottomalta. Osanottajat ovat ihan »mahdottomia». Luulee, etteivät he koskaan opi lausumaan osiansa. Mutta jos vain on kärsivällisyyttä ja kestävyyttä, niin kyllä lopulta onnistutaan. Täytyy itse näyttää heille, ja jos on kysymyksessä itku tai nauru, niin täytyy ensin itse suorittaa tehtävä.

Mitä ulkonaiseen järjestelyyn tulee, niin täytyy ottaa huomioon seuraavat seikat:

Kaikkien katsojain täytyy välttämättömästi voida nähdä leikkijät.

Jos leikki esitetään vain lattialla, niin täytyy katsojain seisoa kehässä leikkijain ympärillä, niin että kaikki voivat nähdä. Jos katsojat istuvat toistensa takana, niin että etumaiset estävät taempana istuvia näkemästä, syntyy tyrkkimistä, nouseaan penkeille, kuiskataan: »anna minunkin nähdä» y. m. pahaa verta synnyttäviä sanoja, jollaista usein sattuu aikuistenkin kokouksissa. Maalla, missä on helppo saada lautoja, voidaan hyvin helposti valmistaa yksinkertainen lava siten, että asetetaan parille penkille tai kolmelle tuolille lavan kumpaankin päähän vankka lauta, joka täytyy lujasti sitoa tuoleihin, ellei voida nauloilla lyödä sitä kiinni. Näitten tukilautojen päälle asetetaan poikittain toisia lautoja, jotka täytyy vahvasti naulita joko tukilautoihin taikka tuoleihin. Lavan täytyy olla niin korkea, että kauimpana takana olevat voivat hyvästi nähdä leikkijät. Lavan edessä oleva tyhjä paikka peitetään konepaperilla, — rulla sisältää 50 neliometriä ja maksaa 3 mk. 75 p. — jota voidaan käyttää myöskin lavan takaseinäksi. Sivuille asetetaan rivi kuusia, jotka eivät myöskään paljoa maksa maalla. Kaupungeissa on jo parempia keinoja käytettävissä. Esiripuksi otetaan muutamia lakanoita, jotka kiinnitetään pienillä messinkirenkailla vahvaan teräslankaan, niin että esirippu helposti kulkee. Messinkirenkaita saa jokaisesta rautakaupasta 10:llä pennillä tusinan. Puvut valmistetaan yhtä yksinkertaisesti. Kuningas esim. ripustaa ihan punasen saalin hartioilleen ja kiinnittää valkean paidan, joka ylettyy polviin asti, punaisella vyöllä; kruunu leikataan kultapaperista, joka liimataan pahville, jotta se kestää. Tontuille ommellaan punaset hiipat ja valmistetaan pitkät parrat teräslankaan kiinnitetyistä pellavista. Kuningattaret ja prinsessat lainaavat itsellensä pitkät valkoset alushameet, joihin ommellaan pari pyyheliinaa laahustimeksi j. n. e.

Monet tottuneet leikkien johtajat pitävät luonnollisesti näitä ohjeita äärettömän yksinkertaisina ja tarpeettomina. Mutta allekirjoittanut onkin antanut ne vain niille, jotka niitä tarvitsevat.

Lopuksi pyytäisin, että jokainen johtaja olisi ystävällinen ja ennen jonkun leikin harjoittamista tai milloin muuten näkee hyväksi, lukisi lapsille tervehdyksen, jonka minä lähetän heille ja joka on otettu seuraaville sivuille.

Lausuen sydämellisen toivomuksen, että kirjaan otetut leikit eivät olisi vain iloksi, vaan että ne herättäisivät nuorissa vakavia ja hyviä ajatuksia ja tunteita, jotka keran, Jumalan avulla, toteutuvat toimintana, piirrän kunnioittaen teidän uskollista ja uutteraa työtänne nuorison hyväksi

Aatetoverinne

Alli Trygg-Helenius.

Rakkaat pojat ja tytöt!

Tässä lähettää Koiton täti teille muutamia joululeikkejä ja vuorokeskusteluja, joiden esittämisestä te niin paljon pidätte. Monet niistä ovat teille tuttuja; nuoremmille teistä ovat monet uusia, eräskin niistä kun on painettu jo vuonna 1895, siis ennen kuin moni teistä on syntynyt. Nyt minä pyydän sanoa muutamia sanoja sekä niille, jotka ottavat osaa leikin esittämiseen, että niille, jotka ovat katsojina.

Onhan hauskaa olla esim. joululeikissä mukana? Eikö totta? On, on, sanot sinä. Minkätähden se on niin hauskaa? oletko ajatellut sitä? En, vastaat sinä. Siihen voi olla monta syytä. Useimman teidän mielestä on hauska saada tehdä jotakin, puuhata jotakin; sellainen on mieleen, kun on teidän ikäisenne. Mutta monet lapset — sen olen itse nähnyt Toivonliitossani ja koulussani — tahtovat olla mukana näyttääkseen itseänsä, saadaksensa suosiota ja kiitosta j. n. e. He ajattelevat vain itseänsä. Ja kaikki itsekkyyys, itserakkaus, kaikki oman kiitoksen himo on ruma, on syntiä. Sellaisia varten en minä yhtään ole koonnut näitä leikkejä.

Minkätähden meidän siis pitää leikkiä, sinä kysyt. Sinä saat kyllä pitää leikkiä ja puuhailemista hauskana; muuten et sinä olisi oikea poika taikka tyttö, vaan pikkuvanha, hapan äkäpussi, joka voi jäädä nurkkaan istumaan ja jonka ei tarvitse tulla teidän muiden, iloisten telmyrien joukkoon. Mutta teillä pitää olla toinenkin syy leikkiä. Ja se on, että te tahdotte ilahuttaa muita; ja kun te esitätte esim. raittiusvuorokeskustelun, tulee teidän olla iloisia siitä, että tekin voitte tehdä jotakin raittiusasian hyväksi.

Korkeinta ja parasta, mitä te voitte tehdä, lähinnä sitä, että tottelette ja palvelette Jumalaa ja teette jotakin hänen valtakuntansa hyväksi, on olla muille ihmisille iloksi ja hyödyksi ja palvella jotakin suurta ja jaloa asiaa. Ajattele, jos joku tovereistasi taikka heidän vanhemmistansa, joka on katsomassa leikkiä »Jouluaattokeskustelu», alkaa, kuullessaan kuinka kauniisti Rosa ja Emma ja pojat osaavat vastata vanhemmillensa raamatusta, ajatella, kuinkahan hyvin hän tuntee raamatun; ja niin hän itsekkin alkaa lukea kirjojen kirjaa. Taikka eikö olisi onnellista, jos esim. joku, joka ei koskaan ole ajatellut ruveta raittiiksi, kuullessaan leikin »Sininauha», tekisi raittiuslupauksen? Taikka ajattele, että jotkut, jotka istuvat ja kuuntevat leikkiä »Lämpöä Lappiin», alkaisivat koota vaatteita ja rahaa pienille, köyhille lappalaislapsille; taikka jos muutamat lapset teidän koulusanne, kun kuulevat »Kertun ja Liisan kesähommat», päättäisivät ensi kevännä laittaa itsellensä pienen puutarhan j. n. e.

Mutta jotta te voisitte tuottaa todellista iloa ja hyötyä kuulijoille, täytyy teidän myöskin esittää osanne leikissä ja vuorokeskustelussa sydämestänne toivoen voivanne ilahuttaa ja hyödyttää muita. Teidän täytyy rukoilla, että Jumala auttaisi teitä tässä, niinkuin kaikessa muussakin. Sillä jos te ette voi rukoilla, että Jumala olisi kanssanne silloin kun te esitätte leikin taikka vuorokeskustelun, niin teidän ei pidä ottaa siihen yhtään osaa, sillä silloin ei siitä kaikesta ole siunausta eikä hyötyä. Pitäkää se nyt mielessänne.

Kuunnelkaa sitten tarkkaan, mitä opettaja taikka hän, joka teitä harjoittaa, teille sanoo. Kaikkeen vaaditaan työtä. Täytyy oppia hyvin ulkoa, mitä on sanottava, eikä vain silmäillä osaansa. — Minäpä kerron teille jotakin. Kerran minä olin eräässä Toivonliiton juhlassa. Siellä esitettiin leikki, joka on tässäkin kirjassa. Siinä lapset seisovat ja änkyttivät ja jankuttivat eivätkä osanneet sanoa sitä, mitä heidän piti. He puhuivat liian hiljaa, he käänivät selän meihin päin, jotka olimme kuulemassa; he lattelivat niin hätäisesti, ettei voinut erottaa sanaakaan. Toiset lapset, jotka olivat katsomassa, telmivät vain salissa. Se

oli niin, niin kiusallista ja ikävää, etten minä koskaan unohda sitä tuskallista iltaa. Niin, mitäpä hyödyttääkään harjoitella ja panna toimeen juhlia, jos kenelläkään ei ole niistä iloa eikä hyötyä?

Mutta minä toivon, ettei kukaan teistä tee niinkuin lapset tässä Toivonliiton juhlassa. Tehkää vakavuudella ja ilolla kaikki, harjoittakaa niin myös nämä leikit, ja teillä itsellänne on niistä silloin suurin ilo.

Minä lopetan tämän kirjeen sydämestäni toivoen, että kirja tuottaisi teille iloa ja hyötyä ja että te itse valmis-
taisitte muille samaa.

Teidän uskollinen

Koiton Täti.

SISÄLLYS:

I. Joululeikkejä.

	Sivu
Jouluaattokeskustelu	3
Jouluillo	13
Risumummo	19
Joulutonttujen lahjat	25
Jouluaattona	35
Laurin ja Liisan seikkailut	43
Uusi vuosi saapuu	58
Tähtipojat	65
Joulupukki	71

II. Raittiusvuorokeskusteluja.

Kun tulen suureksi	75
Sotamiehiä	82
Suomalaisia orjia	88
Laskuesimerkki	91
Orjaraukat	99
Sininauha	106
Miksi aijon tulla	118

III. Vuorokeskusteluja ja leikkejä.

Lempikertomus	133
Metsolaan	139
Kertun ja Liisan kesätuumat	141
Lämpöä Lappiin	145
Uusi kartasto	152
Vuodenajat	158
Briitta-äidin päätös	166
Paimenessa	174

TABLE

CONTENTS

I. Introduction

II. General Principles

Joulunpäivänkeskustelu

I

JOULULEIKKEJÄ JA RUNOJA

Jouluaaftokeskustelu.

Osanottajat: Kaksi täysikasvuista ja viisi lasta.

1:NEN KOHTAUS.

(Isä ja äiti puuhailevat joulukuusen ääressä; isä sytyttää kynttilöitä ja äiti järjestelee joululahjoja.)

Isä: No niin, nyt on viimeinen kynttilä sytytetty. Nyt, äiti, voivat lapset tulla; kilistä nyt kelloa, kuten sovittiin. Kyllä heidän silmänsä vaan suurenevat, sen saat uskoa.

Äiti: Näin suurta joulukuusta meillä ei ole vielä koskaan ollut. Ja nuo monet lahjat sitten! Jokainen lapsi saa vaatekappaleen ja sen lisäksi omenia ja pähkinöitä. Kun minä muistelen milaista meillä oli *ennen* joulaina . . . oi, oi!

Isä: Niin, rakas isämme taivaassa on pelastanut meidät monista suruista ja alennuksesta, johonka minä olen sinut saattanut, rakas vaimoni. (Tarttuu äidin käteen.) Minä kiitän sinua kärsivällisyydestä, jolla olet minua kohdellut. Osottakaamme kiitollisuuttamme Jumalaa kohtaan ylistämällä Häntä elämällämme ja kasvattamalla lapsiamme Hänen pelvossaan.

Äiti: Herra auttakoon meitä siinä. Nyt minä soitan!

2:NEN KOHTAUS.

(Lapset: Frida 6-vuotias, Fritz ja Ville 8- ja 10-vuotiaat sekä Rosa ja Emma 12- ja 14-vuotiaat, tulevat sisään. He asettuvat joulukuusen ääreen iloisesti huutaen:)

Emma: Oi, kuinka kaunista!

Rosa: Ai, kuinka kaunis tämä kuusi onkaan!

Ville: Tämöpä on kaunein mitä meillä koskaan on ollut!

Fritz: Katsoppa vaan noita kauniita omenia, jotka riippuvat oksilla!

Frida: Oi, äiti, katso miten monta kirkasta kynttilää! Onko Kristuslapsi taivaassa lähettänyt ne meille?

Äiti: Nämä kynttilät on isä sytyttänyt teille. Mutta joulukynttiläin valo muistuttaa meitä Kristuslapsesta; sen vuoksi ne meistä ovat niin kirkkaat.

Isä: Ja nyt, rakkaat lapset, me laulamme yhdessä tuon kauniin joululaulun, jonka te olette oppineet pyhäkoulussa.

(Kaikki ristivät kätensä ja laulavat yhdessä laulun:)

Terve, oi joulu, sä juhlamme parhain,

Terve, te kynttilät loistelevat!

Enkelten laulu jo kuuluvi varhain,

Taivas ja maakin nyt riemuitsevat:

Jumalalle kunnia nyt korkeudessa!

Maassa rauha, ihmisille hyvä tahto myös!
Terve, oi joulu, sä juhlamme parhain,
Terve, te kynttilät loistelevat!

Kun jouluaamu koittaa,
Käyn seimeen katsomaan
Hänt' joka synnit voittaa
Ja vallat maailman.

Hänt' en voi kiittää kyllin,
Kun velkan' pyyhki pois.
Ken orjuudessa synnin
Viihtyä vielä vois?

Sua, Jeesus, tarvitsemme,
Sä lasten puoltaja,
Suo synnillä ettemme
Sun mieltäs pahoita!

Äiti: Ja nyt me hyörien pyörien katsomme
joululahjoja. Frida, tässä on sinun käärösi. (Ojenta-
taa hänelle käärön).

Isä: Ja tässä on Rosan.

Äiti: Ja tässä on käärö Villelle.

Isä: Tämä on Emmalle.

Äiti: Fritz, tässä on sinun käärösi. (Kaikki
lapset aukaisevat käärönsä, joiden pitää olla niin
sidottuja, että ne helposti saa auki.)

Frida: Oi, äiti, miten suloinen nukke! Kii-
tos, kiitos! (Syleilee äitiä ja isää; samoin tekevät
kaikki lapset.)

Rosa: Ai, kuinka lämmin talvitakki!

Emma: Ja koulupuku, jota minä niin välttämättömästi tarvitsen!

Ville: Tämmöiset kunnon saappaat ja sukat; no nyt voi kahlata lumikinoksien halki!

Fritz: Eläköön, kaunis kuvakirja, jota minä olen niin kauvan toivonut, ja kolme uutta paitaa!

Kaikki: Kiitoksia, kiitoksia, rakas isä ja äiti! (Sitten he juoksevat ovelle ja palaavat kantaen kahta kääröä.)

Rosa: Nämä ovat isälle ja äidille meiltä.

Äiti: Mitä te sanotte! Oletteko te tehneet meille joululahjoja! Tällaiset oivalliset sukat!

Isä: Ja mistä te olette saaneet rahaa langan ostamiseen?

Emma: Frida sai Kaarlo-sedältä markan ja hän antoi sen. Fritz ja Ville ovat juosseet kauppiaan asioilla ja saaneet juoksurahoja. Ja Rosa ja minä olemme kutoneet ne. (Taputtaa käsiänsä.) Oli *niin* hauska kutoa niitä!

(Äiti ja isä ottavat lapset syliinsä.)

Äiti ja isä: Kiitos, kaikki, kaikki rakkaat pienokaiset!

Isä: Ja nyt me katselemme joulukuusta ja kuuntelemme, mitä se meille kertoo.

(Isä ja äiti istuvat.)

Äiti (vetää pikku Fridan luokseen): Tule, aarteeni, ja nojaa minuun; jos väsyit, voit istua syliin.

Isä: Frida piti erittäin kirkkaista kynttilöistä. Rosa, tiedätkö sinä mihin ne meitä kehoittavat?

Rosa: Tiedän kyllä, isä kulta. Äiti jo sanoi meille, että ne muistuttavat meitä oikeasta *joulupalosta*, joka tuli taivaasta tänne pimeään maahan, se on meidän herramme Jeesus Kristus.

Äiti: Mistä sinä sen tiedät? Voitko mainita jonkun raamatunlauseen, joka sen todistaisi?

Rosa (hitaasti ja selvästi): Jesaian 60 luvussa 1 ja 2:ssa värsyssä sanotaan: „Nouse, ole kirkas; sillä sinun valkeutes tulee, ja Herran kunnia koittaa sinun ylitses. Sillä katso, pimeys peittää maan, ja synkeys kansan; mutta Herra koittaa ylitses, ja hänen kunniansa pitää sinun päälläs nähtämän.“

Äiti: Ja mitä Sakarias sanoo kiitosvirtensä lopussa, Emma?

Emma: „Meidän Jumalan sydämellisen laupiuden kautta, jolla meitä on etsinyt koitto ylhäältä: Valaisemaan niille, jotka pimeissä ja kuolon varjossa istuvat, ja ojentamaan meidän jalkamme rauhan tielle.“

Isä: Mikä pimeys se on, Ville?

Ville: Synti on pimeyttä, rakas isä, sen sanoi meille pyhäkouluopettajamme. Synti pimittää meidän sydämemme kokonaan. Minä luulen, että jokainen synti, minkä me teemme, jättää mustan tahran meidän sydämeemme.

Frida (innokkaasti): Niin, ja silloin emme me lainkaan pääse taivaaseen, sillä kaikki rakkaat enkelit ovat niin valkoisia ja puhtaita.

Fritz: Mutta Vapahtaja pesee pois kaikki tahrat ja puhdistaa meidän sydämemme lumivaloksi, niin, *valkoisemmaksi* kuin lumi.

Äiti: Mistä sinä sen tiedät, rakas poikani?

Fritz: Mutta, äiti, minähän rukoilen joka ilta:
„Luo, Jumala, minuun puhdas sydän.“

Isä: Voiko joku teistä minulle sanoa, mistä omena meitä muistuttaa?

Ville: Minä luulen, että se muistuttaa meitä ensimmäisestä syntiinlankeemuksesta.

Frida: Ja käärmeestä, joka vietti heidät.

Äiti: Jouluilossakaan me emme saa unhottaa, että *kiusaus* voi lähestyä myöskin meitä.

Isä: Niin, rakkaat lapset, paha käärme on purrut myöskin *minua* niin syvästi ja kovasti, etten minä luule enää koskaan voivani parantua.

Kolme nuorinta lasta: (Katsovat ihmetellen isään.)

Frida: Purrut sinua, isä!

Ville: Mihinkä kohtaan sitten?

Fritz: Vieläkö siihen tekee kipeätä? Mutta eihän sitä näy missään?

(Rosa ja Emma, jotka ovat istuneet tuolille, kätkevät kasvot käsiinsä.)

Isä: Rosa ja Emma kyllä tietävät kuinka käärme on minua purrut. (Tytöt nyökkäävät hitaasti ja surullisesti.) Nähkääs, lapset, (hän vetää kolme nuorinta luoksensa) se oli tuo paha alkoholi-juoma, jossa käärme eli kiusaus minua vaani. Ja pitkään aikaan minä en aavistanut, että minä, juodessani olutta, viiniä taikka viinaa, yhä enemmän jouduin kiusajaan valtaan. Minusta tuli köyhä, sairas ja jumalaton.

Ville: Sentähdenkö meillä ei ennen ole ollut tällaista joulukuusta?

Isä: Sen tähden, oi, sen tähden. Mutta, Jumalan kiitos, Vapahtajamme pelasti minut väkijuomien vallasta, silloin kun minä antauduin hänelle. Nyt ovat minun haavani parantuneet, mutta arvet ovat vielä jälellä.

Rosa (menee ja kiertää kätensä isän kaulaan): Eikö ole onnellista, että me saamme kuulua Toivonliittoon ja että me olemme oppineet tuntemaan nämä juomat, niin ettemme koskaan, emme koskaan koske niitä!

Äiti: Niin, lapset, kun isä parani, lähetti hän teidät kaikki, paitsi Fridaa, joka oli liian pieni, Toivonliittoon. Mutta muistakaa, että „käärme“ voi kätkeytyä *muuannekin* kuin väkijuomiin. Kaikessa tottelemattomuudessa, riidassa, kateudessa, kiroilemisessa, epärehellisyydessä, ylpeydessä, itserakkaudessa se asustaa. Oikean Toivonliiton pojan ja tytön tulee välttää kaikkea sellaista yhtä tarkasti kuin väkijuomiakin.

Emma: Koulussa me saimme viime kerralla ulkoa opittavaksi Syrakin kirjasta lauseen: „Vältä syntiä, niinkuin käärmettä, sillä jos sinä sitä lähesyt, niin se pistää sinua. Sen hampaat ovat leijonan hampaat ja tappavat ihmisten sielut.“

Isä: Ja vihdoin vielä vähän joulukuusesta. Minkätähden ripustetaan kaikki nämä kauniit koristeet juuri *kuuseen*? Eikö voisi asettaa lahjoja vaan pöydälle ja pistää kynttilöitä esim. nisuleipään tai johonkin semmoiseen?

Frida: Mutta, rakas isä, mitä sinä ajattelet; silloinhan ei yhtään olisi oikeata joulua.

Äiti: Näettekö, lapset, kuusi on *aina vihanta*, sekä talvella että kesällä. Sentähden se muistuttaa meille Vapahtajamme ikuista, muuttumatonta rakkautta ja uskollisuutta. Ja kuusen kaunis viheriä on samalla *toivon* vertauskuva. Meille, joiden turva on Herrassa Jumalassa, sanoo joulukuusi: „Hän, joka Herraan turvaa, ei koskaan joudu häpeään. Hänen armonsa kestää ijankaikkisesta ijan-kaikkiseen niille, jotka Häntä pelkäävät ja pitävät hänen käskynsä.“

Fritz: Oi, äiti, jospa aina olisi joulu ja me saisimme aina pitää tämän kuusen huoneessamme!

Isä: Sitä meidän ei tarvitse toivoa, rakas lapsi. Ei joulukynttilät, vaan *Vapahtaja* on oikea valkeus. Nämä valot sammuvat, kuusi kuihtuu, mutta *Kristus pysyy*. Emma, mitenkä hän sanoo opetuslapsilensa ennen taivaaseen astumistansa?

Emma: „Katso, minä olen teidän kanssanne joka päivä mailman loppuun asti.“

Äiti: Niin on, Jumalan kiitos! Katsokaa, lapset, jos te oikein sydämestänne rakastatte Jeesusta, tottelette Häntä ja ahkerasti rukoilette Häntä, niin te itse olette joulukuusen kynttiläin kaltaiset. Herra Kristus asuu silloin teidän sydämestänne ja loistaa siellä, niinkuin liekki loistaa kynttilässä.

Rosa: Sentähden sanoikin opettajamme Toivonliitossa meille, että meidän tulee olla pieniä kynttilöitä ja loistaa Vapahtajan kunniaksi.

Ville: Ja sitten hän sanoi vielä, että *kukaan ei ole liian pieni siksi*.

Fritz: Katso miten kauniisti minun sininauhani loistaa kilpaa kynttilöiden kanssa!

Emma: Kuulkaa, rakkaat siskot, emmekö me koko ensi vuoden aikana tee oikein ahkerasti ja innokkaasti työtä Toivonliittomme hyväksi ja koeta saada oikein monta tyttöä ja poikaa yhtymään siihen. Ja kun me sitten saamme kiinnittää sininauhan heidän rintaansa, niin on kuin me taas olimme sytyttäneet pienen kirkkaan kynttilän.

(Kaikki lapset taputtavat käsiänsä ja huutavat:)

Ville: Siinäpä sinä keksit erinomaisen ajatuksen!

Rosa: Niin, niin me teemme!

Fritz: Eläköön, eläköön! Minä tahdon päästä mukaan!

Frida: Ah, äiti, silloin heidän Toivonliittonsa on niinkuin suuri joulukuusi. Minä tahdon myöskin olla pieni kynttilä, äiti, ole kiltti ja anna minunkin saada sininauha!

Äiti: Sen sinä kyllä saat, kun siskot ovat ensin opettaneet sinulle mitä se oikein merkitsee ja mitä he ovat oppineet Toivonliitossa. Ja nyt me menemme syömään joulupuuroa. Mutta ensin, rakas Fritz ja Ville, sanokaa meille mitä kauniita nimiä Kristuslapsella on raamatussa, ja mitkä niin selvästi kertovat, mitä me hänessä omistamme.

Fritz: Enkeli sanoi Josefille: „Sinun pitää antaman hänelle nimen Jeesus, sillä hän on *vapah-tava kansansa heidän synneistänsä.*“

Ville: „Sillä meille on lapsi syntynyt, ja poika on meille annettu, jonka hartioilla herraus on; ja Hänen nimensä kutsutaan Ihmeellinen, Neuvonantaja, Väkevä Jumala, Ijankaikkinen Isä, Rauhan päämies.“

Äiti: Ennenkuin menemme illalliselle, laulamme kaikki yhdessä.

(Kaikki laulavat — myös kuulijat — jonkun jouluvirren taikka joululaulun, jonka kaikki tuntevat.)

Saksasta mukaillut *Alli Trygg-Helenius*.

Joululilo.

Keskustelu 3:n tytön ja 3:n pojan välillä.

Liisa (kulkee ympäri järjestäen laseja ja lautasia pöydälle.)

Jaakko (hänen veljensä, asettaa katajanoksia maljakkoihin, nostaa tuoleja, j. n. e.)

Liisa: Kunhan nyt Vuorelan tytöt vain tulisivat, meillä on niin paljon läksyjä maanantaiksi.

Jaakko: Te tytöt puhutte sitte aina läksyistänne! Ne ajetaan päähän välitunneilla koulussa.

Liisa: Kuinka voit puhua noin? Jos ajaa läksyt päähän sillä lailla, niin eivät ne ainakaan kauvaa siellä pysy.

Jaakko: Oh, *sen* tunnin ne kyllä siellä pysyvät, nimittäin niin kauvan kuin opettaja kuulustelee. Ja kauvempaa ei tarvitsekaan.

Liisa: Mutta rakkahin veliseni, meidänhän täytyy oppia *elämää* varten, sanoi opettaja.

Jaakko: No paras ystävä, luuletko todellakin, että muistat Ganges-virran lisäjokia ja märehittäjiä poskihampaita enää kun koulusta pääset!

Liisa: Sitä en voi taata. Mutta sen tiedän, että kaikki työ, jonka teen, tulee minun tehdä tunnollisesti ja perinpohjin.

Jaakko: Niin, te tytöt olette nyt aina niin juhlallisia ja pikkuviisaita. Onhan kyllä totta, että sinun todistuksesi ovat paremmat kuin minun, mutta — — (ovelle koputetaan). Nytpä he varmaan tulevat!

TOINEN KOHTAUS.

Edelliset. Tuomas, Aino, Niilo, Anna-Maija astuvat sisään.

(Liisa ja Jaakko menevät heitä vastaan ja auttavat päällysvaatteita yltä.)

Liisa: Hyvää päivää ja tervetuloa! (Kättelee heitä.)

Kaikki tulijat: Saamme onnitella syntymäpäivän johdosta! (Kättelevät Liisaa.)

Jaakko: Tehkää hyvin ja istukaa! (Kaikki istuutuvat.)

Aino ja Anna-Maija (ottavat pienet käsityöt esille.)

Aino: On niin hirveä kiire näin joulun edellä, ett'ei ehdi levähtää minuuttiakaan. Siksi täytyi meidän ottaa käsityöt mukaan.

Niilo ja Tuomas (ottavat laukusta paperia ja lyijykynät.)

Niilo: Niin, ja ajatelkaas, siskot kiusasivat meitä piirtämään malleja heille. Kyllä me sentään voimme jutella, vaikka piirrämmekin.

Tuomas: Älkää uskoko häntä, kun hän sanoo, että he „kiasasivat.“ Me pidämme molemmat piirtämisestä. Kuulkaahan, saammeko nostaa tämän pienen pöydän lähemmäksi teitä?

Liisa ja Jaakko (kiiruhtavat auttamaan): suurimmalla mielihyvällä, siitähän tulee oikein hauskaa! (Kaikki järjestyvät.)

Jaakko: Hohhoo, kyllä tämä elämä on vaivalloista, kun näin nuorella ijällä täytyy lauantai-illallakin istua ahertelemassa.

Niilo: Tyhmyyksiä, veliseni. Eihän tämä ole mikään tavallinen lauantai-ilta; kolme viikkoa ennen joulua on kaikki tavallinen ajanlasku lakannut.

Liisa (kaataa pomrilia laseihin): Älkää uskoko, että hän on niin laiska kun hän sanoo. Jaakko tekeytyy aina pahemmaksi, kuin hän onkaan. Mutta nyt, tytöt ja pojat, koska tänään on syntymäpäiväni, tahtoisin jollakin tavoin tehdä jotakin hyvää. Ja minäkös olen miettinyt, kuinka oikein viettäisimme joulua tänä vuonna.

Niilo: Minä aijon viettää joulua sydämeni pohjasta. Aijon syödä livekalaa ja puuroa ja torttuja, ja luistella, ynnä muuta.

Anna-Maija: Niin, jos ajattelemme vain itseämme, on Niilon ehdotus kyllä hyvä.

Aino: Ohhohhoo, jos vain saisi isän, äidin ja muiden joululahjat valmiiksi, niin, luullakseni, on väsymyksestä velto kuin tyhjä kummipallo, eikä jaksata ajatella mitään „hyvän“ tekoa.

Tuomas: Kuulkaas nyt, arvoisat läsnäolijat, minun mielestäni voisimme antaa puhevuoron arvoisalle emännällemme. Hänellähän on ehdotus,

emmekä saa sitä moittia ennenkuin olemme kuulleet sen.

Jaakko: Tuo Tuomas puhuu kuin kirja. Hänestä kyllä tulee vielä professori jonakin kauniina päivänä.

Liisa: Tiedättekö, hyvät ystävät, kun opettajatar viime uskontotunnilla puhui lauseesta: „autuaampi on antaa kuin ottaa“, pisti päähäni, että me voisimme keksiä jotakin hauskaa itsellemme ja muille. Ja niinpä tahdon nyt ehdottaa jotakin ihkaisen uutta.

Niilo: Jatka, jatka, minä aivan halkean uteliaisuudesta.

Aino: Ohhoo, eiväthän pojat koskaan ole uteliaita! Me tytöthän vain olemme.

Tuomas: Lörpötellä te ainakin osaatte! Oi, Liisa raukka, joka et saa puhua loppuun asti. Nyt pääasia esille!

Liisa: Niin, tässä kaupunginosassa, jossa te ja me asumme, on paljon köyhiä. Ja minä ehdotan, että jokainen meistä kuudesta etsii oikein köyhän, yksinäisen ja kenties sairaan lapsen, jolle tahtoo valmistaa hauskan joulun. Torilta ostaisimme pienen, pienen, sievän kuusen, sen koristaisimme kynttilöillä ja paperikukilla. Jouluaaton iltapäivänä veisimme sen tuolle lapselle, ja sitte veisimme myös vanhoja leikkikalujamme ja vaatteitamme, joita haalisimme kokoon.

Tuomas (nousee ja heiluttaa paperiarkkia, jolle hän on piirtänyt): Eläköön, Liisa, sinä olet tytöistä parhin! Siihen asiaan minä suostun. Mitä te muut sanotte?

Anna-Maija: Hyvä juttuhan se on, kunhan vain saamme luvan isältä ja äidiltä.

Liisa: Se on tietysti *ensimäinen* ehto voidaksemme panna asian toimeen.

Aino: Eläköön, minunkin päähäni pisti jotakin. Me voimme koota kaikilta tutuiltamme heidän vanhat vaatteensa ja leikkikalunsa, ja niin voimme antaa monelle, monelle köyhälle.

Liisa: Se oli oikein hyvä ajatus, Aino. Pyydän äitiä, että saamme koota tavarat tyhjään huoneeseen alhaalla pihalla. Ja kuulkaas, jos saamme oikein paljon tavaraa, niin puhumme köyhäinhoidolle. Se ottaa kaikki, jota me emme voi käyttää. Mutta meidän voisimme pyytää jokaista koulutoveriamme ensimmään köyhän lapsen ja tuomaan meille.

Tuomas: Minullakin on tuumani. Kuulkaa, ajatelkaas, entä jos sitte joulunpyhinä kokoisimme kaikki nuo köyhät lapset teidän suureen tyhjään huoneeseenne, Liisa ja pitäisimme heille Toivonliiton kokouksen. Meillä on uusi taikalyhty, jonka isä on hankkinut. Me näyttäisimme heille nuo kauniit kuvat, jotka kuuluvat „Pikku kapteeniin“, ja kertoisimme kertomuksen myös.

Anna-Maija: Oi, kuinka hauskaa! Minä autan järjestämään kaikkea.

Jaakko: Tuohan kuuluu sängen hauskalta. Luulenpa, että liityn etenkin juhlan työmiehistöön. Oksasen pikku Lassi, joka on vain kymmenvuotias, oli eilen ollut juovuksissa kansakoulussa. Hänen isänsä on hirveä juomari. Ja Lassin varmaan tarvitsisi kuulla jotakin Toivonliitostamme.

Anna-Maija: Niin, ja kenties voisimme perustaa oikean Toivonliiton noiden köyhien lasten keskuuteen. (Syleilee Liisaa.) Sinä olet kunnan tyttö, Liisa!

Jaakko (syleilee Tuomasta): Sinä, Tuomas, olet kunnan poika! Sillä näetkös, Anna-Maija, hänhän se ensin keksi tuon Toivonliitto-jutun. Olen oikein mielissäni tuosta ehdotuksesta.

Liisa: Lauvantai-illalla kuulutamme kokouksen koulussa viimeisellä välitunnilla ja päätämme, mitä on tehtävä. Suostutteko siihen?

Kaikki: Kyllä, kyllä, eläköön!

Tuomas: Ja Liisasta tulee komitean puheenjohtaja.

Liisa: Ja sinusta tulee sihteeri. Ja nyt, arvoisat vieraat, pyydän, että juotte lasin pomrilia ja syötte omenan. Olkaa hyvät!

(Kaikki ottavat pomrililasinsa.)

Esirippu laskee.

Alli Trygg-Helenius.

Risumummo.

Tapaus koulumatkalla.

Henkilöt: Risumummo; Matti ja Elli koulumatkalla.

(Näyttämö: Maantie ja sen takana metsä; tien vieressä pari kiveä.)

Risumummo (tulee esille kantaen risutaakkaa, pysähtyy ja lausuu samannimisen runon):

Risutaakkani alla nyt horjun
Ei ainoat' auttajaa.
Vilukuolon tuskin torjun,
Jopa nälkäkin ahdistaa.

Oli ennen auttelijoita,
Oli poskeni ruskoiset,
Ei silloin tarvinnut noita
Käsivarteni valkoiset.

Nyt — ryppyinen vaimorukka
Vene aaltojen murjoma,
Sydän särkynyt — harmaa tukka,
Ja autio maailma.

Oh, hoo! täytyy levähtää vähäisen, en jaksa kulkea askelta enään.

(Kuuluu laulua; Matti ja Elli, kirjat kainalossa, tulevat näkyviin, laulaen „Kansakoululaisten laulua koulumatkalla“):

Me kuljemme nuoruuden kukkiessa,
 Ja aamujen armaiden kastehehessä;
 Me kuljemme syksyt ja talvetkin
 Yl' nientosten, jäätyneen järvenkin.
 Käv' pirtti ahtahaks
 Ja tiemme mieluisaks
 Ja kulkumme laulu saa uljahaks.
 Kun valkeuden Herran meit' matkalla vie,
 Ei pitkältä tunnu tää onnekas tie.

Mummo (itseksseen): Lapset ovat iloisia, he eivät vielä ole kokeneet tämän maailman kovuutta. Niin ne iloisina visertelevät kuin lintuset pesänsä reunalla. Onnelliset lapsukaiset! Jospa olisi koko elämäne kulku yhtä keveä, kuin lapsuutenne koulumatka.

Matti: Hei, tulitei! Kolmen päivän perästä on lusiajuhla! Perjantai, lauantai ja sunnuntai, (laskee sormilla) — kolme pitkää päivää vielä! Ja kolme kertaa täytyy vielä nukkua, ennenkuin se odotettu aamu valkenee. — Tiedätkö, Elli, minä en ole tällä viikolla tahtonut saada läksyjänikään päähän, sillä on kuin joka rivin välistä joulukynttilät loistaisivat silmiini. Eilen, kun minun piti laskea eräs oikein vaikea lasku, en osannut ajatella mitään muuta kuin: „mitenhän monta karamelliä mahtaa

löytyä siitä joulupussista?“ Pitäisi minun sentään osata läksyni tänään, sillä illalla paukutin kirjaani kolme kertaa päähäni ja yöllä oli se minulla pään alla. Kuuleppas, osaanko? $2 \times 1 = 2$. $2 \times 2 = 4$ j. n. e.

Elli (keskeyttäen): Katsos, tuossa istuu vanha mummo. Hän näyttää niin väsyneeltä ja surulliselta. Mutta kiltiltä hän näyttää, aivan niinkuin isoäiti. Minäpä menen hänen luoksensa. (Niijaa). Hyvää huomenta, vanha mummo! Saammeko me kantaa risutaakkaasi; sehän on aivan liian raskas sinulle. Eikö sinulla ole omaisia, jotka voisivat sinua kantamisessa auttaa?

Mummo: Minulla oli kyllä kaksi lasta, samanlaisia kuin sinä ja veljesi. Erkki raukkani tuli tehdastyöhön Helsinkiin ja alkoi juoda toveriensa seurassa. Niin palasi hän eräänä päivänä sielultaan ja ruumiiltaan murtuneena ja kuoli kotikaupunkimme sairaalassa. Väkijuomat riistivät minulta reippaan, rakkaan poikani. (Peittää kasvonsa käsillään ja itkee.)

Matti: Älä itke, mummo kulta! Sinähän olet kai kuullut, että valtiopäivät ovat päättäneet karkoittaa pois kaikki väkijuomat Suomesta.

Mummo (nousten iloisena ylös): Mitä sinä sanot, poikani, mitenkä me voisimme sen tehdä?

Elli: Katsokaahan, mummo, me saamme sellaisen *lain*, joka kieltää valmistamasta ja myymästä väkijuomia. Koko maassamme ei silloin ole tippaakaan olutta, viinaa, viiniä, punssia tahi muita tuollaisia ilkeitä juomia.

Mummo: Onko se todellakin totta, onko se totta? *Voisiko* noin onnellinen aika tulla rakkaaseen maahamme?

Matti: Se on Jumalan avulla tuleva, sanoi isä kotona, kun me kuulimme, että valtiopäivät olivat hyväksyneet *kiellolain* maahamme.

Mummo: Lapset, kun minä seisoin poikani kuolinvuoteella, ja kun hän sanoi minulle: „Äiti, väkijuomat veivät minut ennenaikaiseen hautaan; sano kaikille tuttavilleni, etteivät he koskaan niitä maistaisi!“ silloin ajattelin minä: tulee kai sekin päivä, jolloin nuo kauheat kiusaukset poistetaan kansamme tieltä. Ja nyt, nyt olen tyytyväinen, kun olen saanut kuulla, että sellainen vapautuksen päivä on tulossa.

Elli: Niin, kaikkihan saamme siitä suuresti iloita. — Mutta aika rientää, kouluun täytyy ennättää. Annahan siksi, mummokulta, minun kantaa risukimppuasi.

Mummo: Kiitos, tyttöseni! Jumala siunatkoon hyvää sydäntäsi, mutta liian raskaas se on sinunkin hennoille hartioillesi. Sitäpaitsi täytyy minun mennä Mattilaan näitä hakoja viemään ja teidän matkanne luultavasti vie muuannepäin?

Matti: Eipä niinkään, me menemme kouluun, sehän on juuri Mattilan tuolla puolella; sopii siis mainiosti, että minä otan mummon kuorman selkääni. Kyllä tämä poika jaksaa. Ota sinä Elli kirjani ja eväspullani, niin kiepsautan kuorman selkääni.

Elli (kuiskaa Matille): Emmekö anna mummolle pullaa, ehkä hänen on nälkä?

Matti (nyökäyttää Ellille myöntävästi).

Elli (mummolle): Ettekö te, mummo, tahtoisi ottaa tätä Matin pullaa, ei hän kuitenkaan jaksa sitä syödä koulussa, kun juuri söimme velliiä kotoa lähtiessä.

Mummo: Kiitos, kiitos, lapsikullat! Oikeinhan te olette kuin pienet enkelit, jotka Jumala on tähettänyt avukseni. En ole syönyt murennettakaan eilispäivästä. Joka köyhää armahtaa, se lainaa Herralle. Hän teille palkitkoon, rakkaat lapset!

Elli (itseksensä): Ei ole syönyt mitään vielä tänään! Mummo rukka! Lieneekö hänellä edes ketään, joka hänelle keittää joulupuuroa. — Nytpä tiedän. (Matille.) Äiti antoi minulle eilen tämän kauniin rahan jouluostoksiin, ja minä olen miettinyt oikein pääni pyörälle, mitä sillä ostaisin. Nyt tiedän mitä teen. Sehän on ihan oma rahani, jolla saan tehdä mitä tahdon. Minä pistän sen mummon taskuun. (Mummolle.) Se oli vaan joulupukki, joka pistäysi taskussasi. — Mennäänkö nyt, ettemme myöhästy koulusta. Saanko minä taluttaa sinua, kiltti vanha mummo? (Auttaa mummoa ylös.)

Matti: Hei, vaan, nyt sitä mennään. (Ottaa kuorman selkäänsä.) (Menessä laulavat toisen säkeistön „Kansakoululaisten laulusta“):

Me maallemme oomme kuin aamuinen koi,
 Min ruskosta päivä viel' valjeta voi,
 Sen vihrehin laiho, min rakkaus luo,
 Mi heelmien toivossa kukkia tuo.

Oi, oota kaunis maa,
Sun laihos kasvantaa;
Me joudumme taistoja taistelemaan
Ja kuormias kantaan, sua suojelemaan,
Sun uskoas, valkeuttas varjelemaan!

R. M. & A. T.-H.

Joulutonttujen lahjat.

(Erään kertomuksen mukaan vuorokeskusteluksi sovittanut
A. H—d.)

Henkilöt: Tonttuisä. Nisse, Nasse, Nippe, Nappe, Rikki, Tikki, tonttuja. Lippi, Hippi (tulevat myöhemmin).

Näiden lisäksi 2 tahi useampia muita tonttuja ja haltioita, jotka ovat piilossa tonttujen teltassa.

(Salissa hämärää. Ääneti tontut parittain siputtavat sisään ja istuutuvat heitä varten asetettujen pulpettien ääreen. Tonttuisä, jonka myssyssä on suuri musta tupsu, istuutuu opettajan pöydän ääreen, rykäsee vähän, asettaa silmälaseja nenälleen ja puhuu):

Pikku tonttu-ukot! Olemme tänä yönä tulleet tänne honkien, joulukuusten ja kauniitten satujen maasta miettimään sopivia joululahjoja pikku ystävillemme, joilla kouluaikana on tapana oleskella täällä. Oletteko jo keksinyt jotakin sopivaa jollekin heistä?

Kaikki: Totta kai, totta kai!

Tonttuisä: No, antaapa kuulua sitten! Ala sinä, Nisse!

Nisse: Tässä istuu Ilmari. Hän on muuten kiltti poika, mutta hänellä on paha tapa hangata kyynärpäitään pöytää vasten, niin että äiti saa yhä panna uusia paikkoja hihoihin. Hänelle olemme päättäneet lahjoittaa hevosennahkaisia kyynärlappuja. Niiden pitäisi toki kestää ainakin yhden lukukauden.

Nasse: Minä olen ajatellut Tuttua ja Viljoa. Heillä on niin paljon kerrottavaa toisilleen, ettei siihen välitunti riitä, vaan täytyy heidän jatkaa keskusteluaan tunnilla eivätkä siis voi seurata toisia lapsia opetuksessa. *Suulukko* ei siis olisi heille vahingoksi. Vai mitä arvelette?

Kaikki: Niin, todellakin on *suulukko* sangen sopiva. Tuttu saa suulukon.

(Nyt nousee pikku Nippe ja viittaa kädellään. Mutta kun tonttuisä ei sitä huomaa, kiipeää hän pulpetille, viuhkoo myssyllään ja huutaa kimeällä äänellä.)

Nippe: Tässä istuu pikku Elsa. Eilen näin hänen hoitavan pientä veljeään. Sitten hän lämmitti ja siisti huoneen. Sitäpaitsi juoksee hän isänsä asioilla. Kuitenkin ehtii hän aina lukea läksynsä. Ystävällinen ja iloinen, kiltti ja ahkera hän on. Eikö hän ansaitse palkintoa? Minä tahtoisin antaa hänelle satukirjan palkinnoksi hänen ahkeruudestaan ja lämpöisen talvipuvun.

Nappe (huutaa): Älä unohda antaa hänelle uusia sukkia ja kenkiä! Näin eilen pikkuvarpaan pistävän esille kengänraosta.

Tonttuisä (nousee paikaltaan, ottaa hyppyselisen nuuskaa suuresta rasiastaan, aivastaa ja sanoo):

Kas, sepä vasta oiva tyttö! Sepä vasta oiva tyttö! tyttö! — No! Jatkakaa!

Rikki (nousee nenäänsä hieroen ja hyvin miettiväisen näköisenä).

Tonttuisä: No, Rikki, eikö sinulla ole mitään sanottavaa?

Rikki: Kyllä, — — Ky-yllä — — tässä istuu pikku Pentti. Hän on hyvän kodin lapsi, hänellä on kaikkea, mitä hän tarvitsee, mutta — — (tässä pysähtyy tonttu, sillä hän on niin huolissaan. Vihdoin hän kuiskaa:) Pentti ei aina puhu totta.

(Kaikki tontut, jotka juuri iloitsivat Elsasta, pudistavat surullisina päätään).

Rikki: Hän saa pienen valkean taulun kaulaansa. Sillä taululla on sellainen merkillinen ominaisuus, että aina kun hän valhettelee, on siinä heti suurilla kirjaimilla sana: „Valhe“.

Tonttuisä (nyökäyttää päätään sanoen): Se lahja sopii hyvin pikku Pentille. Taulu saa olla hänelle rangaistukseksi ja muille varoitukseksi.

Tikki: Minä muistan Annaa. Hänen äitinsä on kuollut. Hänen kuolemastaan asti on Anna keittänyt ruuan pikku siskoilleen ja isälle, joka on päivät työssä. Siskoilleen hän on aina ystävällinen ja avulias. Usein hän saa pukea heidät aamuisin ennen kouluun menoaan. Usein hän saa parsia heidän sukkansa, jotka ovat niin huonot, etteivät tahdo enää koossa pysyä. Olen ajatellut sinne ja tänne, mutta en vielääkään ole keksinyt mitään sopivaa joululahjaa hänelle. Mitä isä arvelee?

Tonttuisä (nauraa, lyö sormella nenäänsä

ja kysyy): Onko hän koulussakin kiltti ja tarkkaavainen?

Tikki (nyökkää): On, on! Hän on kohtelias opettajalleen. Kiltti ja tarkkaavainen hän on myöskin. Sekä hänen isänsä että opettaja toivovat hänestä hyvää ihmistä.

Tonttuisä: Niin, niin, hyvä ihminen hänestä varmaan tulee. Hänelle käy aina hyvin. Suureksi tultuaan ei hän ole kärsivä mitään puutetta. Kodin ja konnun, hevosia ja lehmiä, lampaita ja porsaita saa hän yllin kyllin, sillä hyve ja ahkeruus palkitsevat itse itsensä. — (Ottaa hyppysellisen nuuskaa ja aivastaa) — — Jatkakaa!

(Nisse ottaa esille paketin, jossa on suuret silmälasit, ja koettaa niitä nenälleen).

Tonttuisä: Mihin sinä niitä aijot? Eiväthän lapset tarvitse käyttää silmälasia?

Nisse: K-y-y-yllä —! Täällä istuvat Aili ja Ilona. He saavat parin silmälasia, joiden avulla he voivat nähdä, että monet heidän tovereistaan ovat kiltimpiä ja taitavampia kuin he, vaikka he aina pitävät itseään luokan etevimpinä.

Tontut: Niin, niin, Aili ja Ilona saavat silmälasit.

(Kuuluu jyrinää, ovi avautuu ja kaksi tonttua juoksee sisään aivan hengästyneenä. Heillä on kaksi suurta paperiarkkia kädessään. Kuivaten hikeä otsaltaan asettuvat he Tonttuisän eteen.)

Tonttuisä: No, katsokaahan Lippiä ja Hippiä, jotka tulevat tänne henki kurkussa ja suuret plakaatit kädessä! Mitä kerrottavaa teillä on?

Lippi (kumartaa Tonttuisälle): Niin, hyvä Tonttuisä, se on niin, että me molemmat olemme lukukauden alusta asti pitäneet silmällä muutamia, jotka olemme merkinneet syntipukiksemme.

Hippi: Ei toki *pelkkiä* syntipukkeja; on mi-
nulla ollut suosikkikin.

Tonttuisä: Niin, niin, Hippi, kyllä tiedän sinun olevan hyväsydämisen tontun. Aina sinä näet mieluummin *hyvät* puolet. Mutta tietysti meidän on kuultava ikävätkin asiat. Mitä te toiset arvelette; emmekö säästä hyviä uutisia viimeiseksi ja salli sen vuoksi Lipin alkaa?

Kaikki muut: Niin, niin, tietysti! Ikävät asiat ensin!

Tonttuisä: Kas niin, Lippi, lateleppas synti-
luettelosi!

Lippi: Minun täytyy saada lukea muistiinpanoistani, muutoin en muista mitään. N:o 1) Helmi on koko lukukauden aikana tuskin kaksikymmentä kertaa tullut ajoissa kouluun. Hän hidastelee aina kotona eikä milloinkaan tottele, kun äiti kehoittaa häntä lähtemään. N:o 2) Väinö on kolmasti kivittänyt naapurin koiraa ja monet kerrat usuttanut omaa koiraansa suutarin kissa-paran kimppuun. N:o 3) Almalla on aivan auttamaton halu kielitellä tovereistaan. Hän koettaa päästä opettajan suosioon pitämällä huolta siitä, mitä toiset tekevät. N:o 4) Osmo jättää aina läksynsä viimeiseksi. Hän juoksentelelee pitkin vuoria ja mäkiä ja sisään tultuaan on hän niin väsynyt, että väkisinkin tahtoo nukkua kirjan ääreen. N:o 5) Maija ja Matti ovat pitäneet pulpettinsa niin hirveässä epäjärjestyksessä, että

näyttää siltä kuin niissä olisi ollut Jerusalemin kauheita hävitys. Kotona he ovat yhtä huolimattomia ja epäsäännöllisiä; he heittävät vaatteensa mihin sattuu, sensijaan että ripustaisivat ne naulaan; he töhrivät vihkonsa; he eivät tahdo tulla peseytymään; eivätkä he koskaan tiedä tavaroistaan. N:o 6) Pekka, joka on niin iso poika, tekee usein kiusaa pienemmille tovereilleen, tyrkkii heitä ja tappelee heidän kanssaan. Hän tekee hirveästi pilaa Hermannista, joka sanoi tilaavansa Koiton. „Sellaisesta jonninjoutavasta raittiuslehdestä en minä antaisi 5 penniäkään. Ennemmin minä ostan markallani neljä paperossilaatikkoa ja poltan, niin näkevät, että minä olen mies“, sanoi hän. — Uh, huh, nyt minä en enää jaksa.

Tonttuisä: No, kylläpä se olikin hirveä juttu.

Kaikki toiset: Niin, kauheata se oli; emme me jaksa kuunnella niin paljon pahaa.

Tonttuisä: No niin, Hippi, kerroppas sinä nyt jotain parempaa, muuten me rupeamme voimaan pahoin.

Hippi (kumartaa): Erkki on aivan Väinön vastakohta. Kun torpparin vanha hevonen ei jaksanut vetää puukuormaa mäkeä ylös, otti Erkki ja purki aika paljon puita kuormasta omaan kelkkaansa sekä työnsi sitten kuormaa takaapäin, niin että hevonen pääsi hyvin mäestä ylös. — Esterillä itsellään oli hyvin nälkä. Mutta kun mäkituvan Liisalla ei ollut yhtään ruokaa koulueväiksi, antoi hän hänelle suurimman osan omista eväistään. — Ville oli toimittamassa jotain asiaa tehtaalla. Siellä

suuret tehtaanpojat tahtoivat saada hänet juomaan olutta. Kun hän sanoi kuuluvansa Toivonliittoon, pilkkasivat he häntä hirveästi. Mutta siitä hän ei vähintäkään välittänyt. — Suoma on koko koulun avuliain tyttö. Aina kun hän näkee jonkun, jota hän voi palvella, on hän heti paikalla valmis. Hän kantoi vanhan emäntä Luukkkosen vesiämpärin, hän selitti läksyn Reinilän Annille, hän oli Penttissellä ja auttoi emäntää lasten vaatteiden paikkaamisessa. — Urho koettaa aina rakentaa rauhaa, kun toiset pojat kinastelevat, ja sitten hän on kierrellyt ympäri kylää hankkiakseen Koitolle uusia tilaajia. — Ja Vilho ja Saima kokoovat kerran kuu-kaudessa kaikki kylän lapset kotiinsa suureen tupaan ja leikkivät Toivonliittoa heidän kanssaan. — Kas niin, nyt ei minulla ole enää mitään kerrottavaa.

Tonttuisä: No, siinähan olikin jo koko joukko hyviä ansioita. Tonttuisä iloitsee ihan sielunsa pohjasta kuullessaan puhuttavan sellaisista kilteistä, kunnan lapsista. Kuulkaas nyt te toiset! Mitä on Lipin ikävä joukko saava rangaistukseksi kaikista synneistään?

Nisse: Minä ehdotan, että me jollain tavoin nyt varoitamme heitä emmekä heti rankaise.

Nasse: Mutta, Tonttuisä, meidän on tarkoin pidettävä heitä silmällä ja jos he eivät *tee parannusta*, niin kyllä he saavat nähdä, mitä sitten ensi jouluna tulee.

Toiset: Oikein sanottu, hyvä, hyvä!

Tonttuisä: Ja entä kiltit lapset?

Nippe: Me kuiskaamme kaikille ihmisille, että pitäisivät paljon, paljon heistä, jotta niistä kilteistä lapsista olisi elämä oikein valoisa ja kaunis.

Nappe: Niin, ja sitten me vielä autamme heitä kaikissa tehtävissään, niin että ne sujuvat kuin tanssi.

Tonttuisä: Ja kaikkein paras palkinto on heille Jumalan mielihyvyys.

Tonttuisä: Hu, hu, huu miten pimenee; Onko teillä lyhdyt mukanaan?

Tontut: Ei, meistä näytti kuu loistavan niin kirkkaasti, ettei niitä tarvittaisi.

Tonttuisä: No, sitten meidän on lopetettava täksi yöksi. Tulevana yönä jatkamme. Ottakaa silloin lyhdyt mukaanne! Silloin määräämme joulu-lahjoja muille tytöille ja pojille sekä opettajalle.

(Tontut sipsuttelevat pois paikoiltaan. Samassa tulee salissa valoisempaa. He asettuvat piiriin ja pyörivät laulaen:)

(Oma sävel).

Hoh, hoh, hoi, ja heh, heh, hei
 Ei oo huolta, ei, ei, ei,
 Ja näin sitä mennään hyörähdellään,
 Pyörähdellään hiljalleen.

Heh, heh, hei ja hoh, hoh, hoi,
 Eikä kukaan kieltää voi,
 Ett' tonttuja ollaan, hyörähdellään,
 Pyörähdellään hiljalleen.

Hih, hih, hii ja hoh, hoh, hoo,
 Täytyy rientää kotiin jo,
 Ja näin sitä mennään hyörähdellään.
 Pyörähdellään kotiin päin.

Tonttuisä (lyö kämmenensä yhteen ja keskeyttää piirihypyn, tontut kääntyvät lapsiin päin):

Mutta vaikka tonttuja
 Ollaankin, niin lapsia
 Vieraiksemme pyydämme,
 Seuraks' meille tulkaatte.
 Majamme on matala,
 Mutta kun on sopua,
 Niin on tilaa kylliksi.
 Pistetään siis marssiksi
 Ja lähdetäänpä joukolla
 Nyt syömään tonttuin namuja!

(Tontut lähtevät parittain ja lapset seuraavat heitä laulaen:)

(Sävel: *Arvon mekin ansaitsemme.*)

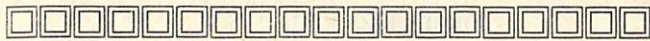
Ystävinä mennään sitte,
 Vaikka ootte tonttuja.
 Kauniisti te hyppelitte.
 Laulukin ol' kaunista.
 Mutta kaikkein kauneintanne
 Annoitte te neuvoissanne.
 Lal la la j. n. e.

(Sitte saapuvat he yhdessä tonttujen kuusilla, sammalilla y. m. koristettuun asuntoon luokan sivulla. Tontut jakavat lapsille niusia ja omenia. Kun lapset lähtevät, laulavat tontut jäähyväisiksi:)

(Sävel: *Juokse porosein.*)

Mekin lapsia
 Ollaan oikeita,
 Vaikka luultiinki
 Tonttu-ukoiksi.
 Hyvästi nyt vaan.
 Toiste tavataan!

Toivomme on se,
 Että saisitte
 Joulun riemuisan,
 Oikein ihanan,
 Juhla verraton
 Joulust' tulkohon!

Joulu-aattona.

Henkilöt: Joulupukki, Nisse ja Nasse. — tonttuja, Pekka, Eeva, Eero, Liisa, Lauri, Anna, Matti, Ville, Elli, Yrjö — koululapsia.

(Näyttämö kuvaa koulusalia, jonne lapset ovat koontuneet joulukuusen ympärille.)

Lapset (pyörivät piirissä kuusen ympärillä ja laulavat; sävel: „Tervehtii jo meitä —“).

Taas on joulu meillä,
Juhla armahin.
Lunta onpi teillä. —
Tuli sittenkin!
Pimeyden poistaa
Kuusi kaunoinen,
Niinkuin tähdet loistaa
Silmät pienoisten.
Joulu, valon juhla,
Ilon, riemun vaan,
Kaikille se tuhlain
Jakaa lahjojaan!

Joulu-ukko kulta,
 Saavu sukkelaan!
 Saisikohan sulta
 Hieman makeaa?
 Vielä paljon muuta
 Sulla varmaan on.
 Kunhan pussis suuta
 Avaat verraton!
 Pekka ottais' pyssyn,
 Eeva es'liinan,
 Matti talvimyssyn,
 Lauri lapikkaat!

(Kolcutusta kuuluu ovelta, lapset avaavat oven ja sisään astuu joulu-ukko. Tytöt niaavat syvään, pojat kumartavat.)

Pukki: Hyvää iltaa, hyvää iltaa, armas pikkuväki! Kauaksi kuulin heleän laulunne. Vai pukin pussia vuotetaan! Kukapa ei teitä tahtoisi ilahuttaa, jouluporsaat. Oh, oikein vanhoja silmiäni huikasee — en tiedä mitkä enemmän loistavat, kynttilätkö, vai teidän katseenne, pienet ystävät. No, kuinka teidän laitanne nyt on? Oletteko olleet kilttejä ja ahkeraita?

Eeva (niiaten): Koetettu ainakin on, pukki-setä.

Pukki (nipistäen Eevaa poskesta): Vai niin, tyyppä, jos kerran olette koettaneet olla kilttejä, on joulupukki teihin tyytyväinen. Mutta ennenkuin jaan lahjani, tekee minun mieleni kysyä teiltä, tahdotteko te myöskin ensi vuonna koettaa olla oikein kilttejä ja tottelevaisia.

Kaikki: Kyllä, kyllä, hyvä joulupukki, kyllä me tahdomme *koettaa*.

Joulupukki: Mutta rakkaat voileivänpopsijat ja rasavillit, tietäkää, että minä olen utelias ukko. Tahtoisin kernaasti vielä myös tietää, mitä te toivotte tulevaisuudelta. Onko joku teistä ajatellut sitä?

Matti: Kyllä, monta kertaa, rakas joulupukki.

Eeva: Pukki kulta, me leikimme aina kotona „Mitä sinä toivot“ tai „Millaista on, kun me tulemme suuriksi“.

Joulupukki: No, nyt minä istun tähän teidän keskellenne ja te saatte ruveta kertomaan. (Kaikki lapset kokoontuvat pukin ympäri. Ei kukaan käännä selkäänsä katsojiin päin tai asetu ukon eteen.) Sinä pikku Eeva saat ensin kertoa, mitä sinä aijot tehdä.

Eeva (arasti): Mutta ethän naura, jos sen sanon.

Joulupukki (silittäen hänen päätään): Sano, sano, pikku tyttöseni!

Eeva: Oi, pidän niin paljon nukeista ja tiedän, kuinka sanomattoman ikävää on, kun ei ole omaa nukkea. Perustan suuren nukketehaan ja jaan sitten joka joulu nukkeja kaikille köyhille pikku tytöille.

Joulupukki: Olet vielä hyvin, hyvin pieni, Eevaseni, mutta sinulla on hyvä sydän ja voit sen kautta suuria aikaansaada.

Eeva (niiaten): Ja sitten — sitten —

Joulupukki (kehottaen): Mitä sitten?

Eeva: Tahtoisin tulla yhtä hyväksi kuin äiti. Et usko, kuinka hyvä hän on.

Joulupukki: Nyt ainakin uskon, Eeva.

Eero (vakavana): Minä toimitan maattomille maata, niin että ei kenenkään tarvitse kontuaan jättää, vaan että oman tuvan voi omalle palstalle rakentaa. Silloin paljon kurjuutta ja kyyneliä säästyy.

Joulupukki: Mitä sinä tiedät kurjuudesta ja kyynelistä, pikku mies?

Eero: Isän täytyi lähteä torpastaan viime syksynä — nyt asumme Anttilan saunassa.

Joulupukki: Me toivomme että uusi aika on koittava, se sinulle voimaa kärsimään antaa, kunnes käsivartesi on voimakkaaksi kasvanut.

Liisa: Sanoit, että uusi aika koittaa — silloinhan työtökin saavat vapaasti toimia?

Joulupukki: Kaikki, kaikki naiset ja miehet yhteisvoimin yhteistyöhön kodin ja isänmaan hyväksi.

Liisa: Sitten kun Eero on toimittanut maattomille maata, kuljen minä mökistä mökkiin, torpasta torppaan ja koetan opettaa ihmisiä rakastamaan kotikontuansa, etteivät he sitä jätä, vaan kaikki voimansa sen edestä uhraavat.

Anna: Ota minut mukaasi, Liisa, kulkemaan mökistä mökkiin, kodista kotiin. Minä järjestystä ja puhtautta opetan. Siisti, kaunis ympäristö tekee mielen iloiseksi ja virkeäksi, ja ilo ja sopusointu asuvat kotoisen kurkihirren alla.

Joulupukki: Pidän teistä, tytöt, mutta älkää väsykö kesken.

Lauri: Minä olen Toivonliiton poika ja olen oppinut, että Suomen suurin kirous ovat väkijoumat. Sitten vasta voidaan ryhtyä parannuspuuhiin,

kun ne ovat poissa. Minä raittiudelle elämäntyöni uhraan.

Elli: Nälkä vie meiltä sielun ja ruumiin voimat. Minä perustan suuren, suuren keittiön, jossa kaikki köyhät saavat ruokaa eikä kenenkään lapsen tarvitse lähteä kerjuulle, vaan jokainen pienokainen saa olla isän ja äidin luona ja huolettomana viettää lapsuutensa päivät.

Matti (vanhin joukosta): Kouluja me ennen kaikkea tarvitsemme. Vasta kun tietämättömyys kansastamme katoaa, koittaa Suomelle onnen päivä. Minä joka kylään kouluja perustan.

Joulupukki: Sinä Pekka olet niin miettiväisen näköinen, mitä sinä aijot tehdä?

Pekka (isompi poika): Äiti aina sanoo siellä kotona, että kansamme onni riippuu siitä että se *tuntee Jumalan* ja seuraa Hänen tahtoansa. Minä aijon papiksi ja koetan auttaa kansaani siinä suhteessa.

Joulupukki: Oikein teet, nuori ystävä; ja nyt, pikku Ville, on sinun vuoroosi.

Ville (hyvin pieni poika): Rakas joulupukki — älkää suuttuko, mutta minä lyhennän kaikkien pikku poikien läksyt, että he vähän enemmän ennättävät juosta ulkona.

Joulupukki (taputtaen Villeä päähän): Sinä pieni piimäsuu, et ainakaan näytä siltä, että läksyt sinua olisivat rasittaneet! (Iloisesti.) Olette kaikki hyviä lapsia ja uskon varmasti, että yhdessä voimme tehdä paljon hyvää Suomelle. (Taputtaen käsiään.) Hoi, veitikat, Nisse ja Nasse, missä viivytte? Pikkuväki on ollut kilttiä koko vuoden ja

aikoo vast'edeskin olla. Nyt avataan pussin suu ja saa nähdä eikö sieltä löydy yhtä ja toista makeaa ja hauskaa. (Lapset supisevat iloisesti keskenään. Nisse ja Nasse, kaksi tonttua, tulevat ja laulavat:)

Terve teille, lapset,
 Vanhat tuttavat,
 Pienet valkohapset,
 Äidin porsahat!
 Kylmä ompe siellä,
 Lumi peittää maan —
 Tontut ilomiellä
 Tänne tallustaa.
 Täällä lämpiävät
 Vanhat sydämmet.
 Terve kerran vielä,
 Lapsi-kultaset!

(Joulupukki puuhaa pussin kanssa. Tontut kantavat omenakoria ympäri tarjoten jokaiselle.)

Nisse: Katsokaa, pienet, kuinka kauniita pu-naisia omenoita! Aivan kuin teidän poskenne, omenanjyrsijät!

Nasse: Ne ovatkin kasvaneet Tonttulan jou-lupuun oksilla ja pienin ja kaunein joulunhenge-täristä poimi ne ja lähetti teille.

Eeva: Rakkaat tontut, antakaa minulle kaik-kein suurin ja kaunein omena.

Nisse (katsoen Eevaa silmiin): Mitä — oletko sinä, pikku typykkä, jo noin itsekäs? Minun täy-tyy varmaankin antaa sinulle kaikkein pienin.

Eeva (arasti, niiaten): Veisin sen sairaalle veikolleni, tonttu-setä. Hän ei saa ollenkaan nähdä joulukuusta tänä vuonna.

Nisse: Vai niin onkin asianlaita. Sitten annan sinulle kaksi omenaa. (Eeva kiittää.)

(Yrjö on koko ajan seisonut erillään muista. Tonttu vetää hänet esiin ja vie pukin luo.)

Nasse: Kuka tämä on, joka ei näytä ollenkaan iloiselta?

Pukki (ottaen Yrjöä kiinni olkapäästä): Kuka sinä todella olet? En ole huomannut sinua ollenkaan koko iltana. Tulitko nyt vasta?

Yrjö: Olen kyllä ollut täällä alusta asti. Mutta — mutta — en ole koettanutkaan olla kiltti. Olen monasti ollut laiska ja tottelematon ja sain niin huonon todistuksen, että äiti itki kauvan aikaa. Enhän nyt voi olla iloinen. Kuusen kynttiläthän ovat vain hyviä varten. Oi, pukki-setä, anna minun lähteä täältä pois!

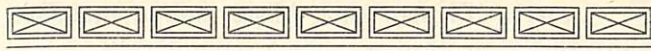
Pukki: Sinusta koituu vielä kunnan mies. Joulukuu on sovinnon ja hyvien päätöksien juhla. Katso, kuinka kuusen kynttilät tuikkivat kirkkaasti ikäänkuin tahtoen rohkaista sinua vast'edes olemaan hyvä. Joka avomielisesti pahat tekonsa tunnustaa, hän saa täydellä sydämellä ottaa osaa jouluiloon. Iloitse siis, poikaseni, meidän kanssamme. Jouluiho, kuusi, makeiset — kaikki on myös sinua varten. — Tämä on ollut ihmeellinen jouluilta. Luulen, että pienet ystäväni sen kauan muistavat. Vakavuus ja ilo ovat käyneet käsi kädessä. Mutta kuusen ympäri piiriä pyörimään joka mies — sitten Nisse ja Nasse saavat jakaa kullekin käärönsä. (Kaikki käyvät piiriin

kuusen ympärille ja laulavat, sävel: „Me kainoja,
 pieniä, heikkoja vaan“:)

Oi, laulaos lapsi, kun laulaa sä saat —
 Nyt lumi se peittävi metsät ja maat —
 Vaan yö kun on kylmin ja pisin, niin tuo
 Se armahan joulun taas pienoisten luo.

Ja kuusi on kaunis ja kirkas — ja vie
 Se aattemme tähtiin — ei suruja lie.
 Oi, kaunis on lapsuus ja jouluinen yö —!
 Ja kohta se alkaa se elämän työ!

(Esirippu.)

Laurin ja Liisan seikkailut.

Yksinäytöksinen satunäytelmä leikkineen ja lauluineen.

Henkilöt: *Lauri*, torpanpoika, 9 vuotias.
Liisa, hänen sisarensa, 7 vuotias. *Päivänsilmä*,
saloseudun hyvä hengetär. *Pikku, Lippo, Teppo,*
Tippi, Pukki, Hippi y. m. tonttuja. Vähintään
kaksi noitaa.

ENSIMAINEN KUVVELMA.

Metsä, muutamia kiviä, joilla lapset voivat istua.

(Lauri ja Liisa tulevat oikealta. Lauri kulkee
edellä ja pitää Liisaa kädestä.)

Liisa: En jaksa enää . . . Olen niin väsynyt.

Lauri: Niin olen minäkin . . .

Liisa: Istukaamme jonnekin . . .

Lauri: On jo niin myöhäistä . . .

Liisa: Mutta minä en jaksa enää, jalkojanikin
särkee.

Lauri: Meidän kai täytyy sitten levähtää.

Liisa: Ainoastaan pieni hetkinen. Katso,
tuossa koivun alla on hyvä paikka! (Menevät koi-
vun luo ja Liisa on istumaisillaan kivelle.)

Lauri: Ei, istu sinä, Liisa, tuohon mättäälle, siinä sinun on parempi; minä istun kivelle.

(He istuutuvat. Puitten välistä kurkistelee tonttuja, jotka uteliaina katselevat lapsia.)

Liisa: Lauri! Eikö sinulla ole mitään tas-
kuissasi?

Lauri: Mitä sitten?

Liisa: Jotakin syötävää; leivänpalanen taikka korpunmureno?

Lauri: Ei minulla ole mitään. Minun on itsenikin hirveä nälkä. Jospa tuolla kukkulan luona kasvaisi marjoja!

Liisa (huolestuneena): Ei, älä lähde luotani, älä jätä minua!

Lauri: Janokin minun on.

Liisa: Niin minunkin. Miksi lähdimmekin niin kauaksi kotoa . . .

Lauri: Kyllä siinä tyhmästi teimme.

(Lapset painautuvat lähemmäksi toisiaan, Liisa laskee Laurin polvelle kätensä, johon Lauri tarttuu.)

Lauri ja Liisa laulavat: (sävel „Kukkuu kukkuu“.)

Metsähän synkkään eksyneet oomme.

Ilta jo meidät kiinni saa —

Ei näy tietä, polkua,

Joka meidät johtaisi kotia.

Metsä on suuri ja synkkä ja kolkko,

Kannot ja pensahat peljättää.

Yksin ja heikkona laulamme vaan,

Äänemme kauas ei kuulukkaan!

(Lapset nukkuvat.)

TOINEN KUVAEELMA.

(Edelliset. Tontut hiipivät näyttämölle toinen toisensa jälkeen.)

Pukki (hiljaa): Lippo!

Hippi (viitaten kädellään): Teppo!

Lippo: Nyt he vaikenivat!

Teppo: Minä luulen, että he ovat nukkuneet!

Pukki ja Hippi: Menkäämme katsomaan heitä!

Pikku (hiipii muiden edellä ja katselee Lauria ja Liisaa): Hiljaa, hiljaa! He nukkuvat toden totta. Silmät ovat painuneet kiinni ja hengitys on syvä ja tasainen. — Siinä ovat Lauri ja Liisa kaukaa torpasta.

Lippo (ihmeissään): Oikeita ihmislapsiako!

Kaikki tontut (paitsi Pikku): Sellaisia emme ole koskaan ennen nähneet!

Teppo: He ovat niin herttaisen näköisiä.

Lippo (kumartuu Laurin yli): Voi, katsokaa, kuinka hänellä on pienet, valkoiset kädet!

Pukki (varovasti koskettaen Liisan pukua): Kuinka sukkelat vaatteet heillä on päällään!

Hippi (Pikulle): Miksi eivät he ennemmin ole tulleet tänne?

Pikku: Heidän kotinsa on kaukana täältä, eivätkä he saa lähteä yksin metsään.

Teppo ja Hippi: Tiedätkö sinä jotakin heistä, Pikku?

Pikku: Hiljaa, hiljaa, etteivät he herää! Muistatteko sitä vanhaa tonttua, jonka kerran tapasimme hietakuopan luona?

Lippo: Tarkoitatteko häntä, jolla oli vielä valkeampi ja pitempi parta kuin sinulla.

Pikku: Häntä juuri! Hän on Laurin ja Liisan kotitonttu ja näkee heidät joka päivä.

Teppo: Mitä hän on heistä kertonut?

Pikku: (Toiset tontut kuuntelevat tarkoin, toiset katselevat yhä lapsia.) Niin — kerran keksällä, kun satoi ja myrskysi, lensi pääskysen poikataliin ja istui siellä hetkisen erällä orrella hieman lämmitelläkseen. Mutta kun se aikoi taas lentää ulos, ei se osannutkaan. Se lensi yhtä mittaa ikkunaa kohti niin että ruudut olivat särkymäisillään. Silloin sattuivat siihen Lauri ja Liisa, ottivat linnun kiinni ja antoivat sille vapauden.

Teppo: Se oli oikein.

Lippo: Niin, se oli oikein.

Pikku (jatkaa): Toisen kerran taas — talvella — olivat Lauri ja Liisa yksin kotona. Silloin tuli torppaan köyhä vaimo pienen tyttänsä kanssa. He olivat niin väsyneitä ja nälkäisiä — eivät olleet nähneet ruokaa koko päivänä. Lauri käski heidän istua ja Liisa lämmitti heille lientä, joka oli jäänyt päivälliseltä. Ja kun vieraat lähtivät hois, vetivät Lauri ja Liisa heidän kelkkaansa aina veräjälle asti.

Pukki: Siinä he tekivät oikein.

Hippi (innoissaan): Jatka, jatka, sinä tiedät kyllä jotakin vielä.

Pikku (siirtyy vasemmalle): Tulkaa, siirty-

käämme vähän kauemmaksi lapsista. Nyt minä kerron teille jotakin oikein kauheaa!

Pukki: Mitä sitten?

Pikku (salaperäisesti): Eräänä yönä, kun torpassa jo nukuttiin, kuului yht'äkkiä hirveä melu. Tuvassa oli aivan pimeä, eikä kukaan tietänyt mistä se tuli. Torpan isäntä raapaisi tulta tikkuun ja — voitteko aavistaa, mitä hän näki? (Katselee kysyvästi toisiin.) Mustan kissan, joka oli tarttunut hännästään pöydän jalkaan eikä päässyt irti, vaikka kuinka olisi rimpuillut.

Pukki ja Hippi: Mitä sinä sanot?

(Liikettä tonttujen kesken.)

Pikku: Kyllä se on ihan totta! Kissan häntään oli solmittu pitkä nuora ja nuoran päässä oli suuri paperitullo. Nuora oli kietoutunut pöydän jalan ympärille eikä kissa päässyt mihinkään!

Hippi (kauhuissaan): Voi hirveätä!

Pukki: No, kuinka sitten kävi?

Pikku: Lasten isä leikkasi nuoran poikki ja kysyi lapsilta tiesivätkö he, kuka oli tehnyt pahaa mirrille?

Lippo: No, entä sitten?

Pikku: Lauri ja Liisa tunnustivat tehneensä. Tuvassa oli paljon hiiriä ja he olivat tahtoneet pelotella niitä paperin ratinalla. Lauri oli pitänyt kiinni kissasta ja Liisa oli solminut nuoran häntään. Sitten olivat he antaneet kissan juosta.

Pukki: He saivat varmaan toria isältään.

Pikku: Ensin kyllä, mutta sitten he saivat anteeksi. Ja äiti lohdutti ja suuteli heitä, sillä he itkivät katkerasti, ja kaikki oli taas hyvin.

Hippi: Se oli oikein! Eiväthän lapset tahallaan tehneet pahaa kissalle.

Teppo (hypähtäen ylös): Minäpä tiedän jotakin hauskaa!

Pikku (varottaen): Ole kaikella muotoa hiljempää, ettet herätä lapsia.

Pukki: Mitä sinä tiedät, Teppo?

Teppo: Minä tahdon tehdä hyvää lapsille, pidän heistä niin paljon!

Muut tontut: Me myös!

Teppo (painolla): Lapset ovat olleet hyviä eläimille. Minäpä tuon heille mansikoita!

Pukki: He ovat auttaneet köyhiä. Minäpä annan heille mustikoita.

(Teppo ja Pukki poistuvat vasemmalle. Tippi ja Hippi keskustelevat hiljaa keskenään vähän etäämpänä muista.)

Pikku: He ovat puhuneet totta isälle ja äidille. (Sivelee miettiväisenä partaansa.) Mitähän minä heille antaisin?

Lippo: Ja minä!

(Tippi ja Hippi poistuvat oikealle.)

Pikku: Varroppas! Heidänhän oli jano. Kai vakaamme heille lähde!

Lippo (iloisesti): Aivan oikein!

Pikku: Lähde sinä hakemaan lapioita, minä olen niin kauan lasten luona. (Lippo juoksee vasemmalle. Pikku menee lasten luo ja katselee heitä miettiväisenä.) Jos torpan vanha kotitonttu kuolisi, tahtoisin hänen paikkansa. Hoitaisin niin hyvin hevokset, lehmät ja kaikki kotieläimet, mutta ennen kaikkea katsoisin Laurin ja Liisan perään.

Lippo (juosten vasemmalta): Tässä ovat lapiot!

Pikku: Hyvä! (Osottaa vasemmalle.) Tuossa kiven luona on hyvä paikka.

Lippo: Aivan niin! (Kaivavat.)

Pikku: He tulévat varmaan hyvin iloisiksi herätessään!

Lippo: Luonnollisesti.

Pikku: Mutta heillä ei ole mitään astiaa, jolla he joisivat.

Lippo: Minäpä laitan heille napun tuohesta!

Pikku: Tee se, Lippo.

(Lippo menee, kiskoo tuohta koivusta ja tekee napun.)

Teppo (tulee vasemmalta marjatuokkonen kädessä ja menee lasten luo):

Mä mansikat maireimmat luoksenne kannan,
Ne metsien lahjana teille nyt annan!

(Asettaa tuokkosen Liisan viereen.)

Pukki (tulee heti Tepon jälkeen samalta suunnalta; hänelläkin on marjatuokkonen kädessä):

Mä kauneimmat mustikat vieraille tarjoon,
Ja kätken ne kukkivan kanervan varjoon!

(Asettaa tuokkosen Laurin viereen.)

Pikku (on saanut lähteen valmiiksi):

Nyt vettä te lähteestä kirkaasta saatte.

Lippo (tulee nappuineen lähteen luo):

Ja nappua tätä myös katselkaatte!

Teppo (katsellen lapsia): He liikkuvat.

Pukki: He heräävät.

Pikku: Hiljaa, hiljaa, nyt täytyy meidän lähteä pois!

(Kaikki tontut menevät.)

KOLMAS KUVVELMA.

Liisa (on herännyt ja katselee ympärilleen, löytää marjatuokkosen ja nykii Lauria): Lauri, Lauri, heräähän toki! Minä olen löytänyt suuren mansikkatuokkosen!

Lauri (unisena): Minä näin juuri niin kaunista unta. Mitä sinä sanoit?

Liisa (näyttäen hänelle tuokkosta): Kas, mitä minä olen löytänyt!

Lauri: Mistä ihmeestä?

Liisa: Ajatteles, se oli ihan minun vieressäni, kun heräsin!

Lauri: Nyt voimme juhlia. Minäpä laitan sinulle pienen oksan, että voit syödä sillä marjoja. (Nousee ja aikoo lähteä oikealle; löytää mustikkatuokkosen.) Mutta täällähän on toinenkin tuokkonen! Ja aivan täynnä mustikoita!

Liisa: Mitä? (nousee ylös.)

Lauri (näyttäen tuokkosta): Etkö näe? Ja ihan täynnä mustikoita! Eläköön! Nyt me voimme kuin kuninkaat! Syö sinä omasta tuokkosestasi, niin minä pidän huolen omastani. (Taittaa pienen oksan ja antaa siskolleen.) Kas tässä! (He syövät.)

Liisa: Merkillistä kun emme heti huomanneet marjatuokkosia!

Lauri: Niin se oli tosiaankin ihmeellistä! (Keskustellessaan kulkevat lapset vähän vasempaan.)

Liisa (huomaa lähteen): Ja tuossahan on mitä kirkasvetisin lähde!

Lauri: Ja tuossa tuohinen nappu! Minä juon heti! (Juo.)

Liisa (istuu tuu Laurin viereen): Anna sitten nappu minulle. Äläkä vaan juo kaikkia, Lauri.

Lauri (juotuaan): Tässä on! (Antaa napun Liisalle, joka juo. Lauri siirtyy keskelle näyttämöä.) Tiedätkö mitä, Liisa? Nyt tunnen itseni niin reippaaksi, että voisin kävellä vaikka sata peninkulmaa. Enkä minä pelkäisi, vaikka kaikki metsän pedot hyökkäisivät kimppuuni!

Liisa (on juonut ja tulee Laurin luo): En minäkään.

Lauri (matalammalla äänellä): Kuule, Liisa, kun tulemme kotiin, sanomme isälle ja äidille, että eksyimme metsässä.

Liisa: Mutta jos he saisivat tietää asian oikean laidan.

Lauri: Mutta ei kukaan ole nähnyt meitä täällä saloseudussa.

Liisa: Mutta mitä me vastaamme heille jos he kysyvät, missä me olemme viipyneet näin kauan?

Lauri (miettiväisenä): Sanotaan, että me paimensimme lehmiä haassa.

Liisa: Sen me teemmekin.

Noidat (ensin kauvempana metsässä, sitten lähempänä): Hahah hahahhah hihhihhih hohhoh-hohhohhoo.

Liisa (peljästyneenä): Mitä se on? Lauri, mitä se on?

Lauri (myöskin peloissaan): Niin, mitä se on?

Liisa: Kunhan eivät vaan noidat olisi liikkeellä! (Noidat tulevat hyppien ja käsivarsiaan heiluttaen joka suunnalta.)

Lauri: Tuossa ne tulevat.

(Lapset painautuvat tuskaisina toisiinsa.)

NELJÄS KUVAVELMA.

Edelliset ja noidat.

Noidat (laulavat ja tanssivat kiivain liikkein lasten ympärillä. Sävel „Ukko Noa“):

Hah hah hah hah haa — j. n. e.
Lapset vuoreen viedään,
Ei ne tiestä tiedä —
Käärmeennahkaan, käärmeennahkaan
Siellä puetaan!

Hah hah hah hah haa — j. n. e.
Lapset pannaan istuun
Suureen rautakistuun,
Siellä heitä, siellä heitä
Noidat tirkistää.

Liisa (noitain tanssiessa): Hui, kuinka hirveästi minä pelkään!

Lauri: Niin minäkin.

(Noidat tulevat yhä lähemmäksi lapsia.)

Liisa (tuskaisena): Nyt he vievät meidät!

(Noidat alkavat taas tanssia ja laulaa.)

Hah hah hah hah hah haa — j. n. e.

Lapset on niin pienet

Juur' kuin kärpässienet,

Noidat heitä, noidat heitä tukistelevat.

Hah hah hah hah hah haa -- j. n. e.

Noitain sali laaja

Noitaparvi taaja

Siellä aina, siellä aina

hyppii harakkaa.

Liisa (noitain yhä tanssiessa): Muistatko, Lauri, äidin sanoneen, että jos joskus joutuu suureen vaaraan, tulee rukoilla Jumalalta apua?

Lauri: Muistan kyllä. Tehkäämme se. (He rukoilevat: Liisa katselee kädet ristissä taivasta kohti, Lauri tuijottaa totisena maahan. — Noidat alkavat taas laulaa ensimmäistä värssyä, mutta vähitellen käyvät heidän liikkeensä hitaammiksi ja heidän äänensä heikkenee.)

VIIDES KUVVELMA.

Lauri, Liisa ja Päivänsilmä.

(Päivänsilmä tulee vasemmalta, noidat ovat lakanneet laulamasta ja poistuvat näyttämöltä.)

Lauri (ihmeissään Päivänsilmälle): Kuka olet?

Päivänsilmä: Olen Päivänsilmä.

Liisa: Olet varmaan enkeli, kun olet niin kaunis.

Päivänsilmä: En, lapseni. Olen metsän hyvä haltijatar.

Lauri: Metsän hyvä haltijatarko!

Päivänsilmä: Minä hallitsen salomaan kaikkia voimia. Kaikki minua täällä tottelevat.

Liisa: Mutta miksi annoit noiden hirveitten noitain pelottaa meitä niin kovin?

Päivänsilmä: Sentähden, että te aioitte valehdella.

Lauri: Se oli sangen pahasti tehty.

Liisa: Niin olikin.

Lauri (rukoilevasti): Etkö enää koskaan anna noitien pelottaa meitä, Päivänsilmä?

Päivänsilmä: En, jos lupaatte aina olla kilttejä ja kuuliaisia.

Lauri ja Liisa: Me lupaanme ainakin koettaa tästä lähtien.

Päivänsilmä (silittäen Liisan tukkaa ja katsellen ystävällisesti molempia lapsia): Siinä tapauksessa minä pidän teistä oikein paljon.

Lauri (mieltiväisenä): Eikö silloin tarvitse pelätä, kun on kiltti?

Päivänsilmä (vakuuttavasti): Ei, poikasen!

Liisa: Kun me vaan osaisimme kotiin!

Päivänsilmä: Kyllä te osaatte, minä näytän teille tien. — Tuolla vasemmalla on korkea harju; kun nousette sille, näette sieltä pienen punaiseksi maalatun, valkeanurkkaisen tuvan ja — —

Lauri (iloisesti): Sehän on meidän kotimme!

Liisa: Niin, sehän on koti!

Lauri: Kuinka sinä olet hyvä, kun johdat meidät jälleen isän ja äidin luo!

Liisa: Sinä meille varmaan marjatkan annoit?

Lauri: Ja annoit lähteen pulputa maasta.

Päivänsilmä: Minä en sitä tehnyt, mutta jos vähän varrotte, saatte nähdä tuntemattomat ystävänne.

(Nousee kivelle, kohottaa taikasauvaansa metsää kohti ja lausuu juhlallisella äänellä:)

Pikku, Lippo, Teppo, Tippi, Pukki, Hippi, tulkaa metsien suojasta, teitä Päivänsilmä kutsuu!

(Lapset vetäytyvät oikealle.)

KUUDES KUVVELMA.

Edelliset. Tontut.

Päivänsilmä: Hyvää päivää, pikku tontut! Kertokaa nyt, kuka piti huolta siitä, ettei lasten tarvinnut nähdä nälkää eikä janoa?

Tontut: Me sen teimme.

Päivänsilmä: Mitä sinä teit, Pikku-vanhus?

Pikku: Minä kaivoin lähteen.

Päivänsilmä: Ja sinä, Lippo?

Lippo: Minä laitoin napun.

Päivänsilmä: Entä Teppo?

Teppo: Minä poimin mansikat.

Päivänsilmä: Ja Pukki?

Pukki: Minä poimin mustikat.

Päivänsilmä: Entä te, Tippi ja Hippi?

Tippi ja Hippi: Me emme antaneet mitään.
Päivänsilmä (nuhdellen): Miksi ette mitään antaneet?

Tippi: Tahdoimme antaa lahjamme viimeiseksi.

Hippi: Me tahdoimme antaa metsän kauneimman ja herttaisimman lahjan.

Päivänsilmä (iloisesti): Sen aavistinkin. Antakaa nyt lahjanne lapsille!

(Tippi ja Hippi menevät lasten luo sepeleet käsissä.)

Tippi ja Hippi:

Me metsien helmasta kukkaset haimme,
Ne keijujen karkelokentiltä saimme.
Ne onnen niin kirkkaan ja kaunihin tuottaa.
Voi Lauri ja Liisa ain' lahjaamme luottaa!
(Asettavat sepeleet lasten päihin.)

Päivänsilmä: Ennenkuin jätätte meidät ja lähдете isän ja äidin luo, saatte vielä katsella tonttu-ukkojen tanssia, että teille jää hauska muisto metsäseikkailustanne. Kun kasvatte suuremmiksi ja tulette omin päin toimeen, saatte niin usein kuin tahdotte käydä meitä tervehtimässä täällä suuressa ihmeellisessä metsässä. Täällä on iloa, totuutta ja vapautta! — (Asettuu sammaleiselle kivelle. Lapset seuraavat häntä. Hän kohottaa taikasauvaansa ja huutaa iloisesti tontuille:)

Nyt, tontut, laulaen tanssitaan
Ja saloseudussa riemuitaan!

(Tontut laulavat ja tanssivat. Sävel: „Kukkuu, kukkuu“.)

Metsien kätköissä tontut ne hyörii,
Hiljaisna hiipii ja sipsuttaa —
Metsä on suuri ja rauhainen,
Tonttujen toimi on riemuinen.

Täällä me kylvämme, kaivamme aina,
autamme, neuvomme, holhomme vain.
Tuuli kun metsässä meille soi,
Tonttujen parvi se karkeloi.

Metsän me tunnemme ristin ja rastin.
Keijujen kanssa me kisailaan —
Tonttujen toimi on riemuinen,
Metsä on suuri ja rauhainen!

Kaikki: Metsä on suuri ja rauhainen!

(Kuvaelma: Päivänsilmä, Lauri ja Liisa seisovat taustassa, tontut kohotetuin käsivarsin seisovat puoliympyrässä oikealla.)

(Esirippu.)

Kirj. E. R.

Uusi vuosi saapuu.

Laululeikki jouluillaksi.

Henkilöt: Lumikuningatar, Joulu-ukko, Joulukuusen henki, Vanha vuosi, Uusi vuosi, Toivo, Tonttuja.

Näyttelypaikka muodostetaan kuusilla metsäksi.

Lumikuningatar (saapuu valkeassa verhossa, kristallikruunu päässä, valtikka kädessä, tonttujen seuraamana, ja laulaa sävelellä „Syksy on tullut“ j. n. e.):

Lehtensä riisui jo metsässä puu,
Kolkosti ulvovi myrskyjen suu;
Hyytynyt on puron hilpeä tie,
Lintujen laulua kuule et sie.
Viittaaan (viittaa valtikallaan) — se kuolo on kukkasien;
Myrsky ne viskovi maan povellen.

Tontut (käsillään näyttäen ja viimeisen säkeen säveltä kerraten):

Tontutpa peitteheks luo kinoksen.

Lumikuningatar (laulaa):

Oksille puun, lumen notkistaman,
 Aurinko luo valon raukeavan,
 Hongat niin hiljaisna huokailevat,
 Valtani suuruutta muistuttavat.
 Hän, jonka kylmälle polvelleni
 Painallan, jäiseksi kangistuvi.

Tontut:

Keväällä tontut sen elvyttävi.

Lumikuningatar:

Rantahan hyrskivät lainehetkin
 Kytkin ma vankkoihin kahleisiin,
 Hyydytän kohmeiseks' koko maan,
 Käärin sen vaippahan valkoisimpaan.
 Pohjolan taivas se hulmutkohon!
 Täytetty kuoletustyöni jo on.

Tontut:

Vaan elon siemen on kuolematon.

Joulu-ukko (saapuu pitkäpartaisena, turkkiin puettuna, kantaen leikkikaluja, pienen tytön, pientä sytytettyä joulukuusta kantavan Joulukuusen hengen seuraamana, ja laulaa Lumikuningattarelle sävelellä: „Sa Pohjolan maa ikitunturines“):

Jos kuinkakin kammottu, peljätty oot,
 Sun jälkiäs kuitenkin ma riennän;

Kun luonnon ja mielet sa kahleisin luot,
Niin saavun ma ja kahleen painon liennän.

Kaikki (kerraten):

Niin saavut sa kahleen painon liennät.

Joulu-ukko:

Ja riemu saa vallan ja juhlalaulu soi,
Sen sävelin sydän sulaks taipuu,
Ei kylmyys, ei puuttehet tuntua voi,
Rukoillen kaikki alas maahan vaipuu.

Kaikki:

Rukoillen kaikki alas maahan vaipuu.

Joulu-ukko:

Mua suosivat vanhat; mua muistellesaan
He vuodattaa joskus kyyneleitä;
Mua suosivat lapsoset rakkaimpanaan,
Kuin kevät kaunis ilahutan heitä.

Kaikki:

Kuin kevät kaunis ilahutat meitä.

Joulukuusen henki (sävelellä: „Tääll' yksinänä laulelen“):

On kotini ihana kuusikko.
Sua hyvääs toivon mä;
Sytitin juhlavalos jo
Mä Herran nimessä.

Me pimeyden varjossa
 Tääll' ennen asuimme,
 Ja haltioita, peikkoja
 Metsistä etsimme.

Vaan Kristus syntyi maailmaan,
 Pimeyttä poistamaan,
 Ijäisen toivon valkean
 Sytytti loistamaan.

Vaan sallitko sa Kristuksen
 Valaista elosi,
 Pyhittää sielun, sydämen
 Ja köyhän kotisi?

Vanha vuosi (valkopartainen, sauvan nojassa kulkeva ukko, saapuu ja laulaa sävelellä: „Ah mikä taitaa olla muu“):

On raskas vanhan vaeltaa,
 Näin hautaan horjun vaan;
 Mun päiväni jo laskeaa,
 Käteni raihnaan irroittaa
 Ma aurasta jo saan.

Ma paljon matkalla näin
 Iloa, murhetta;
 Kaikk' ohjaa Herra parhain päin.
 Ja eteen lasten eksyväin
 Tien näyttää korvessa.

Nyt ikuisuuden merehen
 Vuos vanha vajoaa;

Uus aika sijaan siirräiksen —
Ma toivon että Luoja sen
Pyrinnöt siunoo!

Lumikuningatar (puhuu):

Kevyttä jalan kapsetta ma kuulen
Kulettamana vionen öisen tuulen.
Vaan kuulkaa! (Kuuntelee.) Lähemmä se saapuvi.
Yön polkuja ken yksin astuvi?

Uusi vuosi (pieni tyttö tahi poika keveässä
puvussa saapuu):

Kaikki (huutavat):

Uusi vuosi saapuu! Terve! Siunaus!

Vanha vuosi (puhuu):

Ei seisahtaa mun salli juoksu ajan.
Tok' otsaa koitan nuoren vaeltajan.
(Laskee kätensä Uuden vuoden otsalle.)
Nyt, pieni vieras, valtani saat sa,
Saat yhden vuoden maata hallita.
On sulla neljän vuodenajan taika.
Hyvästi! Muista, kallista on aika!
(Menee.)

Lumikuningatar (Uudelle vuodelle sävelellä:
„Laulava leivo, Virka sa viono“):

Pelkäätkö tietä
Tuntematonta?
Louhikot jalkasi
Haavoittavat;

Myrskyissä syksyn,
 Tuiskuissa talven
 Keväiset ruususi
 Pois kuihtuvat.

Lapsonen, astelet
 Äyräällä kuilun,
 Sinne sa helposti
 Suistua voit.
 Taistelut tuimat
 Rauhaasi uhkaa;
 Tokko sa varmuutta
 Kylliksi toit?

Uusi vuosi (laulaa):

Outoja en minä
 Polkuja pelkää,
 Luojani käskystä
 Kun vaellan.
 Myrskyn ja päivän,
 Pilven ja liekin
 Kaikki ne johtavi
 Käs' Jumalan.

Toivo (sinipukuinen tähtipoika, juoksee syytetyn tähden kera sisään ja asettuu Uuden vuoden luo laulaen sävelellä: „Honkain keskellä mökkini seisoo“):

Toivo on seurassas,
 Soihtua kantaa
 Valkaisten ties läpi
 Synkeän yön,
 Intoa lietsovi,

Voimia antaa
 Helteessä päivien
 Vaivan työn
 (Kiepauttaa tähteään.)
 Sa toivon tähtönen,
 Nyt loista riemuten
 Taas halki aikojen vastaisten!
 Sa toivon — — — — —
 — — — — — vastaisten!

Joulukuusen henki (puhuu):
 Ennenkuin menemme kukin eri teillemme, lau-
 lakaamme yhdessä uuden vuoden virtemme!
 Kaikki (laulavat koraalin 21 sävelellä):

Jumala, Isä armoinen,
 Suo meille vuosi siunauksen!
 Sa voimallasi suojele
 Maa isäin, kallis kotimme!

Sun puolees vuotten vaihtuissa
 Suo sydämemme kohota;
 Sult' ajan lapset turvan saa
 Muut tukeensa kun kadottaa.

Toivossa elon ikuisen
 Suo, Herra, kasvaa lapsien
 Ja saakoon heidän työstänsä
 Iloa lasten Ystävä!

Kirj. —*talja*. Suomeksi sovitteli *Alpo Noponen*.

Tähtipojat.

Joululeikki.

Tämä joululeikki, joka esitettiin Helsingissä Nya Svenska Läroverket'in joulujuhlassa v. 1898, on sommiteltu vanhojen kansantarujen mukaan Loviisan ja Porvoon seuduilta. Suomeksi sovitti MATTI HELENIUS.

Henkilöt: Herodes, kuningas, Kolme tietäjää idästä, Tähtien kantaja, Tähtipoikia, niin monta kuin löytyy, Sotamiehiä.

(Tähtipojat ja sotamiehet astuvat sisään, tähden kantaja etunenässä, ja asettuvat piiriin. Heidän takanaan Herodes ja Tietäjät Idästä, joista yksi on musta ja nimeltä Morian maan kuningas.)

Tähtipojat ja sotamiehet (laulavat):

Hy - vää il - taa, hy - vää il - taa jo - ka
Kir - kas täh - ti tai - va - hal - len I - dän

nai - nen ja mies, Täh - ti - po - jat tu - tut
lois - ta - ma - han Nou - si saa - den I - dän

van - hat tul - la tän - ne - kin ties. Toi - vo -
vii - saat si - tä kummek - si - maan. Sit - te

tam-me on-nel-lis-ta hy-vää jou-lu - a siis.
joh-ti hei-dät täh-ti tän-ne Bet-le - he-miin.

(Tietäjät ja tähden kantaja astuvat esiin.)

Ensimmäinen: Me ne kolme viisasta olemme,
jotka Idästä tulleet ovat.

Toinen: Kuningas on syntynyt Juudassa, hänelle
me tahdomme kunnioitusta osottaa.

Kolmas: Edessämme kulkee kirkas tähti, se tähti
loistakoon joka ainoalle.

Tähden kantaja: Minä olen se tähti, joka edel-
lännen kuljen, seurakkaa siis minua.

(He kulkevat kerran ympäri a asettuvat sitte paikoilleen.)

Tähtipojat laulavat:

Toi maa-il-maan lap - - sen Bet - le - hem, toi
Hän syn - ti - - sil - - le loh-duk-si, niin

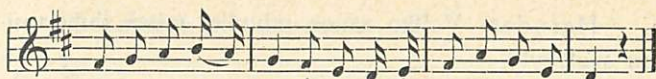
Bet - lehem. Siks' riemuit-see Je - ru - salem. Hal -
loh-duk-si Maa - il - man syn-nit so - vit - ti, Hal -

le, hal - le - lu - ja! Hän ma-kaa siel - lä
le, hal - le - lu - ja! Kolm' - yh - te - hi - nen

ol - jil-laan, Tää Her-ra kaiken taivaan,maan, Hä-
Ju - ma - la, Meit ar-moit-ti, oi au-tuutta! Me

nes-tä lau-laa en-kelit kiit-tä-en Ju-ma-laa.
y-lis-tämme armostaan suu-res-ta Ju-ma-laa.

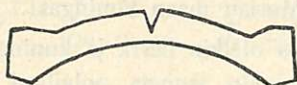
Kuningas Herodeksen puku voidaan muostaa kahdesta laknasta tai saalista knten tässä näkyy.

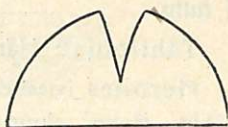
Sotamiehen panssari tehdään pahvipalasisia, jotka peitetään kullat tai hopeapaperilla ja ommellaan päälletysten.

Tietäjä Idästä.

Kypärää ympäröivä reunus.

Malli sotamiehen pahvista tehdyn kypärän toiseen puoliskoon.

(Herodes astuu esiin ja viittaa yhtä sotamiehistä nostamaan tuolia esiin. Istuu.)

Herodes: Sotamies!

Sotamies: Mitä käskette, herrani ja kuninkaani?

Herodes: Voitko sanoa minulle, missä ihmelapsi on syntynyt?

Sotamies: Betlehemissä, Betlehemissä, Juudan maalla.

Herodes: Voitko myöskin sanoa, ketkä ne kolme miestä ovat, jotka ovat tulleet valtakuntaani?

Sotamies: Ne ovat Tietäjät Itäiseltä maalta, jotka ovat tulleet palvelemaan äsken syntynyttä Juudan kuningasta.

Herodes: Tässä istun minä herrana ja kuninkaana valtaistuimellani. Valtani ulottuu kauvas, kauvas. Satuloi kohta rautias orhini, ratsasta Betlehemiin. Tappamaan käske kaikki, jotka tohtivat vallasta kanssani taistella.

Sotamies (vetää esiin miekkansa): Minä, kuningas Herodeksen uskollinen palvelija, kannan miekan oikeassa kädessäni ja tupen vasemmalla sivullani. Tappaa tahdon kaikki, jotka kuningas Herodeksen kanssa tohtivat vallasta taistella. (Menee ulos.)

Herodes (Morian maan kuninkaalle): Mistä olet sinä, ja kuinka olet niin musta?

Morian maan kuningas: Jos musta olenkin, olen kai tuttu.

Tähtipojat: Hän on Morian maan kuningas!

Herodes (vihaisesti): Jos oletkin herra ja kuningas sinäkin, täytyy sinun kumminkin langeta polvillesi ja palvella minua.

Morian kuningas: Palvelijani lankee minun edestäni.

(Taistelua Herodeksen ja Morian kuninkaan sotamiesten välillä, edellinen voittaa, jonka jälkeen Morian kuningas polvistuu Herodeksen eteen, joka ojentaa valtikkansa häntä kohti.)

Herodes: Minä suon sinulle armoni!

Sotamiehet (laulavat):

Kei-sa-rin täh-den Herram-me näh-den
 Käymme me rie-mui-ten tais-te-lo-hon. Vi-
 hol-lis-ta vas-ta-han mars-simme siis. Ja
 jos tu-hat kaa-tu-vi sii-tä me viis. Vi-
 hol-lis-ta vas-ta-han marssim-me siis. Hi-
 hei hu-hei, hi-hei hu-hei! Ja jos tu-hat
 kaa-tu-vi sii-tä me viis.

Sotamies (palaa): Nyt tulen takaisin pyhästä, pyhästä Betlehemistä. Uskokaa vaan, minun vertaistani ei löydy. Lapsen minä olen löytänyt ja sen sydämeen miekkani pistänyt, ja todistukseksi siitä on miekkani terävä kärki veressä.

Herodes: Kiitos, kiitos, palvelijani. Sinulle palkinnon tulen antamaan. (Herodes ja palvelija poistuvat.)

Ensimmäinen tähtipoika:

Hän pelastuu, hän pelastuu,
 Ei häijyn juonet onnistu!
 Mut tuhatvuotten takaakin
 Kammolla kertoo joka suu
 Viel' murhaa lasten Raakelin!

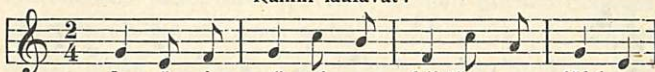
Toinen tähtipoika:

Herodes on jo tuomittu,
 Siks' jättäkäämmä muistonsa!
 Ja muistakaamme Jesusta
 Vaan joulun lahjaa suurinta!

Kolmas tähtipoika: Nyt me olemme laulaneet
 teille kauneimmat laulumme. Ehkä voisimme saada nyt
 hiukan kestitystä ennen talvipimeään lähtöä.

(Heille annetaan omenia y. m.)

Kaikki laulavat :

Ja nöy-rim-mäs-ti me kii-täm-me jäl-leen,
 Tai-vai-nen Luo-ja sen pal-kit-koon häl-len

Nyt lah-jois-tan-ne mit' an-noit-ten. Kii-tos,
 Ken a-vun an-ta-vi toi-sel-len!

kii-tos nyt vaan! Terve taas! Tei-dän a-vu-li-as

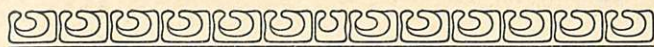

mie-len-ne tää Ei un-hee-seen Luo-jal-ta jää!

Kii-tos, kii-tos nyt vaan! Ter-ve taas!

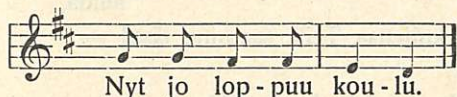
(Lähtevät.)

Joulupukki.

(Joulu-leikki.)

Hloisesti.

Joulupukki joudu jo! Jo on tullut joulu!
Namusia annatko? Nyt jo loppuu koulu —
Lal lal lal lal

(Pukki tulee turkki nurin yllä, pukin naamio päässä, määkäsee. Pojat kumartavat syvään, tytöt niijaavat. Kori kainalossa täynnä namusia, lahjoja — paketissa konvehtia lapsille.)

Ah voi jospa näkisi Rouva Pukkeliinin!
Riemu hauska tulisi, pyörittäis kuin siivin.

(Pukki menee ja tulee oitis rouva mukana puettuna pukin tavoin, jotain punasta vaan päässä, tytöt niijaavat kölmästi, pojat kumartavat kölmästi.)

Rouvinensa pukki! Oo terve tullut meille,
Kuusi kukkii valoa kunniaksi Teille —

(Pää pää)

Herrasväki istukaa! Tässä istuin Teille —
Matkastanne kertokaa jouluhuviks' meille!

(Istuvat, pukkien tulee määkiä vähän päästä. Pukki pyörittää sitten joka tyttöä käsikynkästä ja antaa konvehdin pyytäessään:)

Herra pukki arvoisa pyörimähän pyytää
Nytkös olo iloisa, namusta kun syytää —

(Rouva pyörittää samoin poikia ja antaa namusia.)

Pahoillekin pojillen pukin rouva antaa,
Namusia heillekin jouluherkuks' kantaa.

(Pojat kumartavat, pyytävät rouvaa ja pyörittävät samoin kuin piiritanssissa.)

Oi voi kuinka ihana on tuo pukin muori,
Verävä ja vihanta, vielä ihan nuori.

(Ensin kuljettavat tytöt pikkia juhlasaatossa ympäri salin, sitten pojat rouvaa.)

Pukki viisas (Pukkeliinska) kunniaa suokaa meidän
tehdä,

Joukolla nyt kuljettaa Teitä saamme tässä —

(Pukit istuvat.)

Kiitoksia teille nyt jalo herrasväki,

Nauru oli syttynyt kun vain teidät näki.

(Pukit kättelevät jokaista, — rouva edellä, pojat kumartaa, tytöt niijaa.)

Hyvästi, nyt hyvästi! Kyyneleemme vuotaa,

(itkevät nyyhk.)

Liikutuksen sydämeen hyvyys teidän tuottaa.

Ystävämme hempeet siis meitä muistakaatte,

— Juhlahamme lempeet ain' jouluin saapukaatte!

(Pukit menevät määkien kovasti, kumarrella ja heitellen lentosuudelmia. — Kolmasti kumartaa pojat ja niijaa tytöt kolmasti.)

Maria Koljonen.

II

RAITTIUS-VUOROKESKUSTE- LUJA.

Kun tulen suureksi.

Henkilöt: Aina, Toini ja vanha mummo.

(Aina istuu pöydän ääressä tehden käsitöitä.)

Toini (tulee sisään): Päivää, Aina! Oho, kuinka ahkerana sinä jo istut! Minäkin olen ottanut käsityön mukaani.

Aina: Sepä hauskaa, nyt saamme yhdessä istua ahkerina ja keskustella.

Toini (istuutuu, ottaen neulomuksensa esille): Arvaas, mitä minä olen tänään ajatellut. Olen tuuminut, millaista on sitten aikaihmissenä.

Aina: No, hyvänen aika! Sitä samaahan minäkin olen tässä ajatellut.

Toini: On kovin hauskaa nyt jo tuumia sellaista.

Aina: Niin ihmeen hauskaa! Mutta kuulehan, sitten menemme yhdessä asumaan, kun olemme niin hyvät ystävät.

Toini: Tietenkin menemme. Ajattelehan, miten hauskaa meillä tulee olemaan! Tuumitaan nyt ensiksi, minkälainen talo meillä pitää olla.

Aina: Ei meillä ole varoja kovin suurta rakentaa — kenties vain kaksi huonetta ja kyökin, vai?

Toini: Mutta minä luulen, että tarvitsemme kolme huonetta, salinkin, näes, jos tulee vieraita.

Aina: Se on totta se! Siis on kohtuullista kolme huonetta ja kyökki. Siten on meillä kummallakin oma huone, sali ja kyökki ovat yhteiset.

Toini: Voi kuinka hauskaa! — Kuinka sinä kalustat huoneesi?

Aina: Luulen hankkivani valkeat huonekalut, sohvan, kuusi tuolia, pöydän ja vuoteen.

Toini: Hienoa, hienoa! Minä otan paljasta vihreää, sitäpaitsi vihreät huonekalut ovat nyt muodissa. Ja sitten panen valkeat verhot ikkunoihin ja kukikkaan korkkimaton lattialle.

Aina: Niin minäkin laitan! Mutta kuinka salin kalustamme? Sen nyt kuitenkin täytyy olla hieno, sillä varmaankin käy meillä usein vieraita.

Toini: Siellä pitäisi olla topatut huonekalut.

Aina: Mutta ne ovat niin hirveän kalliit. Mutta tiedätkö — minäkin otan vihreän kaluston omaan huoneeseeni, niin saliin saa tulla valkeat huonekalut.

Toini: No niin, ne näyttävät hienommilta. Ja sitten pitää siellä olla paljon kauniita kasveja.

Aina: Ja kattoon ripustamme lintuhäkin, jossa on pieni viheriävarpunen. On niin hauskaa kuulla sen laulavan.

Toini: Ei millään muotoa, hyvä Aina! On suuri synti pitää pikkulintuja häkissä, mihin ne eivät ole luodut olemaan! Ne aina kaipaavat ulos vapaaseen luontoon.

Aina: Me ripustamme häkin hyvin matalalle kasvien keskelle, ja annamme joka päivä tipuselle

siemeniä ja raitista vettä. Minä pyydystän karpäsiä ja matoja niin paljon kuin sille suinkin maittaa.

Toini: Mutta sittenkin se on vankina. Minä en koskaan maailmassa tahdo piinata Jumalan luomia olentoja — en ole tähän asti piinannut enkä aijo vastakaan!

Aina: No, kenties sinä olet oikeassa. Minä vain ajattelin itseäni ja omaa hupiani. — Sensijaan voimme ottaa pienen kissanpojan.

Toini: Tai pienen koiran. Minä pidän enemmän koirasta kuin kissasta.

Aina: Mutta kissa hävittää hiiriä.

Toini: Mutta koira vartioi taloa varkailta ja rosvoilta.

Aina: Sitten lienee parasta, että otamme sekä koiran että kissan, niin ei ole pelkoa varkaista eikä hiiristä.

Toini: Mutta kuinka sisustamme kyökin?

Aina: Niin, kyökin! Mutta siitä tulee kaikista hauskin. Sielläkin pitää olla hyvin hienoa ja sievää — pieni hella uunineen, puulaatikko, kaappi ja pöytä . . .

Aina: Ja lettupannu kaikin mokomin! Minä pidän hirveästi letuista.

Toini: Niin minäkin. — Ja sitten meillä pitää välttämättä olla myös kahvipannu.

Aina: Tietysti. Voi, voi, kuinka suloselta maistuu aamupäiväkahvi omassa kodissa. Sitten saamme vieraillekin tarjota kahvia. *Kohtuullisia* meidän kuitenkin täytyy olla kahvinjuonnissa — kaikkein korkeintaan kaksi kuppia päivässä, ei koskaan aamulla.

Toini: Mutta kun me saamme oikein hienoja vieraita, tarjoomme viiniä tai punssia.

Aina: Niin, tai konjakkia ja paloviinaa — hyi, Toini, emmehän me väkijuomia tuo hienoon kotiinme! Kaikkihan siitä säikähtyisivät.

Toini: Säikähtyisi? Minkätähden?

Aina: Tiedäthän, että ne sisältävät alkoholia, joka on myrkyä, ja että on suuri häpeä niitä nauttia.

Toini: Mutta, rakas Aina, eihän vähä ketään vahingoita, isäkin ottaa väliin hiukan. Eero ja Otto ainakin tahtovat vähän punssia, kun tulevat luoksemme.

Aina: Olkoot sitten tulematta! Olen lukenut erään kirjan, jossa sanotaan, että alkoholi vahingoittaa, vaikka sitä vähänkin ottaisi.

Toini: Mutta ajattelehan, miten hauskalta ja vierasvaraiselta näyttäisi, jos sinä tai minä tarjoilimme pienellä hopeatarjottimella.

Aina: Hyi — näyttäisi sitten kapakalta koko talo!

Toini (kiivastuen): Mutta tiedä, että minä ymmärrän tämän asian yhtä hyvin kuin sinä!

(Sisään astuu vanha ryysyihin puettu mummo.)

Mummo: Hyvää päivää! Olisikohan pikku neideillä antaa lanttia. Olen ollut kauvan sairaana enkä jaksa vielä tehdä työtä.

Aina: Mummo raukka! (Antaa hänelle rahan.)

Toini (antaa myös): Kuinka olette niin köyhäksi tullut, mummo kulta?

Mummo: Oh, se on pitkä juttu ja surullinen!
— Väkijuomat ovat sen saaneet aikaan.

Aina: Kuulehan, Toini!

Toini: Kyllä kuulen, vaan en käsitä.

Aina (tarjoaa tuolia): Istukaa hyvä mummo, ja kertokaa meille kaikki.

Mummo (istuutuu): No, jos tahdotte, mutta ei se ole mikään hauska kertomus.

Hohho! — Kun menin naimisiin Juhon kanssa, muutimme pieneen, siistiin ja kauniiseen kotiin. Olimme kovin onnelliset. Juho oli hyvä ja ahkera mies. Hän ei koskaan mennyt kapakkaan kuten moni muu työmies. Meillä oli myös pieni, sulonen ja kiltti poika — kotimme oli kuin paratiisi, mutta sitten sinne tuli käärme.

Aina: Käärme? Mitä sillä tarkoitatte?

Mummo: Tarkoiton väkijuomia. Ja minä onneton sen myrkyllisen käärmeen päästin taloon. Tietämättömyydessä ja ajattelemattomuudessa sen tein, mutta kyllä sain kalliisti maksaakin . . . (pyyhkii kyyneliään).

Aina: Mummo rukka!

Mummo: Oli sillälaila, että meidän naapurinamme asui toinen työmiesperhe. Me kävimme toistemme luona sunnuntai-iltapäivin — ja Mari ja minä ikäänkuin kilpailimme, kellä olisi hienompaa kotonaan. Eräänä iltana hän tarjosi meille punssia — silloin ensi kerran ilmestyi väkijuomia keskuuteemme. — Voi, että se olisikin ollut viimeinen kerta! Mutta ei ollut. Oi voi, jos minä olisin ymmärtänyt kaiken onnettomuuden, mikä sinä iltana kätkeytyi punssilasiin.

Toini: Mitä vaarallista siinä yhdessä punssilasissa mahtoi olla?

Mummo: Mitäkö vaarallista! Siinähan oli alku väkijuomahimoon! Samalla tuli myös ylpeys. Minä en tahtonut olla Maria huonompi. Kun Mari miehineen tuli ensi kerran luoksemme, minä tarjosin heille sekä punssia että viiniä vastoin Juhon tahtoa. Siten tapahtui monta kertaa. Lopulta meillä oli yhtenäin väkeviä kotona. Juhosta tuntui hyvältä silloin tällöin ottaa ryyppy. Eräänä iltana hän meni kapakkaan ja tuli kotiin juovuksissa ja hulluna. Nyt vasta silmäni avautuivat ja minä huomasin, mikä oli edessä. Tahdoin heti hävittää koko väkevät juomat, mutta se oli jo *myöhäistä*. — En tahdo kertoa kaikesta kurjuudesta, mikä nyt seurasi. — Juhosta tuli juomari, pojastamme tuli juomari, kaikki omaisuutemme meni vähitellen kapakkaan. Juho kuoli hermotautiin — poikamme hukui eräänä iltana, kun tuli tansseista kotiin ja piti kulkea sillan yli. Minä yksin jäin mailmaan katkerasti katumaan ymmärtämättömyyttäni. — Rakkaat, pienet tytöt! Kun te tulette suuriksi ja saatte oman kodin, niin älkää *koskaan* salliko väkijuomien päästä koteihinne.

Ja nyt minun täytyy mennä, kun olen kertonut surullisen tarinani. Hyvästi nyt, ja kiitos avusta!

Toini: Kiitos itselleene, hyvä mummo! Olette antanut minulle opetuksen, jota en koskaan unohda. (Mummo poistuu. Toini Ainalle): Anna anteeksi, Aina, kun minä olin äsken niin paha ja kiukkuihen! — Nyt ymmärrän paremmin. Kun tulen suureksi, *en koskaan* päästä väkijuomia kotiini.

Aina: Saman minä lupaan. En tahdo pitää väkijuomia enkä vangittuja lintuja kodissani. — Me tahdomme yhdessä työskennellä hyvän ja oikean puolesta maailmassa.

Toini: Niin tahdomme, niin tahdomme!

Rosa Invenius.

Sotamiehiä.

Henkilöt: Hanna, Kalle, Pekka.

Pekka: Kuuleppas Kalle, eikö olisi hauskaa, jos olisimme suuria ja pääsisimme sotilaiksi! Minä heti paikalla lähtisin sotatanterelle, sinne missä tappelaa. Ja siellä rupeisin tappelemaan minäkin.

Kalle: Hyi mitä puhutkin! Olisiko sinusta hauska tappaa ihmisiä? Siihen virkaan minä ainakaan en rupea.

Pekka (kynsien korvallistaan): Kas, en tullut ajatelleeksi, että se sotilasvirka on ihmistappamisvirkaa. Minusta vain olisi niin hauska taistella musiikin soidessa, uljaan hevosen selässä, välkkyvä miekka kädessä.

Hanna: Minusta sinussa on ainainen halu tappeluun. Alituisenhan sinä painiskelet Kallen ja Juvosen Jussin kanssa.

Kalle: Ainahan se Pekka tahtoo leikkiä sotaa.

Pekka: Ja sotamies minusta tuleekin. Kun tulen suureksi, menen heti Suomen kaartiin, sillä tottahan me pian saamme tänne kaartin.

Kalle: No, Suomen kaartiin minäkin menisin. Kun olin pikku poika . . .

Hanna: Olet sinä nyt suurikin mielestäsi!

Kalle: Olin silloin vielä pienempi, kun Helsingin kaartin torilla näin sotamiesten tekevän tempujaan ja marssivan niin, että tanner tömisi. Oli se minusta hauskaa katsella.

Hanna: Kuulkaapas pojat, te voitte heti päästä sotamiehiksi. Olen itsekkin aikonut ruveta sotilaaksi.

Kalle ja Pekka: Sinäkö?

Kalle: Sinähän olet tyttö! Ei ne tytöt kelpaa sotilaiksi.

Pekka (uteliaana): Mitä tarkoitat, Hanna?

Hanna (vakavasti): Täällä Suomessa mellastaa vahva ja paha vihollinen, joka vuosittain tappaa tuhansia ihmisiä, ryöstää meiltä 30 miljoonaa markkaa ja sen lisäksi tekee tuhansia ihmisiä sairaiksi, köyhiksi ja pahoiksi. Tätä vihollista vastaan *tekin* voitte taistella.

Pekka (hämmästyneenä): mikä se sellainen roisto on, joka niin paljon pahaa tekee? Onko se turkkilainen?

Hanna (viittaa ikkunaan): Ei ole turkkilainen. Mutta katsokaapa tuonne maantielle. Siellä sitä vihollista parastaikaa kuletetaan.

Kalle ja Pekka (juoksevat ikkunan luo): Vihollista!

Pekka: Ei näy vihollista! Olutkuormaa siellä vain kuletetaan.

Hanna: Sepä se onkin vihollinen. Kaikki väkijuomat ovat Suomen vaarallisin vihollinen. Tiedättehän, että niissä on *alkoholimyrrkyä*.

Kalle: Tiedämme kyllä, mutta eihän tuo myrkky ketään tapa.

Pekka: Pullisen Janne sanoi, ettei mikään maistu niin hyvältä kuin olut, viina, punssi ja konjakk. Ja isä Pullinen kuuluu sanoneen, että pari ryyppyä parantaa vilustumiset, väsymykset ja kaikki taudit. Jannekin toisinaan kuuluu maistelevan isänsä pullosta.

Hanna: No, onko se Pullinen teistä terveen näköinen?

Pekka: Eikä ole.

Kalle: Huonon miehen näköinen hän on, vaikka hän juo.

Hanna: Eikä, kun juuri *sentähden*, että juo. Ja millainen se on se Pullisen koti? Onkohan lapsilla siellä hauska olla, kun isä on rohtojaan nauttinut?

Kalle: Oi, voi, sitä Pullisen kotia! Jannella on vähän paremmat, hän kun käy koulua, mutta pienemmillä on vain repaleita. Eikä se Pullisen vaimo eilen turhanpäiten itkenyt meidän äidille. Kuului lasten nälkää itkeneen.

Hanna: Tuhannet äidit maassamme itkevät samasta syystä kuin Pullisen vaimo. Heidän miehensä käyttävät ansaitsemansa rahat juovutusjuomiin ja perhe saa nähdä nälkää ja kokea kurjuutta. Juovutusjuomat tekevät ihmiset koviksi ja tylyiksi.

Pekka: Mutta minkätähden niin pahoja juomia sitte valmistetaan? Miksi tuokin oluttehdas tuolla mäenrinteellä saa valmistaa olutta?

Hanna: Toiset ihmiset tahtovat juovutusjuomien valmistamisen ja kaupan kautta *ansaita rahaa*,

Toiset taas tahtovat juoda noita juomia, koska heissä on *juomatauti*. Se tauti se on juomahimo, ja se, joka sitä tautia sairastaa, hankkii itselleen juovutusjuomia vaikka myymällä huonekalunsa tahi lastensa vaatteet.

Kalle (miettivästi): Pullisessa taitaa olla se tauti.

Pekka: Mutta Janne sanoo, että hänestä tulee *kohtuuden mies*. Juopporentuksi hän ei aijo ruveta.

Hanna: Pullinenkin varmaan ensin oli kohtuuden mies, niinkuin kaikki juopot, Mutta kohtuus on petollista. Ennenkuin arvaakaan, ei enää voi olla juomatta ja niin sitä tulee juopoksi.

Kalle (huolestuneena): Kuinkahan voisimme saada nuo pahat juomat pois Suomesta?

Hanna (reippaasti): Siitähän minä juuri aijon puhua teille. Katsokaa pojat, jos ei kukaan *käytä* noita pahoja juomia, niin ei kukaan viitsi niitä valmistakaan. Eikö niin?

Kalle ja Pekka: Niin, niin!

Hanna: Sinä, Pekka, toivot pääseväsi sotilaaksi. Alapas taistella *tätä* vihollista vastaan. Kaikki, jotka ymmärtävät, kuinka vaarallisia juovutusjuomat ovat isänmaalle, ovat päättäneet, etteivät he *koskaan* maista niitä tippaakaan. Sitten he koettavat saada muitakin *ymmärtämään* tämän asian ja tekemään saman hyvän päätöksen. Ja *niin* he yhdessä taistelevat juovutusjuomavihollista vastaan.

Pekka: Suuret ihmiset ne tietysti noin taistelevat?

Hanna: Sen voivat tehdä lapsetkin. Muissa maissa ja Suomessakin kuuluu olevan lastenliittoja, joita sanotaan *Toivonliitoiksi*. Niihin kuuluu otettavan lapsia, jotka ovat päättäneet olla juovutusjuomia käyttämättä.

Pekka (innostuneena): Kuule, Hanna, voimehan me kolme, sinä, Kalle ja minä, perustaa Toivonliiton tänne Kulmalan kylään.

Kalle: Sen me teemme. Minä ainakaan en aijo milloinkaan maistaa noita pahoja juomia.

Pekka: Ja minä aijon tuoda paljon poikia liittoomme. Tuo sinä, Hanna, tyttöjä.

Hanna: Tietysti, tietysti, niin monta kuin voin.

Pekka: Kyllä me voitamme. Voi sinua, vanha oluttehdas, pian me sinut voitamme! Minun rahoistani et ainakaan saa penniäkään.

Kalle: Kuule, Hanna, emmekö pane Pekkaa kapteeniksemme? Hän on niin innokas ja urhoolinen.

Hanna: Pannaan vaan ja sinusta Kalle teemme väepelin. Mutta hankkikaa nyt pian sotajoukkoomme väkeä, jotta voitamme vihollisemme!

Pekka: Tietysti. Mutta mitä me oikeastaan sanomme pojille, jotta saisimme heidät Toivonliittoon?

Hanna: Minäpä annan teille lainaksi kirjan, jonka nimi on „Väkijuomien vaikutus“. Lukekaa se, niin voitte kertoa paljon juovutusjuomien turmiollisuudesta. Sen kirjan voi joka poika hankkia itselleen.

Kalle: Mutta mitä se maksaa?

Hanna: 10 penniä vain. Kuuluu myös löytyvän hauska lasten ja nuorisonlehti „Koitto“, jossa paitsi kuvia ja kertomuksia on paljon raittiuttakin. Senhän pojat voisivat tilata opettajansa kautta. Se maksaa vain 75 penniä puolelta vuodelta eli 5 p. numero. Sitä voisimme lukea Toivonliiton kokouksissa, kun sellaisia alamme pitää.

Pekka (huutaa): Eläköön armeijamme! Eläköön Toivonliittomme! Nyt en enää halua kaartiin. Nyt taistelemme tuota oluttehdasta vastaan.

Kalle: Ja me voitamme! Eläköön!

Hanna: Eläköön vihollisista vapaa Suomi!

Kaikki: Eläköön! Eläköön! Eläköön!

Alli Trygg-Helenius.

Suomalaisia orjia.

(Keskustelu.)

Juho: Hoi, Tuomas, mihin sinä riennät sellaista kyytiä näin kauniina iltana?

Tuomas: Minä menen raittiuskokouksemme ja pitäisin sopivana että sinäkin tulisit.

Juho: Vai niin — ja kun olet saanut minut sinne, houkuttelet tietysti minun tekemään raittiuselupauksenkin. E-hei. Siitä ei tule mitään. Minä rakastan *vapauttani*.

Pekka: Niin minäkin. Me suomalaiset emme koskaan aijo ruveta orjiksi. Me olemme aina olleet vapaita miehiä.

Tuomas: Vai tarkoitat sinä sitä vapautta, että voi juoda itsensä juovuksiin. Onpa se todellakin ihanaa vapautta! Katso esim. Mikko Leppäästä, joka on niin juomahimon orjana, että hän ei voi olla juomatta, vaikka lääkäri on sanonut että hän pian kuolee siitä. Hän *ei voi* mennä anniskelupaikan ohi poikkeamatta sisälle. Ja kun hän on juonut itsensä juovuksiin, menee hän kotiinsa ja lyö vaimoan. Kas siinä on vapaa mies; eikö totta?

Juho: Mikko on houkkio. Minä toivon etten koskaan tule hänen kaltaisekseen. Minä aijon ottaa olutlasini ja sentään pysyä yhtä raittiina kuin kuka muu tahansa.

Tuomas: Minusta sinä eilen tulit ravintolasta jotenkin „liikutettuna“.

Pekka: Että sinä viitsit puhua tuommoisesta! Minä olin mukana. Täytyihän meidän kutsua vieraamme virkistyksille, ja hän tarjosi taas meille. Eihän voi kieltää juomasta lasia hyvän ystävän kanssa.

Tuomas: Siis teidän *täytyy* ja *te ette voi*. Minä luulin teidän kumpaisenkin sanoneen, että tahdotte olla vapaita.

Pekka: Niin tahdommekin.

Tuomas: Minä en kutsu sitä vapaudeksi. Jos teidän kerran *täytyy* mennä ravintolaan, jos *te ette voi kieltää* ottamasta lasia, ette ole vapaita. Minä pidän oman vapauteni parempana, sillä minä *voin* kulkea tällaisen paikan ohi sisään menemättä, ja minä *voin* vastata kieltävästi, kun tahdotaan saattaa minulle päänsärkyä seuraavaksi aamuksi.

Juho: Mutta kuulehan, toveri, minkätähden teit *sinä* oikeastaan raittiuslupauksen? Ethän sinä ole koskaan juonut.

Tuomas: Niin nähkääs, minä koetin saada kahta toveria, jotka joivat liian paljon, jättämään lasinsa. Mutta kuinka saatoin heitä pyytää lakkaamaan, kun itsekin käytin juomia.

Pekka: Se on kyllä totta, etten minä paljoa piittaa sen puheesta, joka itsekin juo. Mutta kuu-

lehan, et suinkaan sinä pidä vääränä yhden olut-lasin ottamista?

Tuomas: Joll'en siinä asiassa tuomariksi rupeakaan, niin tiedän ainakin, että me aivan yhtä hyvin tulemme toimeen *ilman* sitä, ja että se on parempi meidän terveydellemme ja kukkarollemme ja estää meitä kiusauksista. Ja silloin ei tarvitse pelätä joutuvansa orjaksi.

Juho: Mitä sillä tarkoitat?

Tuomas: Minä tarkoitan että jok'ainoa niistä, jotka nyt ovat kurjia juoppouden orjia, on myöskin alkanut yhdestä lasista. Kuinka voimme me tietää, ettemme mekin joudu orjuuteen? Sitä paitse on meidän auttaminen muita sillä esimerkillä, että voi olla ilmankin näitä juomia.

Pekka: Sinä olet hyvä mies, Tuomas. Ehkä sinä vielä jonakin kauniina päivänä saat minunkin raittiuskokoukseesi.

Tuomas: Etkö voi tulla heti tänä iltana?

Pekka: Mitä sanot sinä, Juho? Menemmekö hänen kanssansa?

Juho: Minusta me voimme mennä sinne katsomaan, mitä vesipojat tekevät. Eihän se meitä voi vahingoittaaakaan. Eihän minun tarvitse kirjoittaa nimeäni lupauksen alle, ellen tahdo.

Tuomas: Ei, ei kukaan muu sitä tee, kuin se, jolla on se vakuutus, että hän tekee oikein ja hyvin näin tehdessään. Kas, niin tulkaa sitte, muuten me myöhästymme!

Mukaillut A. T.-H.

Eräs laskuesimerkki.

Henkilöt: Rietu, Tuomas, koulupoikia. Puuseppä Luoto, Rietun isä. Luodon vaimo, Rietun äiti.

(Puuseppä Luodon puutteellisesti kalustettu huone.)

ENSIMAINEN KOHTAUS.

Rietu ja Tuomas (tulevat sisälle).

Rietu: Tässä on kirjasi kertomuksineen. Kiitos lainasta! On ihmeellistä, että isälläsi on varaa ostaa sinulle kirjoja. Sitä ei minun isälläni koskaan ole. Ja kumminkin ovat he molemmat samassa verstaassa.

Tuomas: Onko isäsi raittiusmies?

Rietu: Ei, sitä hän ei ole. Mutta hän ei myöskään ole juomari, kuten useat toiset. Hän on hyvin säännöllinen ja minä en ole koskaan nähnyt häntä humalassa. Kotona on meillä ainoastaan pullo olutta päivälliseksi ja toinen illalliseksi, sillä isä sanoo tarvitsevansa vahvistaa itseään jollakin. Ehkä hän juo enemmän ravintoloissa.

Tuomas: Tiedätkö, minä luulen, että juuri senvuoksi, että isäni on raittiusmies, hänen päiväpal-

kastaan aina jää vähän yli tarpeiden. Se oli mainio esitelmä, jonka tänään raittiuskoulussa kuullimme.

Rietu: Niin, mutta olisiko todellakin mahdollista, että säästämällä ainoastaan 50 penniä päivässä ja viemällä säästöt joka vuoden lopussa säästöpankkiin kasvamaan viiden prosentin korkoa voi koota itselleen yli 6,000 markan suuruisen omaisuuden?

Tuomas: Niinhän sanoi se herra, joka meille puhui. Katsos, raha kasvaa korkoa korolle!

Rietu: Isä varmaan tämän kuultuaan hämmästyisi. Hän on nyt kymmenen vuoden aikana juonut joka päivä kaksi pulloa olutta. Ja nyt olisi hänellä tänään ainakin yli 2,000 markkaa, jos olisi säästänyt siihen panemansa rahat.

Tuomas: Mutta voisihan hän ruveta säästämään huomenna ja silloin olisi teillä kymmenen vuoden perästä tuo summa. Hyvästi nyt. (Menee.)

Rietu: Hurraa, minä sanon sen huomenna hänelle. Mutta hän ei salli minun koskaan „sekaantua asioihinsa“, kuten hän sanoo. Hyvä, minun täytyy keksiä jokin keino. Hei vaan, nytpä sen tiedän. Kivitauluni on minua auttava. (Rientää iloisena ulos, hyppien yhdellä jalalla.)

TOINEN KOHTAUS.

Luodon vaimo (hänellä on vanhoja sukkiä, lankaa ja parsineula; istuu pöydän ääreen).

Luodon vaimo: Oih, kuinka on väsyttävää alituisen istua ja parsia näitä vanhoja sukkiä.

Minun mielestäni pitäisi mieheni, joka tekee niin ahkeraan työtä ja jolla on niin suuri palkka, useammin voida ostaa meille uusia vaatteita. Mutta rahat kulkevat hänen sormiensa välitse kuin vesi seulan läpi. Ja kuitenkin on hän kunnollisimpia työmiehiä. Ei hän milloinkaan ole humalassa eikä melua ja temmellä täällä kotona.

KOLMAS KOHTAUS.

Rietu, Luodon vaimo.

Rietu (pannen käsivartensa hänen kaulalleen): Voi, äiti rakas, istutko sinä taasen noita vanhoja sukkia paikaten. Odotahan kunnes tulen suureksi, silloin ansaitseen niin paljon, että sinulla pitää olla *ainoastaan* uusia sukkia, etkä koskaan enää tarvitse parsia ja puuhailla. Tiedätkö, että sinulla vielä jonakin päivänä tulee olemaan oma tupa, mitä sanot siitä?

Luodon vaimo (taputtaa häntä päähän): Elä jaarittele joutavia, rakas Rietu, köyhä työkansa, niin kuin me, ei koskaan voi säästää niin paljon, että saisimme oman mökin. Pyh, sellainenhan maksaa tuhansia markkoja.

Rietu: Katsos, äiti, minä luulen, että *voisimme*, jos vaan osaisimme säästää. Tuomas ja minä kuulumme tänään erään esitelmän, jossa selitettiin, kuinka *pienet* summat kasvavat *suuriksi*, jos saavat olla jossakin pankissa.

Luodon vaimo: Rakas lapsi, minä olen kyliksi tarkka isän palkan suhteen. Hän ei myöskään

ole mikään juomari. En voi ymmärtää, miten voisimme säästää enempää, kuin minkä teemme.

Rietu: Hyvä, minä voin näyttää sen ja tahdon koettaa näyttää sen myöskin isälle. (Istuu alas ja alkaa kirjoittaa taululle.)

Luodon vaimo: Toivon, että voisit tehdä sen, poikasi; olisin totta tosiaan ensimmäisenä valmis tekemään muutoksia taloudessa, jos se vaan on mahdollista.

Rietu: Tässä, äiti! Ole hyvä ja anna taulun olla pöydällä, kun isä tulee. Olisin ilonen, jos hän saisi nähdä sen. Nyt menen keittiöön lukemaan läksyjäni. (Menee.)

NELJÄS KOHTAUS.

Luodon vaimo (yksinään). Mitähän maailmassa se Rietu on kirjoitellut tähän taululle? (Nos-taa sen ylös ja lukee:) „Lasillinen vettä ei maksa mitään ja sammuttaa janon; pullo olutta maksaa 25 penniä ja vahingoittaa ruumistamme.“ Hm, tämä on sellaista, mitä oppivat raittiuskoulussa. Niinpä niin, juohan mieheni kaksi pullollista päivässä ja saanhan minäkin niistä pari lasillista. Vaan että voisimme säästämällä 50 penniä päivässä vihdoin ostaa itsellemme oman mökin, sitä on minun hyvin vaikea käsittää.

VIIDES KOHTAUS.

Puuseppä Luoto (tulee sisään).

Puuseppä Luoto. Hyvää iltaa, muijakulta! Onko sinulla illallinen valmiina ja olutpullo kotona? Jaha, sinä istut ja tutkit Rietun kirjoituksia. No, sellaisiin ei sinun eikä minunkaan järkeni pysty. (Istuu.) Ihmeen paljon sitä nykyään kouluissa lue-
taan. Eilen koettelin ottaa selkoa pojan laskuista, mutta niissä oli merkkejä ja numeroita ja jos jon-
kinlaisia variksenvarpaita.

Luodon vaimo: Katso tuota, niin kummeksit kai vielä enemmän. (Antaa hänelle taulun.)

Puuseppä Luoto (lukee ääneen): „Lasillinen vettä ei maksa mitään ja sammuttaa janon; pullo olutta maksaa 25 penniä ja vahingoittaa ruumis-
tamme“. Haha, se on sekä uutta että vanhaa. Että olut maksaa 25 penniä pullo, sen kyllä tiedän minä, joka jokapäivä ostan sitä. Mutta että se *vahingoittaa* ruumistani, ei ole niinkään varmaa. Mitähän ne lapset tästä lähin oppivat koulussa“.

Luodon vaimo: Ajatteles, kun Rietu on las-
kenut, että kahdessakymmenessä vuodessa voi-
simme säästää niin paljon, että saisimme itsellemme oman tuvan, jos lakkaisimme olutta juomasta.

Puuseppä Luoto: Poika lörpöttelee turhuuk-
sia. Joutava viisikymmenpenninen ei koskaan kasva
niin suureksi summaksi. Mutta tuossapa hän
tulee.

KUUDES KOHTAUS.

Rietu (tulee sisään).

Puuseppä Luoto: No, laskumestari, sinä taidat kirjoitella kokoon tupia meille. Mutta ne löytyvät ainoastaan kivitalullasi, luullakseni. Tahtoisinpa nähdä, kuinka tällainen köyhä puuseppä kuin minä, joskus voisi panna jalkansa oman kynnyksen sisäpuolelle.

Rietu (innokkaasti): Minä tässä kerroin vaan, mitä eilen esitelmässä kuulin.

Puuseppä Luoto (vihastuneena): Äh, nuo oppineet herrat eivät käsitä sellaisia asioita. Itse nauttivat he suurta palkkaa ja tahtoisivat, että me, köyhät työmiehet, nuoleksisimme kämmeniämme ja tekisimme säästöjä kurjista päiväpalkoistamme.

Rietu: Anteeksi, isä, mutta tahdotko antaa minun tehdä pienen laskun tällä taululla, niin näytän sinulle, ettei opettaja ollut ensinkään väärässä.

Puuseppä Luoto: No, koetappa nyt, niin saamme nähdä.

Luodon vaimo: Etkö syö ensin illallista?

Puuseppä Luoto: Sitäpä en totta tosiaan voi tehdä, ennenkuin olen kuullut Rietun hassut laskut.

Rietu: Juothan puoliseksi pullon olutta, eikö totta?

Puuseppä Luoto: Sen teen. Siten saan lie-miruokaa, eikä äidin tarvitse keitellä soppia minulle.

Rietu: Ja illallisella juot myös pullon.

Puuseppä Luoto: Niin, poikaseni. Olut vah-

vistaa enemmän kuin se maitovatku, jota ruoka-puodeissa saadaan.

Rietu (merkitsee taululle): Kaksi pulloa olutta tekee 50 penniä päivässä. Jos säästät 50 penniä päivässä, tekee se 182 markkaa 50 penniä vuodessa.

Puuseppä Luoto: Eihän toki, poika. Viisikymmenpenninen päivässä ei mitenkään voi tehdä niin suurta summaa vuodessa — lähes 200 markkaa!

Rietu: Katso itse, isä, taululle. Jos menetät yhden markan päivässä tekee se 365 markkaa, meillä kun on 365 päivää vuodessa. Puolet tästä summasta on 182 markkaa 50 penniä. Kymmenessä vuodessa tekee tämä 1,825 markkaa. Mutta siihen lisäksi tulee korko. Kun viet kymmenenä vuonna joka vuoden lopussa säästöpankkiin 182 markkaa 50 penniä, kasvavat ne 5 prosentin mukaan, kun vielä saat korkoa korolle, yhteensä yli 2,000 markan suuruiseksi summaksi. Ja jos jatkat tätä kaksikymmentä vuotta, on sinulla säästössä yli 6,000 markkaa.

Puuseppä Luoto: No voi turkinpippuri, tuolainen summa voisi minulla tänään olla taskussa, sillä monasti olemme olleet tillikassa ja ostaneet monta pulloa konjakkiakin. Mutta tästä päivästä alkaen teen siitä lopun.

Luodon vaimo (joka hänen puhellessaan on ottanut päällystakin päälleen): Luulin, että meillä oli olutta kotona, mutta se on loppunut; minä menen hakemaan.

Puuseppä Luoto: Sitä ainetta et milloinkaan enää tuo huoneeseemme. Panemme sen sijaan nuo viisikymmenpenniset säästöön. Kiitos, poikaseni,

opetuksesta. Niin, niin, meillä vanhoilla on toisinaan yhtä ja toista opittavaa mailmassa.

Rietu: Ja minä ansaitsen koko kesän ajan laivavarvissa sekä panen säästöni pankkiin, niin saammepas vielä oman tuvan.

Luodon vaimo: Panen heti vähän vettä kiehumään, niin saamme pian teetä oluen sijaan.

Puuseppä Luoto: Ja nyt illalliselle! Se tulee maistumaan!

Orjaraukat!

Vuorokeskustelu kahden tytön, kahden pojan ja heidän äitinsä välillä.

(Kaikki istuvat pöydän ympärillä, jolla on kirjoja.)

Anna: Tänään olemme koulussa lukeneet orjasodasta Amerikassa. Hyi, kuinka olin vihainen Pohjois-Amerikan etelävaltioille, jotka kannattivat orjuutta. Istuin ja melkein vapisin opettajan valmistaessa läksyä, kun pelkäsin, että pohjoisvaltiot olisivat hävinneet ja ett'eivät orjat olisi päässeet vapaiksi.

Hannes: Niin, ja tiedättekö, välitunnilla päätimme leikkiä sotaa pohjois- ja etelävaltioiden välillä. Osa pojista oli olevinaan orjia. Ne sidomme yhteen ryhmään; he saivat seisoa ja katsoa, kun me toiset aloimme sodan.

Ville: Hah hah, siitpä oli tulla kaunis sota! Kun meidän piti jakaantua pohjois- ja etelävaltioihin, ei kukaan pojista tahtonut kuulua etelävaltioiden sotajoukkoon, vaan kaikki menivät pohjoisvaltioiden puolelle.

Hilda: No, mutta sittenhän sodasta ei tullut mitään?

Hannes: Kyllä, me heitimme arpaa koulu-pihalla olevilla pikkukivillä. Sen, joka sai lyijykynällä merkityn kiven, täytyi mennä etelävaltioiden sotajoukkoon.

Anna: Ja se raukka, jonka piti kuulua etelävaltioiden joukkoon, tuli todellakin „merkityksi“. Voi semmoisia kehoja ihmisiä, jotka tahtovat puolustaa sitä, että veljemme ja sisaremme pidettäisiin orjuudessa!

Hilda: Näin tänään kuvan kahdesta orjasta, jotka olivat ikäänkuin toisiinsa taotut rautatangolla, jonka päät olivat käännetty heidän kaulojensa ympäri. Hyi sentään, kun ajattelee, että tämä rauta Afrikan paahavassa auringonpaisteessa tulee aivan kuumaksi ja polttaa ja hankaa rikki orjaraukkojen kaulan ja hartiat.

Ville: Jumalan kiitos, että meillä täällä Suomessa ei ole orjia ja ettei kukaan meistä koskaan voi tulla semmoiseksi. Vapaus on sittenkin kauden lahja, minkä Luojalta olen saanut. Eläköön vapaus, eläköön!

Äiti (joka on istunut ja neulonut): Se on oikein, että pidät vapaudesta ja että tahdot olla vapaa. Mutta mitä sinä oikein tarkoitat sillä, että olet vapaa?

Ville: Eipä tuo taida olla niin helppoa sanoa.

Hannes: Anna minun sanoa! Ihminen on vapaa, kun tekee, mitä itse tahtoo.

Äiti: Mutta jos sattuisi, ettei *voisi* tehdä, mitä tahtoo, mitä sanot semmoisesta?

Ville: Hän on raukka, orja, lurjus —

Hannes: No, no, elä ole niin suurisanainen! Mitä tarkoitat, äiti? Minä esim. tahtoisin rakentaa sinulle oikein kauniin rakennuksen maalle, mihin kaikki voisimme matkustaa kesäksi, mutta sitä en voi. Enhän sentähden ole orja?

Äiti: Et, rakas Hannes, sitä en tarkoittanut. Se, ett'et voi rakentaa minulle kaunista kesäasuntoa, on semmoinen ulkonainen asia, jolle et voi mitään. Mutta luulen, että *meidänkin* joukossamme on orjia, ja niistä tahdoin puhua. Vieläpä Villestäkin, joka niin rakastaa vapautta, voisi — josta Jumala häntä kuitenkin varjelkoon — tulla semmoinen orja.

Anna: Mutta, äiti, kuinka voisi Ville tulla orjaksi, kun meidän maassamme ei ole orjia?

Hilda: Luulen, että tiedän, mitä äiti tarkoittaa. Saanko sanoa, äiti?

Äiti: Sano vaan, tyttöni!

Hilda: Muistatteko Akseli Leppästä, joka kuoli viime keväänä?

Hannes: Tuota kilttiä Akselia, joka aina löi palloa kanssamme? Hyvin hyvästi. Minähän sain koetella hänen oppilaslakkiaan, kun hän tuli Helsingistä.

Anna: No, mutta eihän hän ollut mikään orja?

Hilda: Hänen sisarensa Anna on niin monta kertaa itkenyt luonani ja kertonut, että Akseli varmaan lopulta juo itsensä kuoliaaksi. Hän alkoi juoda jo lyseon neljännellä luokalla ollessaan, ja sitten hän ei enään *voinut* lopettaa, sanoi hän. Ettekö muista, että hän oli koko vuoden merillä?

Ville: Hänhän oli maailmaa näkemässä.

Hilda: Ei, rakas veli, hän matkusti päästäkseen pois toverien seurasta ja kiusauksesta nauttia väkijuomia.

Äiti: Niin, ja seuraavana vuonna hän oli taas poissa kotoa ja oleskeli silloin Turva-parantolassa, mihin kaikki semmoiset ihmiset matkustavat, jotka eivät *voi* olla juomatta. Se ei nimittäin auttanut, että hän meni merille. Kun hän tuli kotiin, alkoi hän taas juoda.

Ville: Hänhän oli *raukka*, hänellä oli, niinkuin opettajamme sanoi, heikko, huono, luonne.

Hannes: Minä luulen, ett'ei hän *tahtonut* lopettaa juomistaan; hänestä oli hauskaa vähän naukiskella. Jos hän olisi oikein *tahtonut*, olisi hän *voinut* lakata.

Äiti: Eikö hän sitten tahtonut? Kuinka hän sitten olisi mennyt merille tai matkustanut Turvaan päästäkseen vapaaksi juomahimostaan.

Hilda: Hänen sisarensa kertoi minulle Akseli raukan välistä yöt läpeensä kävelleen edestakaisin huoneessaan. Kerran hänen sisarensa oli mennyt hänen luokseen. Akseli oli väännellyt käsiään epätoivossaan, itkenyt ja sanonut, että kyllä hänen vanha isänsä ja äitinsä vielä kuolevat surusta hänen tähtensä. Mutta hän ei voinut, ei voinut lopettaa; hänen *täytyi* juoda, vaikka olisi antanut puolet elämästään, jos olisi päässyt himostaan.

Äiti: Rakkaat pojat, hän oli orja. Hänhän tiesi, että hän teki pahasti; hän *tahtoi* heretä juomasta, mutta ei *voinut*. Sellainen on orjuutta, ja sitä orjuutta on vapaimmissakin maissa.

Juovutusjuomat luovat suurimman osan orjia.

Anna: Minä luulen, äiti, että tupakoitsija on myöskin vaikeassa orjuudessa! Eräs poika luokallamme, en tahdo sanoa hänen nimeään, mene milloin mihinkin piiloon saadakseen tupakoida, sillä hän ei voi olla edes puolta aamupäivääkään paperossiaan imemättä.

Ville: No jaa, pitääpä sitä neitienkin joka päivä saada aamupäiväkahvinsa.

Anna: Myönnän, että kovasti ikävöin sitä yhtä kuppia, jonka silloin saan. Äiti, olenko silloin kahvinjuonnin orja?

Äiti: Koeta olla viikon ajan kahvitta, niin tulet kyllä huomaamaan, oletko kahvin orja.

Hilda: Luuletko, rakas veljeni, että voisi pitää kätensä poissa housun taskuista? Koetappa! En usko sitä.

Äiti: Semmoinen on vain *paha tapa*. Mutta myöskin paha tapa voi tulla niin paljon voimakkaammaksi meitä, että tulemme sen orjiksi. Tuhannet ihmiset, jotka eivät koskaan esim. tahdo myöntää että he valhettelevat, *liioittelevat* kaikessa mitä puhuvat, niin ett'ei tiedä, mitä uskoa heidän kertomuksistaan. Jokaisen meistä täytyy varoa itseään. Raamatussa sanotaan: „Jokainen kuin tekee syntiä, hän on synnin orja“. Löytyy ainoastaan yksi todellinen vapaus, se, mikä myös selitetään Raamatussa: „Jos siis Poika teidät vapaiksi tekee, niin te totisesti olette vapaat.“

Hannes: Tuota en oikein ymmärrä.

Äiti: Niin, poikani, jos rakastat Vapahtajaa niin, ett'et koskaan tahdo tehdä muuta kuin Hänen

tahtoansa, niin tulet pahasta varjelluksi. Hän antaa sinulle myöskin *voimaa* Hänen tahtonsa täyttämiseen. Meidän tarvitsee ainoastaan mennä Hänen luokseen ja rukoilla, että Hän ottaa tahtomme haltuunsa sekä muuttaa sen sellaiseksi, että koetamme tehdä, mitä Hän tahtoo.

Ville: Kuulkaa, minä otan takaisin sanani, että Akselilla oli heikko ja huono luonne. Lienee kauheata *tietää*, mitenkä pitäisi tehdä, *voimatta* tehdä niin. Minä en ala koskaan juomaan enkä tupakoimaan, sillä kuka tietää, mitenkä voisi minunkin käydä. Enkä aijo koko viikon ajalla käydä kädet housuntaskuissa nähdäkseni, olenko housuntaskujen orja.

Anna: Ja minä olen juomatta kahvia kuu-kauden ajan, saadakseni selville, olenko minä kahvin orja.

Hilda: Entäpä, jos perustaisimme koulusamme orjuuden vastustamisseuran. Kaikki, jotka kuuluisivat siihen, sitoutuisivat pitämään vaaria pa-hoista tavoistaan, tunnustamaan ne toisille jäsenille ja koettamaan voittaa ne.

Hannes: Huhhuh, se olisi ikävä seura. Ajatelkaas, että saa toisiltaan kuulla ainoastaan vioista, heikkouksista ja tuhmuuksista joka kokouksessa!

Äiti: Ajattelen vähän sinnepäin asiasta kuin Hannes, ja ehdotan, että jäsenet tunnustaisivat kai-ken tämän parhaalle ja mahtavimmalle ystävälleen, taivaalliselle Isälleen, joka *voi* ja *tahtoo* auttaa heitä *voittamaan* viat ja heikkoudet. Mutta alko-holin ja tupakan vastustamis-yhdistyksen voisitte

perustaa, ett'ei kenenkään teistä kävisi kuten Akseli raukan.

Ville: Hyvä, hyvä, äitiseni! Olet aina niin viisas ja kunnan äiti. Tässä kaupungissa tulee yhteiskoulumme ensimmäiseksi, jolla on raittiusyhdistys. Me yhdymme ylioppilaiden raittiusyhdistykseen ja kaikki saavat kantaa niin kaunista merkkiä: hopealyyrää sinisellä pohjalla. Tulevassa konventissa esitämme asian.

Hannes: Ja me, Laitisen perheen jäsenet, olemme neljä ensimmäistä uuteen yhdistykseen liittyjää.

Hilda: Ja äitimme tulee kunniajäseneksi, koska hän keksi tämän hyvän tuuman.

Äiti: No, no, siitä asiasta voimme toiste sopia.

Sininauha.

Leikki Toivon Liitoille.

Henkilöt: Olli, Kalervo, Jussi, koulupoikia. Elsa, Helvi, Maija, Anni, koulutyttöjä. Kengänharjaaja Joonas. Tyttö, joka myy sinistä nauhaa.

(Olli, Kalervo, Elsa, Helvi ja Maija istuvat pöydän ympärillä ja lukevat laiskanläksyjänsä. Toisilla on kädet korvien edessä ja lukevat kovalla äänellä.)

Kalervo: Oih jospa jo osaisi edes nämät kauheat läksyt, jotta pääsisi vähän ulos!

Helvi: Niin juuri, tämä on liian hirveätä! Ja kun ne päälle päätteeksi on saatu takaisin!

Olli: Ja jos emme huomenna koulussa osaa läksyjämme, saamme jäädä sinne lukemaan.

Elsa: Olipa toki hyvä, että keksimme olla kaikki yhdessä tänä iltana ja lukea, näin on kumminkin hauskempi.

Olli: Niin, kumpu vaan lukisimme, emmekä lörpöttelisi. No niin, luetaanpa nyt! (Lukevat.)

Maija: Tämä historianläksy on kauhean vaikea! Nyt ovat toiset koululaiset raittiuskokouksessa.

Helvi: No, *sellaisesta* en minä paljoakaan välitä.

Kalervo: Enkä minäkään!

Elsa: Olimme me sentään aika tyhmeliinejä eilen, kun viivyimme niin kauan luistinjäällä, ettemme ehtineet lukea läksyjämme. Nyt saamme istua täällä!

Kalervo: Mitäs siitä! Lue nyt vaan!

Olli: Varmaankin olisi hausکمپی olla kokouksessa. Minusta raittiustyö on hyvää työtä.

Elsa: Niin minustakin.

Helvi: Mutta kuules, minun äitini sanoi eilen isälleni, että lasten raittiustyö on pelkkää roskaa.

Elsa: Mutta kuuleppa sinä, mitä minun isäni sanoi yhtenä päivänä. Näin hän vakavana sanoi äidille: Onpa oikein hyvä, että lapset aikansa saavat oppia, kuinka vahingollisia väkijuomat ovat, niin etteivät he niitä tahdo maistaakaan, vaan heistä tulee raittiita ihmisiä.

Kalervo: Tuo on vaan joutavaa lörpötystä. Ei siitä suinkaan pahene, jos vähäsen maistele viiniä tai olutta.

Maija: Ei siitä paranekaan. Ole nyt vaiti!

Kalervo: Ole itse!

Elsa: Aina teidän pitää riidellä! Eihän tällä tavalla voi lukea läksyjänsä!

Maija: Mutta tiedättekö, minä luulen, että sitenkin on parempi, ettei yhtään maista väkijuomia. Tunnettehan te kaikki Kauppa-Lassen, hänen, joka käy taloissa ja myy nappeja ja neuloja? — Eräänä päivänä hän tuli meille. Hän oli niin ryysyinen ja viluinen, ja äiti antoi hänelle ruokaa keittiössä.

Minusta oli hänen tilansa kovin sääliittävä ja minä kysyin, miksikä hän aina kuljeskelee kaupungilla sen sijaan, että pysyisi kotona. Hän katso niin kummallisesti minuun ja sanoi: „Ei minulla ole kotia“. Minä vallan pelästyin ja kysyin: „Mutta miks’ei Lassella ole kotia?“ Silloin hän katsoi vielä ihmeellisemmin ja sanoi: — „Minä kerron pikku neidille, kuinka sen asian laita oikein on. Viina ja muut väkijuomat ovat saattaneet kotini perikatoon. Lapsena minä jo aloin maistella niitä. Vanhemmaksi tultuani kannoin kaikki, mitä vaan ansaitsin, kapakkaan. Ja vihdoin velkaannuin niin, että kapakoitsija ryösti kotini. — Minä sain alkaa kulkurielämää, jota nytkin vietän, ja kun kerran kuolen, ei kukaan vuodata kyyneltäkään minun tähteni. Tällaiseksi kurjaksi raukaksi olen tullut väkijuomain tähden.“ — Näin kertoi Lasse-rukka, ja sentähden minäkin luulen olevan parasta, ettemme koskaan, emme edes leikilläkään, maista väkijuomia.

Olli: Olet kyllä oikeassa, Maija! — Mutta minä olen kuulevinani laulua. Varmaankin ne tulevat kokouksesta.

(Jussi ja Anni, sekä kuinka monta lasta tahansa, tulevat laulaen sisään. Mitä useampi, sitä parempi. He kulkevat kaksittain laulun tahdissa. Kaikilla on sininen nauha rinnassa.

Sävel: sama kuin Vaasan marssissa.)

Eespäin nyt veikot marssitaan
 Vihollistamme voittamaan!
 Pahuutta, syntiä vastahan

Ja kodin rauhaa puoltamaan!
 Nyt sotahan!
 Mut rauhaa vaan
 Me tahdotaan,
 Ja Jumala
 Vie voittoon Toivon Liittoa!
 Vie voittoon Toivon Liittoa!
 Niin, rauhaa vaan!
 Ja Jumala
 Vie voittoon Toivon Liittoa!

(Viime värssyn lopulla asettuvat lapset puoliympyrään.)

Jussi: Hyvää iltaa! Tiedättekö, meillä on ollut oikein hauskaa raittiuskokouksessa! Eräs opettaja Helsingistä oli siellä, ja nyt en minä koskaan enää maista viiniä enkä olutta, enkä mitään muitakaan väkijuomia. Hyi toki!

Kalervo: Hoh hoh, kuinka kerskailet!

Jussi: Niin, minä olen omin silmin nähnyt kuinka paljon myrkkyä eli alkoholia on pienessä olut- taikka viinitilkassa.

Helvi: Kaikkea tässä kuuleekin! Kuinka sinä sen näit?

Kalervo: Antakaas kun kerron! Tiedättekö, opettaja kaasi ensin vähän olutta lasipulloon, jossa oli pitkä, ohut putki. Sitte hän kuumensi sitä väkiviinalampun liekissä. Hetken perästä alkoi olut kiehua ja höyry poistui putkea myöten. Silloin opettaja sytytti tulitikulla höyryn, joka paloi suurena, sinisena liekinä. Se oli oluessa oleva alkoholi, joka paloi. Samoin hän menetteli viininkin

kanssa, joka paloi vieläkin kauemmin kuin olut, vaikkei sitä ollut kuin puoli pikarillista. Ja semmoisen uskovat ihmiset sitte olevan terveellistä!

Anni: Hyi toki! Minusta tuntuu kuin kaikki sisälmykset palaisivat, kun juo sellaista!

Kalervo: Eihän se ole vaarallista, kun vaan juo vähän.

Anni: Vähän! Kuulkaa nyt häntäkin! Etkö sinä ymmärrä, mitä Jussi vast'ikään kertoi? Kuunteleppa nyt tarkkaan, herra Tyhmeliini, niin minä sanon sen kerta vielä. (Harvaan ja lujaan.) Pienessä olut- ja viinimäärässä on niin paljon alkoholia, että se vahingoittaa ja myrkyttää sen, ken sitä nauttii.

Kalervo: Oi, sinä viisahin kaikista tädeistä! — Pieni tilkka hampaan koloon on joskus hyvin-kin tarpeen, sanon minä.

Olli: Kyllä on sittenkin viisaampaa olla ilman. — Mutta miksikä teillä on siniset nauhat?

Jussi: Ne ovat meidän raittiusmerkkimme. Sininen on uskollisuuden väri. Me tahdomme olla uskolliset isänmaallemme, niin ettemme tuhlaa voimiamme emmekä työkykyämme nauttimalla väkijuomia.

Anni: Me tahdomme olla uskolliset myöskin kodillemme. Me varjelemme sitä kaikin voimin, jotta eivät väkijuomat, jotka jo ovat syösseet niin monta kotia onnettomuuteen, koskaan pääse sinne.

Jussi: Ja sitten me tahdomme olla uskolliset myöskin Toivon Liitolle. Älköön kukaan, ei yksikään meistä, sitä pettäkö!

Olli: Siihen minäkin tahtoisin kuulua! Mutta emmekö me rupea nyt lukemaan?

Harjaaja-Joonas (tulee sisään kantaen harjoja ja kenkävoidetta, nenä ja sormet vähän mustina): Hyvää iltaa, hyvää iltaa! Täällähän on koko joukko tyttöjä ja poikia. Hauska nähdä teitä! (Kovalla äänellä.) Tahdotteko saada saappaanne, kenkäne ja pieksunne kiiltäviksi? Yhdessä minuutissa saan minä ne kiiltäviksi, jotta ne paistavat kuin aurinko. Se maksaa vaan 10 penniä, mutta tingitään 5:een penniin.

Elsa: Kuka sinä olet?

Joonas: Senpä kohta sanon (laulaa säveleellä: „Mun isän oli sotilas!“)

Mua Joonaseksi kutsutaan,
Mä harjaan päivät, yöt,
Hopeeta, kultaa taskuihin,
Mull' tuottaa harjuutyöt,
Ja jos sä syksyn teillä saat,
Sun kenkihisi savet, maat,
Niin kohta harjoin, voitehin
Ne puhtaiksi mä saan!

Mä lasna olin, muistan sen,
Äitini rakkahin.
Vaan hellyyttä mä tuta en
Oo saanut sittemmin
Kuin kuolo hänet hautaan vei
Ja turvaa mulla ollut ei.
Ja nyt mä kuljen yksin vain
Ja laulan lauluain.

Maija: Joonas-rukka! Ei sinulla tunnu olevan hauskaa, vaikka osaatkin laulaa! Minusta tuntuu, kuin sinä yhtä mielelläsi tahtoisit itkeä.

Kalervo: Onko sinun äitisi todellakin kuollut?

Joonas (pyyhkäsee kädellään silmiään): Kyllä hän on kuollut, ja välistä tällä paikoin niin kummallisesti polttaa kun ajattelen häntä (hän vie käden rinnalleen).

Anni: Mutta elää kai sinun isäsi?

Joonas: Elää kyllä, mutta oli sentään toista äidin eläessä. Ei hän kumminkaan olisi antanut lapsensa kuljeskella pitkin katuja ja monasti palella ja nähdä nälkää, vaikka rahat kalisivat taskussa!

Olli: Saatko sinä oikein, kuten lauloit, kulta- ja hopearahoja?

Joonas: Joskus joku hyvä herra ravintolassa antaa minulle hopearahan. Mutta kun saan oikein uuden ja kirkkaan kuparirahan, on se olevinansa kultaa. Ja sitte minä ajattelen kuinka suureksi tultuani rakennan lämpimän tuvan, ja sinne saavat tulla kaikki lapset, jotka palelevat, ja he saavat minun tuvassani joka päivä tarpeeksensa syödä sianlihaa ja lämpimiä perunoita. Ja silloin minulla on ajatuksissani niin hauska, kunnes taas muistan, että olenkin vaan Harjaaja-Joonas.

Olli: Mutta minkätähden et osta vaatteita ja ruokaa, koska sinä kerran ansaitset rahaa?

Joonas: Niin nähkääs, minun täytyy antaa kaikki rahat isälle, muuten hän lyö minua.

Kalervo: Mitä hän sitte tekee rahoilla?

Joonas: Hän vie ne kapakkaan. Sillä nähkääs, — — isä juo.

Tytöt ja pojat: Joonas parka!

Joonas: No, ei se niin hauskakaan aina ole, mutta täytyyhän sen mennä. Joskus minä saan ravintolassa hyvää ruokaa, ja saanpa silloin tällöin maistaa olutta ja viiniäkin. Kerrankin minä sain suuren lasillisen viiniä ja se lämmitti niin suloisesti koko ruumista. Mutta sitten minun tuli uni ja minä nukuin erääseen porttikäytävään. Varmaankin olisi ajettu ylitseni, jos ei poliisi olisi ajoissa herättänyt minua. Mutta silloin minun päättäni pyörrytti ja minua paleli kauheasti. Hui hui! Ei minua ole koskaan palellut niin kovin.

Jussi: Näetkö, sellaisia ovat väkijuomat. Ne vaan pettävät meitä. Niissä oleva myrkkyy ajaa veren ihoa kohden, ja silloin hetken aikaa tuntee itsensä lämpöseksi, mutta jälestäpäin palelee sitä enemmän.

Elsa: Rakas Joonas, lupaa, ettet enää juo viiniä, kun ne tarjoovat sitä sinulle! — Ajattele, jos sinäkin alkaisit suureksi tultuasi juoda!

Kalervo: Rakas harjaaja, ei se ole niin vaarallista kuin he väittävät. Juo sinä vaan kun saat!

Anni: Kalervo, kuinka sinä *uskallat* puhua noin!

Helvi: Mutta Anni, kuinka sinä olet olevinasi! En minäkään usko, että väkijuomat ovat niin vaarallisia, kun ei vaan juo liiksi paljon.

Maija: Kaikki, joista on tullut juomareita, ovat ensin ajatelleet juuri noin. He ovat kaikki alkaneet juomalla ensin vähän, mutta sitten ovat he juoneet enemmän ja yhä enemmän. — Muis-tappa „Kauppa-Lassea!“

Elsa: Ja ajattele, mitä Joonas vast'ikään kertoi!

Jussi: Etkö enää muista palavaa alkoholia?

Kalervo: Kuulkaa pikkuruista! Te olette niin nokkaviisaita, jotta teitä tuskin enää jaksaa kuulla! Kyllä tarvitaan parempia todistuksia, jotta saataisiin minut uskomaan, että väkijuomat vaan tekevät pahaa.

(Tyttö, joka myy sinistä nauhaa, tulee sisään, niijaa.)

Tyttö: Hyvää iltaa! Ostatteko sinistä nauhaa?

Helvi (tirkistelee koriin): Mutta sehän on samallaista nauhaa kuin te saitte kokouksessal.

Jussi (tulee lähemmäksi): Niin on, ihan samallaista. Mistä sinä olet saanut sitä?

Tyttö: Minun äitini kutoo sitä, ja minä myyn sitä 5:llä pennillä tällaisen palasen (näyttää), sillä äitini tahtoi mielellään kaikkein poikain ja tyttöjen kantavan sininauhaa.

Olli: Minkätähden?

Tyttö: Katsokaas, sininauhahan on raittiuserkki ja äiti tahtoi, että jok'ainoa poika ja tyttö olisi juomatta väkijuomia.

Kalervo: Miksi hän sitä niin mielellänsä toivoisi?

Tyttö: Jos tahdotte kuulla, kerron teille pienen kertomuksen, jonka äitini pyysi teille kertoamaan.

Pojat ja tytöt: Kerro, kerro!

Jussi: Kerro pois vaan äläkä ujostele.

Tyttö: Oli kerran pieni poika. Hän oli kovin hyvä ja iloinen. Usein otti hänen äitinsä hänet syliinsä, painoi häntä rintaansa vastaan ja rukoili:

Hyvä Jumala, anna pojastani tulla hyvä ihminen! Älä anna hänen eksyä maailman harhateille! — Ja poika kasvoi ja joutui toiseen kaupunkiin kouluun. Siellä hän sai huonoja tovereita. He houkuttelivat hänet juomaan viiniä ja muita väkijuomia. Ensin hän teki sen leikillä. Ei se ole vaarallista, kun ei vaan juo paljoa, sanoivat toverit. — Mutta ennenkuin hän tiesikään, kuinka kaikki kävi, alkoi hän juoda yhä enemmän ja enemmän. Vihdoin hänet karkotettiin koulusta. Oi, kuinka hänen äitinsä itki! Niin monta, monta kyyneltä hän vuodatti. Mutta ei mistään ollut apua. Eräänä päivänä poika katosi kotoa. Hän oli lähtenyt ulkomaalaisella laivalla merelle. Vuoden kuluttua saapui tieto hänen kuolemastansa. Hän oli käynyt maissa ja oli ollut päihtynyt. Kun hänen piti nousta laivaan, putosi hän portailta ja hukkui. Mutta laivan kapteeni kirjoitti kotiin hänen äidilleen: „Väkijuomat turmelivat hänen nuoren elämänsä.“

(Lapset istuvat hiljaa ja vakavina.)

Elsa: Kuka se poika oli?

Tyttö: Hän oli minun äitini poika ja minun iso veljeni. Ja sentähden äiti nyt tahtoo, että kaikki lapset kantaisivat raittiusmerkkiä, sininauhaa, ja siksi minä, minne tulenkin, kerron pienen, surullisen kertomukseni.

Maija: Näetkö nyt, Kalervo, taas esimerkin siitä, kuinka väkijuomat saattavat pahaan aikaan!

Jussi: Kantakaamme kaikki, kaikki sininauhaa, itsemme tähden, toistemme tähden ja isänmaamme tähden!

Olli: Minä ostan sininauhan. (Kiinnittää sen rintaansa.)

Kalervo: Anna minullekin!

Maija: Sininauha, olet aina oleva minun merkkini!

Helvi: Ehkä se on hyvä olemassa, anna tänne vaan!

(Lapset kiinnittävät merkit rintaansa.)

Joonas (kumartaa): Ehkä minäkin saan nauhan, niin lupaan, etten enää juo viiniä ravintoloissa. Kiitos! (Kiinnittää nauhan.) Jos joku tarjoo, niin näytän tätä ja sanon: Kiitos kaunis! Joonas Jussilainen ei olekaan mikään juomari.

Maija: Oikein, Joonas! Sinusta kyllä tulee kelpo mies, kun vaan pysyt raittiina. Mutta tiedätkö mitä! Minäpä en tahdo, että sinä harjoinesi kuljet ravintoloissa ja kaduilla. Ei se suinkaan ole hyvä pienelle pojalle. Minun isäni on kauppias ja juuri näinä päivinä on hän hakenut juoksupoikaa. Minä pyydän isää ottamaan sinut. Tahdotko tulla meille?

Joonas: Voi, niin mielelläni, niin mielelläni! Silloin ei minun enää tarvitse palella ja nähdä nälkää. Mutta mitä isä sanoo?

Maija: Minä pyydän isää puhumaan hänen kanssansa ja koettamaan saada hänet kunnolliseen työhön. Ehkä hänkin vielä voi tulla raittiiksi.

Joonas: Minä olen niin iloinen, että voisin hyppiä yhdellä jalalla ympäri koko kaupungin. Kiitos, kiitos, kiitos! Hurraa!

Tyttö: Kuinka äiti ilostuukaan, kun näin monet ovat ottaneet sininauhan!

Olli: Mutta eikö meidän nyt pitäisi lukea?

Elsa: Ensin me kaikki laulamme laulun.

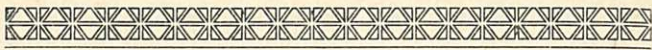
(Sävel: Käy Suomen lahdella hyrskyt.)

Jo laskee iltayön rauha
koteihin Pohjolan maan,
ja tähtien loiste valvoo
sen seutuja ainoastaan.
Niin tähdet, tähdet ne valvoo,
valaisten Pohjolan yön,
ne lepoa vartioitsee
elämän raskaan työn.

Ne valvoo ihmisten yötä, —
niin Jumala määräsi sen,
Hän ties miten horjuvainen
ja heikko on ihminen . . .
Niin! Johtoas heikoille meille,
oi, tähtien Herra, suo!
Ja sieluihin särkyneihin
sopusointusi kirkas luo!

Ja rauhaasi suureen sulje
kotiseutu ja syntymämaa:
ja pois väkijuomien virta
vie vahvojen sulkujen taal!
Pyhi kyynelet, raukaise riidat,
suo siunaus raittiustyön . . .
Oi, tähtien Herra, kuule
tää rukous Pohjalan yön!

Rosa Invenius.

Miksi aijon tulla.

Vuorokeskustelu kahdeksan hengen kesken.

Henkilöt: Setä, Anna-Liisa, Wilhelm, Jalo, Elias, Aliina, Dagmar, Linda.

I:NEN KOHTAUS.

Setä ja Anna-Liisa.

Setä (kävelee edestakasin huoneessa ja asettaa tuoleja pöydän ympärille; osottaa erästä sivupöytää): Kuules Anna-Liisa, tuolle pöydälle panemme valkean liinan, ja sinä haet tänne neljä pulloa pomrilia ja 7 lasia. Menettä sitten ruokasalin kaapille, tuo sieltä korillinen omenia, pese ne hyvin puhtaiksi ja pane viheriään maljaan ja tuo tähän pöydälle. Tehkäämme kaikki täällä oikein hauskaksi vieraitamme varten. Mutta kuulehan, sieltähän he jo tulevatkin. (Melua kuuluu ulkoa, kaikki lapset tulevat sisään).

2:NEN KOHTAUS.

Setä, Anna-Liisa, kaikki lapset.

Kaikki lapset (joukolla): Hyvää päivää, setä, hyvää päivää, Anna-Liisa! Terveisiä isältä ja äidiltä. (Kaikki lapset tervehtivät setää kättä lyöden ja riisuutuvat.)

Vilhelm: Anna-Liisa, päivää! Tuleppas tanssimaan pieni polska! (Ottaa Anna-Liisaa kädestä.)

Anna-Liisa (lyö häntä sormille): Anna vanhan ihmisen olla rauhassa. Tuo tänne palttoot, niin järjestän ne! (Kokoa palttoot, menee ulos, tulee sitten sisään pomriliipulloineen, onmenoineen ja laseineen, jotka hän asettaa pöydälle ja menee).

Setä: Tervetulleita, tervetulleita! Onpa hauskaa nähdä teitä luonani, te melumestarit. Istutaanpas nyt rauhassa hetkinen, jotta saadaan kuulla, mitä uutta teillä on esitettävänä. Mutta mitäs käärröjä teillä on mukanaan? (Kaikki istuutuvat pöydän ympärille ja ottavat esille pienet käsityönsä.)

Aliina: Niin, setä, me tytöt ompelemme Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton myyjäisiin. Mutta pojat — ha ha — haal —

Jalo: Jaah! pojat — hahaha — me ompelemme myöskin. Näetkös, setä, tällaisia hienoja lappuja.

Elias: Selittäkäämme asia tarkempaan. Koittolehti on julistanut neulontakilpailun poikia varten. Ja me kolme aijomme napata itsellemme palkinnon.

Dagmar: Uteliaspa olen näkemään, saavatko tuollaiset kankeat sormet, kuin teillä pojilla on, mitään kunnollista kokoon.

Linda (pieni tyttö): Minä luulen, että pojat kyllä oppivat neulomaan. Mikäs niitä estäisi siihen kykenemästä?

Vilhelm: Eläköön pikku Linda, joka puolustaa meitä! Sitä paitsi on hauskaa, kun on jostain käsissä näin yhdessä istuessamme.

Setä: Ennen maailmassa tarvittiin miesten kädet piipun tai sikaarin pitelemiseen.

Jalo: Mutta kun me emme tupakoi, ei meillä ole sellaista puuhaa.

Aliina: Meidänhän piti tervehtiä sydämellisesti isäimme ja äitiemme puolesta. He olivat kovin ihastuneita sedän keksinnöstä.

Setä: Niin, ehkäpä otamme heti käsiteltäväksemme sen kysymyksen, jota varten olemme kokoontuneet. Kuka tahtoo siis tehdä selkoa —

— — —
Linda: Saanko minä, setä?

Setä: Kernaasti, tyttöseni.

Linda (nousee ja puhuu hitaasti ja juhlallisesti): Setä on kutsunut meidät tänne tänään, jotta jokainen meistä kertoisi hänelle, miksi me kukin aijomme tulla, kun kasvamme suuriksi ja miksi olemme valinneet juuri *sen* työalan.

Setä: Oikein. Ja nyt me ensin käymme käsiksi tähän pöytään, jonka Anna-Liisa on kattanut, maistamme omenia ja juomme lasin pomrilia. (Kaikki nousevat ja menevät hyppien ja tanssien pöydän luo.)

Kaikki lapset: Voi kuinka ne tulevat maistumaan!

Vilhelm: Me juomme sedän maljan (nostaa

lasinsa). Onhan sanottu, ettei raittiusihmisten sopisi juoda maljoja, mutta tämä kun nyt on vaan pomrilia, lienee se sallittua.

Aliina: Eläköön setä!

Linda: Eläkööt omenat!

Kaikki (nauraen): Linda huutaa eläköötä omenille!

Setä: Hän on oikeassa. Kiitos maljasta! Nyt otamme lasimme ja menemme takaisin pöytäämme. (Kaikki ottavat lasinsa ja istuutuvat jälleen pöydän ympäri.)

Setä: Kas niin. „Nyt se alkaa“, sanoi muinoinen karhunnäyttäjä. Annammepa Vilhelmin ensiksi tehdä selkoa tulevaisuudensuunnitelmistaan. Hän on vanhin. Nouse seisomaan, herra ylioppilaskokelas, ja pidä esitelmäsi!

Vilhelm (nousee ja asettuu pöydän taa toisten keskeen kasvot yleisöön päin): Arvoisat läsnäolijat, naiset ja herrat! Minä olen niiden neljän viikon aikana, jonka setämme, herra merikapteeni Wågfelt, antoi meille miettimisajaksi, ratkaissut tulevan kohtaloni. Minä aijon tulla *sanomalehden toimittajaksi*.

Kaikki (paitsi setä): Hyi sentään! Sanomalehtineekeril!

Jalo: Ja sitten sinä alat puhua perättömiä niinkuin kaikki muutkin sanomalehtimiehet.

Dagmar: Ja sitten sinä kirjotat hävyttömyyksiä kaikista niistä, jotka eivät ajattele samoin kuin sinä.

Elias: Ja kun sinä itse oikein tukevasti olet pannut kokoon valheita asioista ja ihmisistä, ja kun

he koettavat puolustautua, niin sinä pistät kaiken, mitä he kirjottavat, paperikoriin.

Linda: Aijotko sinä myöskin kertoa murhista ja tappeluista ja muista huonoista asioista, joista mamma sanoi sanomalehtien eniten elävän.

Setä: Niinkuin kuulet, ei sinun tulevalla ammatillasi ole suurta kannatusta serkkujen joukossa.

Vilhelm: Onko *minulla* nyt puheenvuoro?

Toiset: Jatka vaan!

Vilhelm: Ensin pyydän saada, sedän toivomuksen mukaan, esittää perustelut siihen, miksi valitsen tämän alan. Meidän tulisi kaikkien koettaa tehdä maailma entistään paremmaksi, eikö niin?

Setä: Tietysti, ja siksi meidän tulee alkaa työskentely omassa itsessämme, sillä jos emme ole itse hyviä, emme kykene maailmaa parantamaan.

Vilhelm: Se on luonnollista, setä rakas. No niin. Jos tahdotaan oikein hyvää vauhtia viedä maailmaa eteenpäin, täytyy koettaa saavuttaa niin monta ihmistä kuin mahdollista. Jos minä matkustaisin ympäri Suomea ja pitäisin esitelmiä, niin minulla voisi olla enintään neljäsataa kuulijaa joka ilta. Mutta jos minä toimitan hyvin levinyttä sanomalehteä, puhun minä joka päivä kahdellekymmenelletuhannelle hengelle. Ajatelkaa! Seistä ja puhua joka päivä kahdellekymmenelletuhannelle hengelle! Eikö se ole suuremmoista?

Aliina: Jaa, ja seistä ja puhua palttua ja valehdella heille ja narrata heitä tekemään tyhmyyksiä — se on kamalaa.

Vilhelm: Nyt tulemme asian toiseen puoleen.

Juuri siksi, että meidän sanomalehtemme ovat niin puolueellisia ja mitättömiä, minä aijonkin perustaa uuden lehden. Nyt tottelevat ja palvelevat kaikki lehdet omia puolueitaan. Ei ole olemassa montakaan puolueetonta lehteä koko maassamme. Ne haukkuvat pahanpäiväisiksi vastustajiaan ja niitä, jotka ajattelevat toisin. Ja kun nämä koettavat saada esim. oikaisuja, niin niitä ei julaista, tai painetaan ne hyvin pienesti ja suurella painolla sitten uudistetaan edelliset väärät väitteet. *Minun* lehdestäni tulee vallan toisenlainen. Minä en kuulu mihinkään puolueeseen.

Jalo: Silloin sinä et saa tilaajia ollenkaan.

Vilhelm: Minä kokoan oikein ajattelevat kaikista puolueista.

Dagmar: Mutta, Ville kulta, et kai sinä aijolla niinkuin „valkolaastari“, joka sopii kaikkeen.

Vilhelm: Kaukana siitä. Minä seison järkähtämättä mielipiteessäni. Mutta koska kaikki eivät voi ajatella samoin, niin minä annan jokaiselle *rehelliselle* mielipiteelle sijaa lehdessäni, vaikka se eroaisikin minun katsantokannastani. Ja sitten minä tahdon todisteilla kumota sen kirjottajan, jos hän on ollut väärässä. Ja sitten minä en tahdo kertoa murhista ja muista kamalista asioista, joita sanomalehdet maailmalle toitottavat. Minä otan selon kaikesta *hyvästä*, mitä tehdään, ja kerron siitä. Jos kieltolaki ei silloin vielä ole astunut voimaan, on minun lehteni tekevä kaikkensa väkijuomain karkottamiseksi maastamme, niin ettei tippaakaan jää jällelle. Oi, odottakaas vaan, te saatte

nähdä, kuinka minä saan kaiken oikeille jäljille taas, kunhan alan kirjoittaa lehteeni.

Linda (katsoo ihaellen Villeen): Kuinka sinä oletkin reima poika, Ville!

Setä: Me toivomme sydämestämme, että Ville pitää kaikki kauniit lupauksensa. Saa nyt nähdä, kunhan tulet Yliopistoon, etköhän vaan vetäydy johonkin puolueeseen, ja silloin on sinun vapaamielisyytesi lopussa. Mutta sitten me kuuntelemme, mikä Aliinasta tulee.

Aliina (nousee ja asettautuu samalle paikalle kuin Ville): Arvoisat kuulijat! Minä olen jo kauan tiennyt, mikä *minusta* on tuleva. Aina kun näen sairaan ihmisen, tahtoisin parantaa hänet. Ja siksi minä aijon ruveta *lääkäriksi*.

Linda: Ui, ui, tahdotko juottaa meille ilkeitä tippojaasi?

Aliina: Ei sinnepäinkään. Minusta tulee luonnonlääkäri. Minä parannan sairaita ainoastaan vedellä, ilma- ja aurinkokylvyillä, voimistelulla ja terveellisellä ravinnolla. Lääkärit tietävät kyllä itsekin liian hyvin, etteivät lääkkeitä mitään auta. Mutta heidän täytyy syöttää jotain tyhmille ihmisille, jotka eivät tyydy muuhun. Oli omituista lukea Valkonauhalehdestä, kuinka eräs Kurimon poika Salossa oli saanut tuberkelejä sekä vatsaansa että keuhkoihinsa ja tuli vallan terveeksi kylpyjen avulla, vaikka eräs professori Helsingissä oli vakuuttanut, että pojan *täytyy* kuolla sen talven kuluessa. Setä hyvä, eikö setä lainaa minulle rahoja, että saan rakennuttaa itselleni samanlaisen kylpylaitoksen, kuin nykyään on Hedemorassa Taalain maassa,

ja jonka omistaa herra Lönnerblad. Siellä tapahuu ihan ihmeitä ainoastaan kylvyillä ja terveellisellä ravinnolla.

Setä: Ei olekaan hullumpaa se, mitä sinä olet keksinyt. Minä matkustan nyt kesällä jo Lönnerblad-laitokseen. Tukholmasta on vaan neljän tunnin matka Hedemoraan. Ja jos laitos on hyvä, alamme heti. Sillä, näetkös, tyttöseni, kun sinusta tulee lääkäri, ei setä silloin enää eläkään.

Aliina: Ohoh, setä, ne, jotka elävät luonnon vaatimusten mukaan, elävät Metusalemin ikäisiksi. Ja nyt on Jalon vuoro puhua, eikö niin?

Jalo (asettuen samalle paikalle, jossa toiset ovat seisoneet): Niin, hm, minä, näettekös, hm ... aijon matkustaa Amerikkaan.

Toiset: Hahahaha, ei mutta kuulkaas Jalo!

Jalo (vähän nolona): Niin nähkääs, minä tahdoisin hirveän mielelläni tavata intiaaneja, mennä heidän kanssaan metsästäämään ja asua heidän wigwameissaan. Ajatelkaas, jos minä kohtaisin siellä „*Nahkasukan*“ sukulaisia tahi „*Päänahkametsästäjän*“ jälkeläisiä! Setä ei saata uskoa, kuinka julman hauskoja kirjoja ne ovat.

Vilhelm: Aijotko todellakin koko ikäsi kuljeskella intiaanien parissa?

Jalo (innokkaasti): Ei, tietysti en. Minä aijon sittemmin matkustaa kultakentille ja ruveta kullankaivajaksi. Ja sitten minä tietenkin löydän hirtittävän paljon kultaa ja tulen sitten kotiin suuren kultamöykyn kanssa ja myyn sen ja tulen rikkaaksi.

Dagmar: Ja mitä sinä sitten teet rikkauksillasi?

Jalo: No, rahoilla voi saada mitä hyvänsä. Minä esim. rakennan S. O. N. R:lle hienon kokoushuoneen joka kaupunkiin. Ja sitten minä palkkaan kolme esitelmänpitäjää liitolle, niin että jok'ikinen ylioppilaskokelas on kunnollinen raittiusmies, ennenkun tulee Yliopistoon.

Setä: Tuo loppupää ei kuulu hullummalta. Mutta ensiksikin ei ole niinkään varmaa, että sinä löydät nuo kultapalaset, ja toisekseen olisi parempi ja varmempi, jos kaivaisit kultaa täällä kotona.

Jalo (ihmeissään): Mutta eihän meillä Suomessa ole kultakaivoksia?

Setä: Onpa kylläkin. Täällä on peninkulmittain hyvää viljelykseen kelpavaa maata, joka vain odottaa tulevansa perkatuksi. Ala sinä tutkia maanviljelystä ja asetu sen yrityksen etunenään, joka tarkoittaa Suomen viljelemistä.

Jalo: Mutta kyllä minä sentään hirveän mielelläni tahtoisin nähdä oikeita intiaaneja.

Aliina: Voithan sinä kerran pistäytyä Amerikkaan. Siellähän on niin paljon oppimista.

Setä: Ja nyt on Dagmarin vuoro.

Dagmar (asettuen samalle paikalle): Kunnioitettavat kuulijat, minä aijon opetella sitä uutta ruuanlaittoa — mikä sen nimi nyt olikaan, Aliina?

Aliina: Vegetarinen keittotaito.

Dagmar: Niin, minä aijon vegetarisen ruuanlaiton opettajattareksi. Liina-täti sanoi, että vatsa hallitsee maailmaa. Ja koska kaikilla ihmisillä on vatsakatari, eikä minulla ole päätä lukea itseäni tohtoriksi, niinkuin Aliina, niin koetan katsoa, miten voisin opettaa heitä keittämään oikein, oikein *ter-*

veellistä ruokaa. Sitten matkustan ympäri maata ja pidän esitelmää, sekä näytän vaimoille ja rouville ja neitosille, kuinka heidän tulee keittää ruokaa.

Setä: Se on oivallista! Minulle tulee vesi suuhun ajatellessani mainioita aterioitasi. Ja nyt on Eliaan vuoro.

Elias (asettuu samalle paikalle): Minä aijon ruveta lähetyssaarnaajaksi ja lähteä pakanoiden luopettaakseni heitä tuntemaan Jumalaa. Olen juuri lukenut eräästä kirjasta, miten hirveän surullista niiden pakanaraukkojen elämä on. Kun meillä itsellämme on näin hyvä olla täällä kotonamme, niin täytyy meidän koettaa auttaa niitä, jotka eivät ole mitään kuulleet, että hekin saisivat parempaa.

Setä (taputtaen Eliasta päähän): Se on kauniisti ajateltu, Elias. Lähetyssaarnaajalla on tosin hyvin paljon vaikeuksia, ja useathan ovat saaneet surmansakin siellä. Mutta ken uhraa itsensä johdattaakseen ihmisiä Jumalan tykö ja totuuteen, hän on käyttänyt elämänsä parhaimmalla tavalla. Ja viimeisenä on pikku Linda. Sinä et tietysti vielä tiedä, mihin aijot ryhtyä maailmassa?

Linda (lähtee vilkkaasti paikaltaan ja kapuaa tuolille, jonka vieressä toiset ovat seisoneet): Minä seison tässä, että kaikki voisivat kuulla, mitä minulla on sanottavaa. — Niin, setä, minä tiedän *varsin* hyvin, mitä olen tekevä. Minä aijon mennä *naimisiin*, niinkuin äitikin on tehnyt. Ja sitten saan suuren kartanon kauniin järven rannalla maalla lehmineen ja vasikoineen ja lampaineen ja porsaineen ja kananpoikasineen, ja suuren, suuren puutarhan, missä kasvaa paljon kauniita kukkia ja mar-

joja. Ja sinne kutsun isän ja äidin ja sedän, kun he tulevat vanhoiksi. Siellä saavat he asua kauniissa huoneissa ja syödä lettuja ja hilloa päivälliseksi. Ja sitten rakennan puutarhan viereen talon monine pienine kamareineen. Sinne kutsun kesäksi kaikki ne köyhät, kalpeat lapset, jotka juoksentelevat Hermannin kaupungissa ja Söörnäisissä. Ja he saavat syödä viiliä ja uida järvässä ja poimia marjoja metsästä ja pitää niin; niin hauskaa.

Setä (ottaa Lindan syliinsä ja kohottaa hänet kolme kertaa ilmaan): Hei, hei, eläköön Linda ja hänen talonsa ja kaikki porsaansa ja kananpoikansa ja marjansa ja ne lapset Söörnäisistä! Ja kiitos sinä suloinen, kiltti, pikku tyttönen, että tahdot antaa sedälle kauniin kamarin ja lettuja päivälliseksi. Mutta ajattelepas, ellei miehesi suostuisikaan siihen, että me ja Söörnäisten lapset tulisimme sinne!

Linda: Minä kysyn sen häneltä ennenkuin hänet otan, ja ellei hän anna minun tehdä siten, niin *en huoli* hänestä, vaan etsin itselleni toisen, joka antaa minun tehdä niinkuin tahdon; sillä sen saa äiti aina tehdä.

Aliina: Ei, kuulkaapa häntä. Mutta tuhmempaa se ei missään tapauksessa ole. Me toivomme, että sinä kutsut meidät kaikki serkkusi myöskin luoksesi. Ja nyt, hyvä setä, täytyy minun lähteä kotiin. Meillä on niin paljon läksyjä maanantaiksi ja kun en koskaan lue läksyjäni sunnuntaisin, niin täytyy minun takoa ne päähäni vielä tänään.

Vilhelm: Kiitos meidän puolestamme. Täällä sedän luona on aina niin hupaista, kun saamme

puhella, mistä tahdomme, ja olla aivan kuin kotonamme.

Setä: *Minulle* on kuitenkin kaikkein hauskinta nähdä teitä, rakkaat telmyrit. Hauskaa on nähdä, kuinka moni teistä tulee siksi, miksi *nyt* aikoo. *Joksikin* voitte kuitenkin jokainen jäädä, niin uskollisiksi raittiusihmisiksi.

Dagmar: Mutta setä, meidän olemme kaikki viisi S. O. N. R:n jäseniä. Olisimmehan suuria raukkoja, jos rikkoisimme raittiuslupauksemme, emmekä pysyisi uskollisina ihanteillemme.

Jalo: Niin, setä, minä olen kuullut, että intiaanit juovat „tulivettä“ niin hirveästi. Ja sentähden aijon puhua heille raittiudesta, kun tulen sinne, siten saan aikaan jotain hyvää.

Vilhelm: Odotahan, setä, kun sanomalehteni alkaa ilmestyä, silloin saamme nähdä, miten väkijuomakauppoja moititaan ja miten niiden omistajain korvat kuumenevat.

Elias: Setä, historiassa olemme spartalaisten ja persialaisten välisessä sodassa lukeneet Efiartes petturista, joka johdatti viholliset takaapäin maanmiestensä kimppuun, ja minun mielestäni Efiartes on suurin raukka, mistä olen milloinkaan kuullut puhuttavan. Ajattele, että me olemme spartalaisia, ja väkijuomat ovat meidän persialaisiamme s. o. pahin vihollisemme. Ja jos minä milloinkaan maistan väkijuomia, niin saat sinä kutsua minua Efiarteeksi, missä ikänä minut tapaat, ja se on häpeällisin nimi, mitä voit antaa minulle.

Aliina: Ole rauhassa, setä, ei milloinkaan tule tippaakaan alkoholia *tämän* tohtorin pöydälle;

minä en aijo antaa väkijuomia sairaille lääkkeenä, sillä nyt ollaan monissa paikoin ulkomailla ruvettu perustamaan alkoholittomia parantoloita ja niissä tulevat potilaat paljon paremmin terveiksi, kuin sellaisissa, joissa alkoholia annetaan. Ellei kukaan toinen ole ennättänyt ennen minua, niin perustan minä alkoholittoman sairashuoneen.

Linda: Minun maakartanossani ei koskaan tule olemaan noita ilkeitä juomia.

Setä: Mutta ajatteleppas, jos miehesi tahtois silloin tällöin lasin olutta?

Linda: Minä en koskaan ota sellaista, joka ei ole raittiusihminen. Hänen on täytynyt kuulua S. O. N. R:oon. — Setä, en koskaan aijo edes *katsoa* poikaan, joka ei ole raittiusmies.

Setä: Luulen, etten tarvitse peljätä teidän häpäisevän raittiusasiaa. Oikeastaan olen iloinen niistä urista, jotka olette valinneet. Pääasia on, että *teistä itsestänne* tulee kunnon miehiä ja naisia; yhdentekevää on sitten, minkä aseman elämässä saavutamme. Kelpo kansakoulunopettaja voi saada aikaan enemmän hyvää kuin huono kuvernööri. Nyt juodaan pomrililasimme pohjaan sydämellisesti toivoen, että te käyttäisitte voimanne Jumalan kunniaksi ja isänmaan hyväksi ja onneksi. Eläköön raittius ja Suomi!

Kaikki: Eläköön Suomi ja raittius!

(Esirippu lasketaan.)

III

VUOROKESKUSTELUJA JA
LEIKKEJÄ.

Lempikertomus.

Opettaja:

(Lapset istuvat puoliympyrässä, puhuessaan nousee kukin seisoalleen.)

Kuink' aika rientää! Viisikymmentä
Ja kaksi viikkoa on, luulen mä,
Kun ensikerran täällä yhdyimme —
Se onhan vuosi, niinkuin huomaatte.
Mi aika onnekas se ollut on!
Mi kertomusten sarja verraton
Niin meitä innostutti, lämmitti,
Ett' enemmän vaan kukin halusi!
Me näimme poikia ja tyttöjä
Ja sotilaita urhomieliä
Ja kuninkaita, jotka hurskaina
Sotien seisoi Herran puolella,
Ja niitä, jotka syntiin lankesi,
Kun kiusaukset heitä kohtasi.
Nyt kertokaatte mulle, lapseni,
Mi enin näistä teitä miellytti! —
Sa oikealla siellä, alappas!

1:nen poika.

Minusta kertoelma kaunihin
 On paimenpojan, josta kuningas
 Jumalan kansan tuli sittemmin.
 Hän rohkeana saapui linkoineen
 Ja voitti jättiläisen röyhkeän.
 Sen opetuksen muistan ylevän,
 Min painoitte te meille sydämmeen.

Opettaja.

No, hyvä, kerro!

1:nen poika.

Koska taistohon
 Lähdemme jättiläistä vastahan,
 Me voimaa saamme kautta Jumalan.

Opettaja.

Ken vihollinen, jättiläinen on?

1:nen poika.

Se synti on, mi käypi ympäri,
 Öin, päivin meitä väijyy alati.

Opettaja.

Sen voittaa voimmeko?

1:nen poika.

Jos Jumalaan
 Me luotamme ja oikein teemme vaan.

1:nen tyttö.

Mun lempikertomuksein kuva on
Tuo liikuttava, kaunis Mirjamista,
Mi pikku veljen kaisla-asunnon
Pelasti maalle virran lainehista.
Ei peljännyt hän vihaa kuninkaan,
Vaan prinsessalle saalihinsa soi
Ja päälliseksi neuvokkuudellaan
Lapselle imettäjän parhaan toi.

Opettaja.

Kuin voisi Suomen tyttö osoittaa
Noin uhraavaista mieltä rohkeaa?

1:nen tyttö.

Kun viimeksi hän muistaa itseään,
Kun edessänsä vaaran varman nähden
Hän horjumaton on ja kärsimään
On alttihina muiden onnen tähden.

2:nen poika.

On Daanielin rohkeus
Minulle parhain kertomus:
Edessä miehen Jumalan
Kun talttuu raivo leijonan.
Näin, kuinka hälle kätensä
Ojensi Herra.

Opettaja.

Siitä kai

Myös kukin opetuksen sai?

2:nen poika.

Sen: ettei pelko, uhkaus
 Meit' epäilykseen viedä saa.
 Kun Luojaan meill' on luottamus,
 Hän vaaroist' auttaa, pelastaa.

2:nen tyttö.

Ei kertomusta kauniimpaa,
 Kuin orjatytön pienoisen,
 Jok' koitti avun toimittaa
 Sotilas-isännällehen,
 Mi neuvoansa totteli
 Ja — parannuksen löysiki.
 Hän ol' niin kiltti, uhraava,
 Kun muisti tuskaa toisien,
 Vaikk' oli itse vankina
 Ja poissa luota omaisten.
 Ma varmaan oisin huoliain
 Omia aatellunna vain.

3:mas poika.

Ken ei silloin ollut myötä,
 Koska riemuin urhotyötä
 Gideonin kuuntelimme,
 Kaikki silloin tarkkasimme.
 Kolmensadan joukkiossa
 Halust' oisin ollut, jossa
 Katsellut ma olisin
 Vihollisten leirihin,
 Kuunnellut, kun kaikuivat
 Huudot, torvet raikuivat,
 Lamput leimahdellen hohti,

Sotilaita taistoon johti,
 Midianit kauhistuin
 Yössä surmaan syöksyi suin.

3:mas tyttö.

Kuvat moiset kauheat
 Pojista on hupaisat.
 Minullepa mieluisin
 Ihmenäky Jaakopin.
 Siinä portaat, joita pitkin
 Kulki taivaan enkelitkin,
 Ylimpänä loistossaan
 Itse Herra taivaan, maan.
 Yksin poissa kotoansa,
 Kivi, sauva turvanansa
 Nukkuu miesi erämaassa
 Unessansa autuaassa,
 Vaan on sentään läheisin
 Hällä — taivas, Herrakin.

4:jäs poika.

Betlehemin kertomus
 Minulle on ihanin,
 Vanha, mutta aina uus:
 Kuinka lapsi pienoisin
 Jumalaisna seimess' on,
 Taivahalta äkkiä
 Valo loistaa verraton,
 Enkel-laulu helkkyvä
 Kaikuu, kaukaa tietäjät
 Johtamina tähtösen
 Jeesuslasta etsivät,
 Hälle lahjans' uhraten.

Opettaja.

Nyt vastaamatta yks on teistä vaan.
Mi lempikertomuksens' olleekaan?

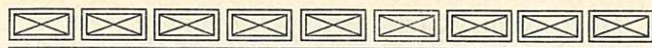
4:jä's tyttö (hyvin pieni).

On hauskoja kaikki,
Jotk' kuulla mä sain.
Yks' armahin mulla
On muistossa ain':
Kun joukkoja tunki
Luo Vapahtajan,
Niin lausehen lausui
Hän tään ihanan:
„Oi, lapsien tulla
Te suokaa mun luo!“
Ja ympäri Herran
Kun joukko on tuo,
Niin pienille sijan
Hän — sylissäns' suo.

Opettaja.

Ma luulen: *tämä* kertomus on se,
Jonk' kadottaa me viimeks soisimme.

Kaarlo Hammar.

Metsolaan.

Toivon Liittolaisten leikkilaulu.

Sävel: „Onpa vielä Suomessa“.

1. Maalle tässä marssitaan. (Lapset marssivat parittain laulun tahdissa.)
Meill' on mieli „Metsolaan.“
Siellä monta ystävää
Riemuin meitä tervehtää:
Lähtehet,
Puroset,
Marja-ahot, eläimet.
Tuossa onkin „Metsola“; (Lapset kääntyen muodostavat piirin ja viittaavat eteensäpäin laulaessaan: Tuossa.)
„Vahti“ meit' on vastassa.
2. Vahti uljas, urhokas, (Lapset ovat kutsuvinaan Vahti luokseen sitä merkitsevällä käden liikkeellä.)
Aina valpas virassas,
Kuinka kesäkuumalla
Noin oot raikas, rattoisa?
„Hau, hau, hai.“
Tottakai
Vahdilta sen vastuun sai:
„Vettä juon mä, vettä vaan,
Siitä mielen raikkaan saan.“ (Lapset taputtavat käsiään.)

3. Mirri, pieni ystävä, (Lapset ovat silittävinään kissaa, vaikkapa toista käsivarttaan.)
 Mitä juomaa suosit sä?
 Viinikö noin vienoksi
 Saapi sun ja hienoksi?
 „Vielä vai, (Lapset tekevät kädellään torjuvan liikkeen.)
 Miu, mau, mai!“
 Mirri sanoneeksi sai.
 „Maito, maito makein
 Mirrille on mieluisin!“
4. Entäs varsa vallaton? (Lapset kääntyvät marssimaan.)
 „Vesipoika varma oon, (Lapset juoksevat ketterästi laulun tahdissa.)
 Vettä juon ja voimistun,
 Juoksijaksi jalostun.“
 „Kukkerikuu“, (Seisahtuvat ja kohoilevat varpailleen kädet lanteillaan.)
 Sukkelasuu
 Laulamahan laittautuu:
 „Vettä kukkoherra juo,
 Valppauden taloon tuo.“
5. Kukka nyökkää nurmeltaan (Lapset nyökkäävät päälään.)
 Kastehelmet huulillaan:
 „Kaikki, kaikki täällä vaan
 Toivon Liittoon kuulutaan.“
 Lintunen (Lapset viittaavat ylöspäin ilmaan.)
 Laulellen
 Kertoo kuiskeen kukkasen:
 „Kaikki, kaikki täällä vaan (Lapset taputtavat käsiään.)
 Toivon Liittoon kuulutaan!“

Ruotsalaisen aiheen mukaan *Maria J.*

Kertun ja Liisan kesäluomat.

Kerttu ja Liisa tulevat koulusta.

Kerttu: Liisa, mitä aijot tehdä, kun tulee kesä ja saamme luvan koulusta?

Liisa: Mitähän sitä kesällä tekisi: on kotona, auttaa äitiä vähän askareissa, leikittelee, käy marjassa; kyllähän sinäkin sen tiedät.

Kerttu: Tiedän kyllä, mutta tarkotin että saisimme aikaan jotain uutta, jotain erityistä.

Liisa: Mitä se voisi olla?

Kerttu: En tiedä vielä, mutta tuumitaan yhdessä.

Liisa (vähän mietittyään): Jos rakentaisimme leikkituvan ja siihen pienen keittiön, jossa voisimme laittaa ruokaa.

Kerttu: En ajatellut yksin leikkiä. Sitäpaitsi emme osaisi semmoista rakentaakaan, ja mistä saisimme aineita?

Liisa: Niin, mistä saisimme aineita? Mutta mitä me sitten tekisimme?

Kerttu: Jo minä tiedän: Laitetaan pienet puutarhat itsellemme. Minä pyydän isältä palasen

maata meidän puutarhassa, pyydä sinäkin äidiltäsi pieni maapalanen.

Liisa: Mutta meillä ei ole puutarhaa.

Kerttu: Onhan teidän perunamaan vieressä pieni raivaamaton paikka. Sen saat varmaan äidiltäsi, jos pyydät.

Liisa: Siinä on niin paljon kiviä.

Kerttu: Kivet raivaamme pois, niistä sitten tehdään aitaus.

Liisa: Tuletko minua auttamaan?

Kerttu: Tietysti, tehdään molemmat puutarhat yhdessä ja laitetaan ne yht'aikaa valmiiksi.

Liisa: Keskelle puutarhaa teemme kukkapenkin.

Kerttu: Niin, ja vielä yhden penkin joka sivulle.

Liisa: Mitä me niissä kasvatamme?

Kerttu: Niihin istutamme marjapensaita, yhden joka nurkkaan, että tulee niille oikein hyvä tila.

Liisa: Istutamme kukkia myöskin pensaiden väliin.

Kerttu: Sinä olet kovin ihastunut kukkiin, istutetaan vaan niitä niin paljon kuin mahtuu.

Liisa: Mistä saamme sekä kukkia että pensaita?

Kerttu: Minä pyydän isältä yhden karviaismarjapensaansa meille kummallekin; meidän puutarhassa on niitä niin paljon.

Liisa: Karviaismarjapensaansa panemme yhteen nurkkaan, mutta mitä niihin muihin?

Kerttu: Kartanossa näin pensaita, joissa oli niin suuria makeita, mustia marjoja.

Liisa: Kävin kerran kartanon puutarhassa ja siellä vanha neiti sanoi minulle että ne ovat mustia viinimarjoja ja että niistä tehty mehu on hyvin hyvää kuumetautisille.

Kerttu: Semmoinen pensas meidän täytyy saada.

Liisa: Jos pyytäisimme kartanon puutarhurlta, ehkä hän antaisi meille kaksi pientä pensasta.

Kerttu: Hän on hyvä mies, kyllä kai hän antaa, ehkä hän vielä antaisi meille kummallekin vattupensaankin.

Liisa: Vattuja kasvaa viljelemättäkin. Parempi olisi jos saisimme sen sijaan punaisen taikka valkoisen viinimarjapensaana.

Kerttu: Olet oikeassa, viinimarjapensaat panemme toiseen ja kolmanteen nurkkaan, mutta mitä pannaan siihen neljänteen?

Liisa: Niin mitä?

Kerttu: Sinne tahtoisin saada ruusun.

Liisa: Se olisi hauskaa, mutta kuinka voisimme hankkia semmoisen?

Kerttu: Ehkäpä kartanon puutarhuri antaa meille vielä pienen ruusupensaankin, jos pyydämme kauniisti häneltä, muuten ostamme itse.

Liisa: Ostamme, mutta mistä saamme rahoja?

Kerttu: Olen keksinyt keinon. Me poimimme kukkia ja teemme vihtoja ja luutia ja myymme kaupungissa.

Liisa: Niin teemmekin, ja sitten saamme rahoja ja sitten ostamme ruusupensaana. Minä tahdon semmoisen, joka kukkii aivan tummanpunaisia ruusuja.

Kerttu: Ja minä ostan valkoisen ruusupensa-
saan. Mutta vielä meidän pitää ostaa vähän kukan-
siemeniä.

Liisa: Marjapensaiden väliin istutamme pio-
nia, niissä on niin komeita punaisia kukkia.

Kerttu: Ja sitten istutamme satakaunoja ja
hajuherneitä.

Liisa: Ja siihen keskipenkkiin istutamme
orvokkia ja resedaa, ne kun tuoksuvat niin hyvälle.

Kerttu: Voi kuinka tulee hauskaa! Mutta
tiedätkös mitä minä tahtoisin istuttaa keskelle puu-
tarhaamme?

Liisa: Sanoppas?

Kerttu: Omenapuun.

Liisa: Voi kuinka olet kekseliäs, sehän vasta
oli hyvä tuuma. Kun vaan voisimme ansaita niin
paljon rahoja, että saisimme ostetuksi omenapuun.

Kerttu: Istutetaan nyt aluksi kukkia omena-
puun paikalle. Ollaan sitten koko kesä hyvin
ahkeria.

Liisa: Joka hetken kun äiti ei tarvitse meitä,
käytämme puutarhojen valmistukseen.

Kerttu: Ja joka päivä poimimme kukkia ja
laitamme luutia ja sitten kun tulee marja-aika, niin
poimimme marjoja ja myymme ja käymme vuoro-
tellen kaupungissa.

Liisa: Ehkä saamme omenapuunhinnan ansai-
tuksi jo tänä kesänä.

Lämpöä Lappiin.

Henkilöt: Hanna, Tellervo, Tyyni, Inkeri, koulutyttöjä. Laila, Irma, Aslak, Osma, lappalaislapsia. Opettajatar Inarin kansakoulussa.

I NÄYTÖS.

(Lastenkamari Inkerin ja Tellervon kodissa; tytöt asettelevat tuoleja pyöreän pöydän ympärille.)

Inkeri: Tänään on siis lappalaisompeluseuramme viime kerran koossa, koskapa työt alkavat valmistua. Ihmettelen vaan, kun eivät Hanna ja Tyyni jo tule.

Tellervo: He ovat varmaan taas joutuneet lumisotaan jonkun pahan pojan kanssa tahi unoh-taneet työnsä kotiin, että on täytynyt juosta hake-maan.

(Hanna ja Tyyni tulevat päällysvaatteet yllä, lumisina ja punaposkisina).

Hanna (riisuutuen): Hyvää iltaa! Juoksimme erään maalaisukon rekeen ja hän ei tahtonut pääs-tää meitä enää pois — löi vaan hevosta ja antoi sen juosta minkä jaksoi.

Tyyni (pudistaen lakkiaan lumesta): Vihdoin teimme rohkean hyppäyksen ja putosimme päistikkaa lumikinokseen.

Tellervo (nauraen): Aina teillä on seikkaluja!

Inkeri: No, nyt työhön joka mies, että saamme jo tänä iltana lähettää paketin Lapinmaalle.

(Työt istuutuvat pöydän ympärille ja ottavat työt esiin.)

Tyyni: Nyt niitä jo varmaan siellä tarvittaisiin — ettekö kuule, kuinka pohjatuuli vinkuu nurkissa?

Tellervo: Mutta kenen nimeen oikein lähettämme työmme — emmehän tunne ketään Lapinmaalla?

Hanna: Olen ajatellut että kirjoitetaan paketin päälle: „Köyhimmille ja kilteimmille lapsille Inarin kansakoulussa.“

Tellervo (iloisesti): Hanna on aina Neiti Neuvonen — niinhän me teemmekin.

Inkeri: Ajatelkaa kuinka iloiseksi nuo köyhät lapsiraukat tulevat saadessaan pakettimme. (Painaen kutomaansa villalakkia poskeaan vasten.) Minun lakkini ainakin tuntuu niin lämpimältä.

Tyyni: Tahtoisin niin kernaasti nähdä pienet holhokkimme Lapinmaassa!

Tellervo: Voi, niin minäkin; mutta nyt pudotin viime tingassa silmän lapasessani ja siitä kohdasta varmaan pääsee tuuli tunkemaan.

Hanna (näyttäen valmista kaulaliinaa, laulaa):

Hei, tyttöset, liinani valmis jo on —
Sen saakohon poikanen pien' peloton!

Kun tunturin juurilla tuiskuelee —
Mun liinani pienoista lämmittelee!

(Sävel: „Me kainoja, pieniä, heikkoja vaan.“)

Tellervo (koettaen lapasia käteensä, laulaa):

On lahjani pieni, vaan lämmin se lie.
— Sä Tellervon terveiset Lappihin vie!
Sun saakohon tyttönen pien', viluinen,
Sä suojele sormia hentoja sen! —

Tyyni (laulaa käärien kokoon kutomansa sukat):

Kun kouluhun kuljet ja tietä ei näy,
Vaun jäätävä viima sun vieressä käy,
Sua sukkani, lapsonen, lämmittäköön
Ja pakkasen kauaksi karkoittakoon!

Inkeri (asettaa lakin päähänsä ja laulaa tanssien ympäri huonetta):

Kun kiiltävi Inarinjärvellä jää,
Ei poikasen pienoisen palele pää! —
Hän poronsa pulkassa nauravi vaan,
Ei tunne nyt tuulta, ei pakkastakaan.

Hanna: Mistä nyt saisimme pahvilaatikon, että voisimme asettaa tavarat sinne?

Tellervo (juosten syrjään): Minäpä annan sen laatikon, jossa nukkeni matkusti luokseni jouluiltana. (Tuo laatikon.)

Tyyni (ottaen sen vastaan): Alle asetamme Hannan kaulaliinan, sitten tulee Tellervon lapaset ja minun sukkani. Kaikkein päälle pannaan Inkerin

lakki. Katsokaa, kuinka se näyttää muhkealta! (Kaikki tytöt katselevat laatikkoa).

Inkeri (antaen mustepullon ja kynän): Tietysti kirjoitamme heille myös pienen kirjeen.

Hanna: Luulenpa ettemme ehdi enää — juna lähtee kohta — lähetetään vaan terveisiä ja kirjoitetaan nimemme.

Inkeri (antaa kynän Hannalle): No, ryhdy työhön, Hanna!

(Hanna kirjoittaa ja kaikki tytöt seisovat ympärillä katsellen.)

Hanna: No, nyt se on valvis, mutta sinä tuuppasit minua vähäsen, Tyyni, että tuohon tuli pieni mustepilkku.

Tyyni: Se on vaan onnenpilkku. Ajatelkaa, että mekin voimme lähettää vähän lämpöä Lappiin — eikös se ole hirveän hauskaa? —

Tellervo. On, on! Tuntuupa melkein siltä, kuin saisimme mekin hiukkasen osaksemme tuosta lämmöstä.

Hanna (ottaen laatikon): Kas kuinka se näyttää somalta; lähtekäämme nyt postiin. (Tytöt puukevat päällysvaatteet ylleen ja juoksevat ulos.)

II NÄYTÖS.

(Inarin kansakoulun etehinen. On aikainen aamu ja koulussakin ovi on vielä suljettu. Laila istuu koulusalin kynnyksellä, Osma nojautuu seinään leikkien kirjallaan. Molemmat lapset ovat risaisissa nahkapukimissa ja näyttävät viluisilta.)

Laila (väristen): Kuinkahan kauan saamme

odottaa, ennenkuin koulun ovet avataan. Huh, kuinka kylmä tänään on — näitkö, miten revontulet loimusivat, aina keskitaivaalle asti! Ne ovat niin kauniita, mutta kylmiä. —

Osma: Juoksin kilpaa tuulen kanssa tunturin rinnettä. Muuten ei olisi ollut hätää, vaan kaulani, näethän, on aivan paljas ja siihen vähän otti.

Laila (surullisesti): Ajattelen aina etelää kun talvi on tuimin. Muistavatkohan lapset siellä ollenkaan poloista veljiään ja sisariaan täällä kaukana pohjoisessa.

Osma: Älä sure, Laila, pianhan se tulee kesä ja silloin on lappalaisellakin lämmin.

(Irma ja Aslak tulevat.)

Irma (kopistellen jalkojaan): Täälläkö te jo olette? En tahtonut mitenkään päästä kulkemaan, kun tuuli oli tuiskuttanut kaikki polut umpeen. Luulen että varpaani ovat vallan jäässä — lainasin sukkanani pikku siskolle ja pistin vähän heiniä kenkiin, mutta ne eivät estäneet pakkasta.

Aslak: Ajoin jäätä pitkin pikku porollani ja hauskaa olisi ollut katsella revontulten leikkiä, jos ei päätäni olisi palellut hirveästi. Näethän kuinka kulunut päähineeni on.

Osma: Mutta täällähän seisomme ja valitamme kuin mitkäkin raukat. Olkaamme kunnon lappalaisia, mitä siitä, jos tunturin tuuli vähän lähenteleekin — olemmehan siihen tottuneet.

Laila: Olet oikeassa, Osma, en tiedä miksi, mutta yht'äkkiä alkoi minusta tuntua niin lämpimältä — tuuli on varmaan kääntynyt etelään ja se tietää aina hyvää.

Irma: Voi, kuinka olet lapsellinen, Laila, nyt siellä vasta on oikein kylmä — etkö kuule, kuinka revontulet suhisevat!

Aslak: Tunnen samaa kuin Laila ja olen niin iloinen. Saattepa nähdä että tänään tapahtuu jotain oikein hauskaa!

(Opettajatar tulee sisälle saali hartioilla.)

Opettajatar: Täälläkö te seisotte ja värisette. Hyvää huomenta, hyvää huomenta „Lappelillit“. Irmahan on aivan sininen vilusta ja Osmankin urhea nenänpää punoittaa. (Ottaa saalin alta pahvilaatikon.) Mutta älkää huolehtiko, tässä tuon teille lämpöä, jota muutamat pikkutyöt etelä-Suomessa ovat koonneet ja teille lähettävät.

(Lapset katselevat hämmästyneinä toisiaan; Laila tuuppaa hymyillen Aslakia kylkeen.)

Osma: Opettajatar laskee leikkiä.

Opettajatar (avaten laatikon): Katsokaapa, enkö ele oikeassa. Tämä lakki suojelee varmasti vihuria vastaan — samoin nämä sukat, valkea villaliina ja nuo pienet somat lapaset, jotka ovat pehmeät kuin untuva ja tuntuvat olevan oikein lämpöä täynnä.

Laila (arasti): Kuka — kuka ne saa? —

Opettajatar (vetäen hänet luoksensa ja osottaen laatikon kantta): Luehan, mitä tuossa seisoo: „Köyhimmille ja kilteimmille lapsille Inarin kansakoulussa.“ Luulen, että teen oikein kääriessäni liinaseen Osman paljaaseen kaulaan — painamalla lakin Aslakin ruskeatukkaiseen päähän, vetämällä lapaset Lailan pieniin sinisiin käsiin ja Irma tarvitsee sukat. (Jakaa puhuessaan lahjat lapsille,

jotka äänettöminä kiittävät.) Nyt menen sytyttämään valkean kouluhuoneeseen ja avaan oven teille — kohta kai toisetkin lapset tulevat. (Menee.)

Laila (iloisesti): Enkö sanonut että tuuli on kääntynyt etelään! Voi, kuinka pidän noista kilteistä tytöistä!

Osma (reippaasti): Jos voisin, estäisin pohjatuulen tunkeutumasta heidän koteihinsa.

Aslak (heiluttaen lakkiaan): Hei, nyt tulee hauska Inarin jäällä. (Hyräilee laulua: „Juokse porosein“ j. n. e.)

Irma: Laulakaamme laulu etelä-Suomen kilteille tytöille — ehkä revontulten leimahdukset ulottuvat sinne asti ja kantavat kaiun laulustammel!

Osma: Ei, lähettäkäämme se pohjatuulen mukana — ehkä se lieventää siitä kylmimmän viiman.

(Lapset laulavat; sävel: „Juokse porosein“.)

Tuule tuulonen,
 Tuule lempeään,
 Kauas etelään —
 Kiitos lämpöinen
 Ystäville vie,
 Vaikk' on pitkä tie!

Talvipakkasen
 Meiltä torjuitte,
 Siitä syömmenne
 Olkoon lämpöinen!
 Lapset Inarin
 Teitä tervehtii.

(Menevät kouluhuoneeseen.)

Esteri Haapanen.

Uusi kartasto.

Henkilöt: Anni, Elli, Aino, Kalle, Pekka, setä ja iso sisko.

(Anni istuu pöydän ääressä uusi kartasto edessään; muut lapset ympäröivät häntä koettaen kukin nähdä osansa.)

Anni: Olen oikein iloinen, kun isä antoi minulle tämän uuden kartaston, nyt lupaan lukea maantiedeläksyt kunnollisesti.

Elli: Mikäpä on lukiessa — katsohan, miten selvästi siinä näkyy vuoret ja virrat, kaupungit ja kanttoonit.

Kalle: Kunpa kerran pääsisi matkustamaan ympäri koko maailman — se on minun hartain toivoni.

Pekka: Olet liian vaativainen. Minä tyytyisin paljon lyhyempään matkaan. Sininen Välimeri on aina ollut unelmaini esine. Katsokaa sen monia saaria ja lukuisia lahtia. (Osoittaa kartasta.) Ensin kävisin Korsikassa ja tappelisin sen sähkösilmäisten rosvojen kanssa; sieltä purjehtisin Elbaan etsimään muistomerkkejä suuresta Napoleonista. Sisiliaa en myöskään unhottaisi — Messinan ap-

pelsiinithan ovat maailman kuuluja. Lopuksi matkustaisin ristiin rastiin koko Italian niemen, ihailisin Vesuvion rinteiltä auringonpaisteista Neaappelia ja tekisin pitkän retken Rooman vanhoihin katakombeihin. Kuutamo-iltoina soutelisin Venetsian kanavilla ja kuuntelisin kauniita gondoolilauluja. —

Anni: Palaja jo Suomeen, veli hyvä, muuten Italian lämmin ilma sinut kokonaan huumaa. Ei — minä rakastan Sveitsin jääkenttäin viileitä tuulia. Tahtoisin nähdä auringonnousun Rigillä ja poimia tuoksuvia alppineilikoita ja ihanoita Edelweissejä vuorten rinteiltä. Soudellessani sinistä Vierwaldstätter-järveä muistelin Wilhelm Tellä ja kuuntelin paimentorvien kaikuja laaksoista.

(Setä tulee sisälle ilman, että lapset häntä huumavat ja jää syrjään kuuntelemaan heidän vilkasta puhettaan.)

Elli: Minäpä toivoisin Afrikaan ja ratsastaisin kamelilla poikki Saharan erämaan. Lepäilisin Niilin rannikoilla palmujen siimeksessä ja veisin pääskyille terveisiä Suomesta. Kiipeäisin Keopsin pyramiidin huippuun —

Kalle: Etkä ollenkaan muistaisi, koska se on rakennettu.

Elli (jatkaen puhettaan): — ja katselisin siinksiä silmästä silmään.

Pekka: Miksi ei kukaan muista Hollantia, tuota mallikelpoisen siisteyden maata, jossa joka peltotilkku on viljelty kuin puutarha.

Anni: Niin, ja Kreikan laakerilehdot ja sini-sen taivaan olemme unohtaneet.

Elli: Ja muratin peittämät rauniot Reinin varsilla.

Kalle: Ja Espanjan härkätaistelut ja Alhambran linnan. —

Pekka: Oi, jos joskus pääsisin matkustamaan kauas pois.

Elli: Mutta mitä Aino mieltii — tahtoisiko hän aina olla kotona äidin tyttönä? —

Aino (pienin joukosta, ujosti): Aino matkustaa Suomessa, se on hauskinda. Aino pelkää härkätaisteluita ja rosvoja.

Anni: Luulenpa, että Aino antoi meille terveellisen muistutuksen. „Oma maa mansikka, muu maa mustikka“ — niinhän se onkin.

Kalle: Ja me muistelimme vaan muita maita. Luovun matkastani maan ympäri ja kuljen sen sijaan oman maan syrjäisimmänkin kolkan, Lapinmaalla ihailen revontulten leimahduksia, Aavasaksalla kesä-yön aurinkoa. Etsin Karjalasta Väinämöisen kanteleen jäännöksiä ja esi-isäin muinaisissa uhrilehdoissa kävelen. Aino oli oikeassa — Suomessa on hauskinda.

Elli: Niin — niin. Yhtykäämme kaikki ja matkustakaamme ensin Suomessa — sitten lähdemme muille maille, kukin omalle suunnalleen.

Anni ja Pekka: Se on päätetty.

Aino: Kun te eroatte, palajaa Aino kotiin.

Pekka: Mutta millä me matkustamme, kun rahaa ei ole? —

(Setä, joka on innokkaasti kuunnellut, kääntää äkkiä nuttunsa nurin, painaa lakin syvälle päähänsä ja astuu esiin koettaen puhua korkella äänellä.)

Setä: Olen kuullut toivomuksenne ja tulen täyttämään ne.

(Lapset eivät tunne häntä, vaan katselevat hämmästyneinä toisiaan. Aino piilottaa päänsä Ellin syliin.)

Kalle (rohkeasti): Kuka olet?

Setä (nauraen): Pelkäätkö hieman, poikaseni? Sanon vielä kerran: toivomuksenne täyttyvät, mutta sillä ehdolla, että käytätte taikamantelianne.

Elli (ihmetellen): Taikamanteliamme — eihän meillä ole mitään sellaista.

Setä: On kyllä, kun tarkemmin ajattelette asiaa.

Anni: Ja saammeko todella matkustaa nyt kohta? Pelkäänpä, että Sveitsin jääkentillä on vielä liian kylmä näin talvisaikaan.

Kalle: Ja Aavasaksalla emme voi nyt nähdä kesä-yön aurinkoa. —

Setä: Mitä — ettekö tahtoisikaan matkustaa? —

Pekka: Älkää suuttuko, hyvä herra, mutta ehdotuksenne tuli liian äkkiarvaamatta — annattehan meille valmistusaikaa iltaan asti.

Elli (katsellen tarkkaavasti setää): Joku tekee varmasti pilaa meistä. Minusta tuntuu että —

(Iso sisko tulee samassa sisään ja keskeyttää Ellin.)

Iso sisko: Mihin se setä katosi, hänhän tuli vähän aikaa sitten — (pysähtyy ja lyö kätensä yhteen hämmästyksestä) mutta mitä tämä on!

Elli (kiskoen takin pois sedän päältä): Nyt olet paljastettu. (Muutamat lapset nauravat, toiset ovat häpeissään.)

Aino (nuhtelevasti): Paha setä, Aino pelkäsi niin.

Kalle: Että me voimmekin olla noin lyhytnäköisiä.

Anni: Voi, kuinka ikävää kun et ollutkaan noita.

Pekka: Hyvästi, avara maailma — me jäämme kotiin!

(Setä ottaa lakin päästään ja pyyhkii otsaansa.)

Setä: Olen vähän leikkinyt kanssanne, pienokaiset, mutta älkää olko vihoissanne vanhalle sedälle. Kuitenkin kaikitenkin täytän toivomuksenne.

Anni: Mutta millä tavalla? —

Pekka: Onko sinusta tullut kapteeni ja otat meidät kaikki mukaasi merelle? —

Elli (kohottaen sormeaan): Sinähän lasket vieläkin leikkiä kanssamme.

Aino (hätääntyneenä): Eikö setä olekaan setä?

Setä (pidellen korviaan): Antakaa nyt minulle suunvuoroa. Tänään on syntymäpäiväni —

Aino (ihailen): Setä täyttää varmaan sata vuotta. —

Kalle: Ole nyt vaiti, että setä saa puhua.

Setä (jatkaen edellistä puhettaan): ja olen tullut kutsumaan teitä luokseni katsomaan taikalyhtyä. (Yleinen riemu lapsijoukossa.)

Anni: Mutta eihän tämä kuulu meidän toivomuksiimme.

Setä: Kuuluupa kyllä. Taikalyhdyllä näytän teille kuvia kaikista maailman paikoista — saatte nähdä Hollannin tuulimyllyt, Venetsian kuunvalossa, Niilin palmumetsät ja mitä kaikkea toivoittekaan. —

Pekka: Ensiksi Suomen, setä kulta.

Setä: Miten tahdot, Pekka poika.

Elli: Voi, kuinka olet hyvä. Vaan se taikamanteli — laskit kuitenkin *vähän* leikkiä kanssamme.

Setä: Totta puhuin, tyttöseni. Mielikuvitus on parhain taikamantelinne — sen siivillä voitte lentää vaikka kuinka kauvaksi — pois ihaniin satumaailmoihin.

Aino (taputtaen sedän kättä): Aino ei enää koskaan sano setää pahaksi.

Setä (ystävällisesti): Sepä hauskaa, pikku Aino! Mutta laittakaa nyt kiireesti itsenne kuntoon, sillä kohta lähdemme matkalle maailman ympäri — ehkä Messinan appelsiinitkin jo ovat kypsyneet.

Iso sisko: Koko joukko ensin äidin luo, mars! — Siellä saatte kertoa minulle koko jutun alusta asti, sillä vielä en käsitä sitä ollenkaan. (Poistuvat.)

Esteri Haapanen.

Vuodenajat.

Henkilöt: Nilia Egypta Egyptistä. Kalle Kevät, Ruusa Kesä, Matti Syksy, Liisa Talvi Suomesta.

Leikkihuone kuvailee metsää. Lapset pitäen käsissään kuusen, männyn ja katajan oksia, ovat olevinaan puita.

Nilia (astuu sisään itämaalaisessa puvussa huntu pään ympäri kiedottuna):

Oi, miten täällä on kaunista! Olen aina kuulut kerrottavan Pohjolan metsistä ja niiden raittiista vihannuudesta, mutta en koskaan olisi voinut uneksiakaan niiden olevan niin kauniita kuin ne todellakin ovat. Hyvin mielelläni tahtoisin tietää jotakin Pohjolan neljästä vuodenajasta. Maantieteessäni luin: „Pohjolan vuoden aikoja on neljä: kevät, kesä, syksy ja talvi. Mistähän vuodenajasta asukkaat täällä eniten pitävät? Tuollahan tulee pieni poika, ehkä hän voi minulle sen sanoa.

Nilia (vetää hunnun silmilleen): Kuulehan, pikku ystävä! Minulla olisi sinulle jotakin sanottavaa. Mikä sinun nimesi on, pikku poika?

Kalle (kumartaen): Minun nimeni on Kalle Kevät.

Nilia: Minun nimeni on Nilia Egypta, olen kotoisin Egyptistä. Kerro nyt minulle jotakin täällä

pohjoisessa vallitsevista vuodenajoista. Mistä vuodenajasta sinä enimmin pidät?

Kalle (pyörähtää ympäri kantapäällään): Kuten näet, olen minä koulupoika ja siis kevät luonnollisesti on minulle mieluisin.

Nilia: Minkätähden niin?

Kalle: Etkö sinä sen vertaa ymmärrä, Niilin krokotiili — — Nilia piti sanomani. Kun talvi on mennyt ja kevät lähestyy, on meillä koulupojilla toivo päästä ikävästä koulusta. Keväällä luonto jälleen elpyy. Kaikki on silloin niin valoisata ja lämmintä talven pimeyden ja kylmyyden jälkeen. Jäät, jotka useampia kuukausia ovat pitäneet joet ja järvet kahleissaan, sulavat, ja sitte saa purjehtia selillä ja meloa kanooteilla lahdelmissa. Se on toista, voit uskoa, kuin hakea niitä kartalta ja lukea niistä maantieteessä. Puut saavat lehtiä, linnut, jotka talvella olivat lämpimissä maissa, palaavat.

Aamuhetki kullan kallis! Kevät on luonnon aamu ja on sen vuoksi paras vuodenajoista. Oletko kuullut, että metsät täällä Suomessa osaavat laulaa?

Nilia: Sitä en ole tietänyt.

Kalle: No sitte saat kuulla sen. Lasten ystävä Z. Topelius, sepitti kävellessään kerran metsässä kauniin laulun vuodenajoista. Muutamat puut kuulivat hänen itsekseen lausuvan laulun. He oppivat sanat, muut puut oppivat ne heiltä. Sanat kuletti herra Myrsky metsästä toiseen, niin että kaikki puut oppivat ne. Tuulet säveltivät laulun, ja jos vaan osaa sanoa oikean taikasanan, saa metsän laulamaan milloin tahansa.

Nilia: Kuinka kuuluu taikasana?

Kalle (huutaa arvokkaan näköisenä): Humise vastaukseni, Suomeni metsä, ja laula keväästä Pohjolassa!

Metsä (laulaa ensimmäisen väärsyn Topeliuksen „Vuodenajoista“):

Kun kevät kaunis tuli,
 Soi Luoja lämpöisen,
 Maan silmästä jo suli
 Jääkyynel huurtehen.
 Taas päivän paistehessa
 Jo linnut lauloivat,
 Ja lapset lehtosessa
 Iloisna juoksivat.

Nilia (paina kädellään rintaansa vasten): Oi miten ihanaa!

Kalle (nostaa lakkiaan): Hyvästi Nilia! Minun täytyy nyt mennä, muuten tulen liian myöhään kouluun ja saan seisoa nurkassa häpeämässä. (Menee.)

Nilia: Kevät mahtaa todellakin olla ihana täällä Pohjolassa! Tuossa tulee nuori tyttö; ehkäpä hän voi kertoa minulle jotakin kesästä.

Ruusa Kesä (tulee kukilla koristettuna kukkavihko kädessä): Ah! (Luo silmänsä alas ja näyttää ujostelevan.)

Nilia (vetää hunnun silmiltään): Hyvää huomenta, nuori ystäväni! Älä minua ujostele. Olen vaan pikku tyttö pitkän matkan päästä täältä, joka matkustan toisesta maasta toiseen tutkimassa maitten maantiedettä. Tahdotko olla hyvä ja kertoa minulle jotakin Pohjolan kesästä?

Ruusa Kesä: Nimeni on Ruusa. Tulen juuri niityltä, mistä poimin nämä kauniit kukat (ojentaa vihkon Nilialle). Tahdotko nämä?

Nilia: Kiitoksia paljon! (Haistaa kukkasia.) Voi kuinka ne ovat ihania!

Ruusa: Sinä tahdoit tietää jotakin kesästämmme. Se on minun mielestäni ihanin vuodenaika. Silloin on metsä pukeutunut juhlapukuunsa, ja niitty monivärisine kukkineen on kaunis kuin morsian. Järvillä on liikettä ja elämää. Höyrylavat puhaltavat rannoilla. Poimitaan mansikoita niityllä, mustikoita ja muita marjoja metsän rinteillä. Me nuoret oleskelemme silloin niityllä, järvillä ja metsissä ja saamme silloin haaveilla rakkaudesta, toivosta ja uskosta. Humise vastaukseni, Suomi metsä, ja laula Pohjolan kesästä!

Metsä laulaa:

Kun kesä saapui sitten,
Ja niitty vihannoi,
Maa kaunis kukkasitten
Puvussa purppuroi.
Me saariin soutelimme,
Juoksimme metsihin,
Ja marjaan kiiruhdimme,
Kyll' lysti olikin.

(Ruusa menee).

Nilia: Kesä oli lapsen mielestä ihanin vuodenaajoista. Nuori Pohjolan tyttö uneksi mieluimmin aikansa kesän pitkinä päivinä. Tuolla tulee nuori parhaassa iässä oleva mies. (Nilia vetää

hunnun kasvoilleen). Ehkä hän kertoo minulle Pohjolan syksystä.

Matti Syksy (astuu esiin kantaen olkilyhdettä olallaan ja omena- ja perunakoria kädessään).

Nilia (menee Mattia vastaan): Nimeni on Nilia Egyptä.

Matti (murrimaisesti): Minun nimeni on Matti Syksy. Näen sinun olevan vieraan täällä, voinko millään tavoin olla avukseksi?

Nilia: Kertokaa minulle, hyvä herra Syksy, jotakin siitä vuodenajasta, jolla on sama nimi kuin Teilläkin.

Matti (hymyillen): Sen tahdon tehdä. Minä puolestani luulen että syksy on paras Pohjolan vuodenajoista. Minä olen nyt päässyt niin pitkälle, että olen saanut jalkani oman pöydän alle, kuten sanotaan, ja nyt siis minulla täytyy olla jotain pöydälle pantavaa myöskin. Sitä, mitä siihen tarvitaan, saadaan syksyllä. Silloin leikataan ruis pellolta, riihitään se, jauhetaan myllyssä ja jauhoista leivotaan sitte mitä kauneinta ruisleipää. Syksyllä antavat hedelmäpuut aarteensa talouden hyväksi. Perunat otetaan maasta ja pannaan talvikorjuuseen kellareihin. Syksy ei olekaan niitä aivan ikäviä. Kun on ehtinyt, kuten minä, miehuuden täyteen ikään, ei silloin enää lapsen tavoin eletä keväästä ja lintujen laulusta, eikä kuten nuoruuden ijässä kesästä ja auringon paisteesta. Silloin täytyy ajatella, millä elättää itsensä ja perheensä. Syksy antaa elannon, ja siksi sitä rakastaa jok'ainoa, joka ajattelee vähän pitemmälle eteensä. Hyvästi, Nilia Egyptä. (Nostaa lakkiaan.)

Humise vastaukseni, Suomeni metsä, ja laula Pohjolan syksystä! (Menee.)

Metsä laulaa:

Syys pimeät toi päivät
 Ja myrskyt pauhuisat,
 Pois lintuset ne veivät,
 Pois kukat tuoksuvat;
 Kynnettiin maita, soita
 Ja viljaa puitihin,
 Me söimme puolukoita,
 Kyll' lysti olikin.

Nilia (vetää hunnun silmiltään): Vielä on vuodenaika, joka minun täytyy saada tuntea. Kuukahen kertonee minulle jotakin talvesta!

Liisa Talvi (tulee puhkuen puettuna turkkeihin, nahkalakkiin ja muhviin): Huh huh, miten on lämmin! Kuulehan, pikku näpykkä! Sinä tahdot tietää jotain talvesta. Kyllä sinulle kerron tästä ihanasta vuodenaikasta, kunhan ensin autat minua saamaan turkin yltäni. (Nilia riisuu turkin eukon päältä.) Hoh hoh! Nyt on vähän viileämpi. Mikä sinun nimesi on, lapseneni? Sinä näytät niin kiltiltä.

Nilia: Nimeni on Nilia ja olen kotoisin Egyptistä.

Liisa Talvi: Egyptistä! Sen maan kyllä tunnen. Siitähän saa lukea raamatussa. Minun pienet lapsenlapseni Jussi ja Antti käyvät keulua ja he ovat siellä lukeneet semmoisista kirjoista, jotka sisältävät pelkkiä harhaoppeja, että Egyptissä

on pyr-mii-tiä, op-liskoja ja kata-pommeja. Onko se totta, Nilja:

Nilia (oijaisten): Nimeni on Nilia. Kyllä siellä löytyy pyramideja, obeliskeja ja katakombeja, jos rouva niitä tarkoitti.

Liisa Talvi: No, niinhän ne tais' olla. Kun tulee vanhaksi, ei sitä enää semmoisia ymmärrä. Eihän sitä minun lapsuuteni aikana kaikki saaneet koulua käydä kuten nykyajan lapset. Mutta talvestahan minun pitikin kertoa sinulle. Sinulla ei voi olla aavistustakaan siitä, kuinka talvipäivä Pohjolassa on ihana. Maa on lumen peittämä. Kulukset kilisevät niin kauniisti, kun jouluaamuna ajetaan kirkkoon. Puut näyttävät kuin olisivat ne täynnä jalokiviä, kun aurinko paistaa niihin. Ohhoh (Liisa hypähtää askeleen eteenpäin) tulen ihan nuoreksi uudelleen ajatellessani, kuinka nuoret luisimillaan pyörähtelevät kirkkaalla selällä, tahi laskevat suksillaan huimaavaa vauhtia lumipeitteisiä mäkiä alas. Mutta jos ulkona on rattoisata, kun myrsky vinkuu kooten ylipääsemättömiä lumivaljeja nurkkiin, ei ole sisällä tuvassakaan vähemmän rattoisata. Siellä saisit kuulla takkavalkean räiskinnää, rukin surinaa ja vanhojen ukkojen ja poikien laulelevan iloisia lauluja höyläpenkkiensä ääressä. Humise vastauksen, Suomeni metsä, ja laula Pohjolan talvesta. (Menee.)

Metsä laulaa:

Niin talvi tulee, tiuku
 Soi silloin helisten,
 Lystisti sukset liukuu

Pääll' lumikinosten.
 Ja tuli takassansa
 Sulosti leimuaa;
 Näin talvellakin kanssa
 Kyll' lapset lystin saa.

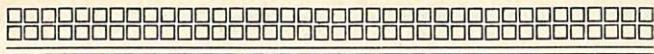
Nilia: Nyt ymmärrän, miksi Suomen kansa on niin kestävä ja karaistua, ja kuitenkin niin lämmintä ja uskollista. Ilmanala on sen muodostanut. Se on onnellinen kansa, sillä jokainen on tyytyväinen osaansa. Nuoriso ei enää ikävöi lapsuuden iloihin. Miehuuden ikään tullut ei anna elämän huolien masentaa itseään, ja vanhuksen sydän lämpenee ajatellessaan nuorten huvituksia. Onnelliset ne kansat, jotka ovat saaneet asuntonsa näin korkealle pohjoiseen! Hyvästi Kalle Kevät, Ruusa Kesä, Matti Syksy ja Liisa Talvi! Hyvästi sinä, Suomeni metsä! Laula kauniita laulujasi monille, monille Suomen kansan tuleville polville. (Menee.)

Metsä laulaa:

Kun hanki kyynelehtii,
 Niin ole riemuinen,
 Taas kevät kaunis ehtii
 Iloa antaen.
 Ain ylistele Luojaa:
 Kaikk' ajat hauskat on;
 Hän eloamme suojaa,
 Sen saattaa valohon.

(Metsä juoksee ulos.)

H. S.

Briitta-äidin päätös.

Leikki kahdessa osassa.

Henkilöt: Briitta-äiti. Matti, Pekka, Maija, hänen lapsiaan. Liisa-äiti, Briitan käly. Heikki, Helmi, hänen lapsiaan. Pastori.

ENSIMMÄINEN OSA.

Leikkisali esittää siivoomatonta tupaa. Matti istuu ikkunan ääressä. Maija torkkuu nojaten päätäns pöytään.

Matti:

Tuolla tulee Pekka veli!
Hauskaa kuulla, mikä peli
Häll' on ollut toimenaan.
Repaleina kaikk' on takki,
Märät vaatteet, poissa lakki,
On kuin ryövä'r' konsanaan!

Pekka:

(tulee sisään, näyttää rikkinäistä nuttuaan)

Katsos, miten kävi nutun!
Nyt saat kuulla hauskan jutun,
Heti sulle kerron sen:

Löysin „Kala-Kallen“ kopan,
Tästä laitan soman sopen,
Heti pisti mielehen!

Upotin tuon korin rantaan,
Panin ensin täyteen santaa,
Jotta kalat kuolis näin.
Juostessani kiirein pakoon
Kompastuin ma sillan rakoon,
Suistuin järveen suin ja päin.

Matti:

Oli aika hyppy sekini!
Sekö nuttuus reiät teki?

Pekka:

Ei, nyt kuulet palan parhaan:
Naapurimme he'elmä-tarhaan
Hiivin kotiin tullessain.
Hiivin puiden oksikoilla,
Taskut täytin omenoilla.
Siellä reiät nuttuun sain.

(huomaa nukkuvan Maijan, osottaa häntä)

Mutta kuinka Maija sisko
Kesken päivää unta kiskoo!
Hänet sopii herättää.
Täss' on tuoppi äidin kaljaa.
Juo'os sisko, unten malja,
Kunniakses juoma tääl!

(kaataa kaljan Maijan niskaan: pojat juoksevat nau-
raen ulos ovesta).

Maija:

(herää itkien)

Hyi, te poikaroistot siellä!
Kyllä teille näytän vielä!

Briitta:

(tulee sisälle, lyö kämmeniään yhteen)

Taivas, mikä siivo täällä!
Pöly alla, pöly päällä,
Kalja pitkin lattiaa!
Poikaviikarein on teko!
Maija, senkin unikeko,
Voisit luutaa liikuttaa!

(katsoo ulos ikkunasta)

Siunatkoon! nyt lisäks vielä
Pastor' tulee tuolla tiellä,
Tännepäin hän astelee.

Pastori:

(tulee sisään, katselee ympärilleen)

Hyvää päivää, taloon rauha Herran!
Pistäydyin sisään teille kerran
Tästä ohi kulkeissain.

Briitta:

(hämillään pyyhkii tuolin esiliinallaan)

Täss' oisi tuoli, suokaa anteheksi,
Ma ett'en tupaa saanut siivoiseksi,
Kun paimenesta vasta palasin.

Pastori:

Mitä sitten tekee lapset teidän,
Sillä tuohan oisi toimi heidän?

Briitta:

Oon luettanut heille katkismusta,
Ett'eivät saisi, raukat, muistutusta,
Kun heitä lukusilla koetellaan.

Pastori:

Päivän pitkään paljon muuta ehtii,
Ja varmaan laiskoina he vetelehtii,
Jos ei muuta työskennellä saa.
Se vanhemmat veis hyvään toimintaan,
Jos pääsisivät kansanopistoon,

Briitta:

Nyt varmaan pastor' leikkiä vain puhuu,
Pahoja opistosta tietää huhu.
Mun veljen' lapset siellä olivat
Ja niin ne ylpehiksi tulivat,
Ett' työ on alhaista nyt arvolleen.

Pastori:

Ei huhuihin voi aina täysin luottaa
Ne panettelee usein aivan suotta.
Vaan pianhan te voitte selvän ottaa,
Ja jos ei kertoma ole totta,
Te lähetätte lapset opistoon?

Briitta:

Ei ennen tiedetty me opistoista
Ja toimeen tultiin kyllä ilman moista.

Pastori:

Mut aika rientää kehityksen teitä.
 Se toisin kutsuu, velvoittaapi meitä
 Kuin entis-aika hämärteinen tuo.
 On edistykseen meidät Luoja luonut,
 On suuret siivet hengellemme suonut,
 Siis käytettävä onpi lahjat nuo.

Mun ehdotukseen hyvää tarkoittaa,
 Siis ajatelkaa tarkoin asiaa!

(ojentaa kätensä Briitalle ja menee).

Esirippu alas.

TOINEN OSA.

Leikkisali esittää Liisan siistiä tupaa. Liisa sekoittaa puuroa, Heikki veistää, Helmikehrää. Briitta, vaatteet sateesta märkänä, seisoo huomaamatta oven suussa ja kuuntelee.

Heikki:

Sä virka, sisko, kuka mielestäsi
 On paras kuninkaista pohjoismaiden?

Helmi:

On Kustaa toinen Aadolf empimättä
 Ihanne kaikkein aikain valtijaiden.
 Hän öisten aikalaisiensa valo,
 Niin uljas, uhraavainen, nöyrä, jalo.

Heikki:

Niin — tytöt aina ihannoivat moista!
 Mun urhoni on Kaarle kahdestoista.

Kas hän se oli vasta miesten mies!
Hän yksin tuhansia voittaa ties.

Briitta:

(astuu esiin oven suusta)

Hyvää päivää, kas vaan lapsosia
Ne miten juttelevat viisahia!

(kaikki sanovat hyvää päivää.)

Helmi:

Oi, kuin märkä ootte, täti kulta,
Tulkaa tänne lähemmäksi tulta!

Briitta:

Niin hieno, siivottu on tupasenne.
Te ketä odotatte vieraaksenne?

Liisa:

Odottaa vierasta me emme tienneet,
Vaan sinä, hauska kyllä, nyt se lienet.
Mun tyttösein ne joka päivä vaan
Tään tuvan siivon pitää huolenaan.

Briitta:

Mull' oikeastaan asia on pieni,
Min tähden tänne suuntasin mä tieni.
Siis käyn ma asiahan suorastaan:
Te mitä, lapset, teitte opistossa
Ja mitä opitte sen suojakossa?

Heikki:

Jos suotte, vastauksen asemesta
Ma luen teille pätkän teoksesta,
Mi kansanopistoa koskeepi.

(lukee)

„Siellä opimme Jumalaa rakastamaan
 Ja lempimään synnyinmaata,
 Siellä saimme me tietää kaiken sen,
 Miten täytyvi eestään raataa.
 Siellä saimme me henkiset asehet
 Ikiaatteiden suurihin sotiin,
 Ja tietää velvollisuutemme
 Koko yhteiskuntaan ja kotiin.“

Briitta:

Ja sitte pöyhistelään tiedoillaan
 Ja halpaa ruumiin työtä kartetaan,
 Eik' enää vertaistansa tunneta,
 Kun luullaan että ollaan hienoja.

Liisa:

Tuo syytös, ystävä, on tuiki väärä.
 Jalostaa halpa työ on tiedon määrä.
 Ken nöyryydessä etsii valistusta
 Saa siitä hyötyä ja siunausta.

Briitta:

En tiedä, kuink' on laita asian,
 Mut muiden niin mä kuulin kertovan
 Ja luulin huomanneeni itsekin,
 Ett' tieto vie vain suuriin luuloihin.

Liisa:

Ei kulkupuheisiin sais aina luottaa,
 Sokea usko erheitä vain tuottaa.
 Ken kokenut on, parhaiten sen tietää;
 Tää seikka kyllä huomiota sietää.

Briitta:

(hetken mietittyään)

Jo käsittää mä alan: missä kunto
On Herran pelko, velvollisuuden tunto,
Niin siellä ylpeys ei sijaa saa.
Ja koska uusi, valistunut aika
Nyt vaatii oppia ja tiedon taikaa,
Niin edistyksen tietä kulkekaa!

Ja tämä nyt on päätökseni vakaa,
Ja kaikille sen teille täysin takaan:
Myös meidän lapset tulee opistoon.

Esirippu alas.

Paimenessa.

Henkilöt: Maija, Katri, Olavi, Erkki — paimenia. Sinipiikoja ja metsänväkeä.

Näyttämö kuvaa ahoa, jonka ympärillä kasvaa metsää. Lapset istuvat syöden illallista eväskonteistaan.

Maija: Millainen nälkä sinulla onkaan, Erkki, kun ei se näy ruokaakaan tottelevan.

Erkki: Kas, kas, meidän Maijaa, kun osaa pistellä. Muistakin että minä kävin suolla asti hakemassa Kirjoa, joka oli eksynyt muusta karjasta.

Katri: Ja löysit myös. Tästä saat minulta vielä yhden voileivän, sillä sen olet rehellisesti ansainnut. Ajatelkaa jos karhu olisi syönyt Kirjon. (Antaa hänelle voileivän.)

Erkki: Lörpötystä. Metsänväki on meille suosiollista — ei se meidän karjallemme tuhoa tuota.

Katri: Karhuun ei kuitenkaan ole luottamista, kun se lehmän vainuaa. —

Maija: Otsoko, metsän omena, meille pahaa tekisi? Ei, sisko, minä luotan metsään ja metsänkuninkaaseen. Metsässähän me olemme hauskimmat hetkemme viettäneet.

Erkki: Niin, metsä on meidän rakkahin kotimme. Puut humisevat meille kauniita satujaan, pilvenhattarat ovat meidän laivojamme, joilla purjehdimme kauvas vieraisiin maihin.

Katri: Aina sinä niistä pilvistä pakiset. Lähdetä minä rakastan tuolla sananjalkojen keskellä. Se lirisee niin iloisesti, se virkistää ja virvottaa ja sen pohjassa on taivas.

Erkki: Minun pilveni ne siellä vaan kuvastuvat.

Maija: Ei, mutta alatteko kiistellä pilvistä ja lähteestä. — Marjamäki on minun paras paikkani. Kun mansikat punottavat, riennän sinne ja poimin ja maistelen ja ajattelen tuhansia hauskoja asioita. Marjat ovat paimenen parasta ruokaa.

Olavi (alkaen panna kiinni konttiaan): Eiköhän jo ala riittää tällä kerralla — muuten saamme olla loppuviikon syömättä.

Maija: Mutta miksi olet ollut niin hiljainen koko illan? Ethän ole puhunut halaistua sanaa.

Olavi: Ensiksi olen syönyt, toiseksi katsellut tuota valkeaa, joka tuikkii tuolta Mäntyvaaran takaa ja ajatellut, mikähän se lienee ja kolmanneksi — en olisi tainnut saada suunvuoroa.

Katri (järjestäen pois ruokatavaroita): Vai suunvuoroa. — Mutta mikä tuo valkea tosiaankin on? Välistä se leimahtaa ihan puidenlatvojen tasalle.

Maija: Eihän vaan liene metsävalkea.

Erkki: Ei metsävalkea noin yhdessä paikassa pysyisi.

Olavi: Juhannuskokkokohan se on. Nythän on juhannusilta.

Katri: Kas, kun emme ennemmin huomaneet. Voi, siihen aikaan kun äiti eli, oli meillä aina niin hauskaa juhannuksena!

Maija: Pirtin seinät pistelimme täyteen juhannuskukkia ja portaiden eteen pystytettiin lehtimaja nuorista koivuista.

Olavi: Mutta nuo koivut ja kukkaset kuihtuivat niin pian.

Erkki: Niin, nyt olemme metsän suuressa lehtimajassa, joka ei koskaan lakkaa kasvamasta.

Maija: Ja tuolla kauvempana kukkii tuomi ja tässä on meillä aho täynnä juhannuskukkia — punaisia, sinisiä, valkoisia. —

Katri: Valvokaamme tässä aholla koko yö — paimenmaja on niin ahdas ja pimeä!

Olavi: Tehdään se — aina siihen asti kun aurinko nousee!

Erkki ja Maija: Hyvä on. Ja nyt laulamme laulumme: (laulavat sävelellä „Nytpä tahdon olla mä“ —)

Paimenella pienellä
On niin lysti metsässä —
Lyödä leikit, syödä marjat.
Koota kauniit käpykarjat —
Taivas meillä kattona,
Kukkanurmi vuoteena.

Metsä on niin vihreä,
Sammalpeite pehmeä —

Linnut laulaa, kukkuu käki,
 Tuolla tanssii metsänväki.
 Luonto yksin kaunis on,
 Suuri, puhdas, viaton.

(Karjakellon kalketta kuuluu.)

Olavi: Mitä Kellokas nyt soittaa, Tule, Erkki, niin käydään katsomassa karjatarhassa, makaavatko lehmät rauhallisesti. Ehkä hiilos on sammunut ja hyttysset pahoin pitelevät. (Erkki ja hän menevät.)

Maija: Sillä aikaa sidomme seppeleen majamme oveen, että näyttäisi vähän juhlallisemmalta. Onhan nyt keskikesän juhla.

Katri: Jolloin valkeus on pimeyden herra — niinhän opettaja sanoi. (Menevät poimimaan lehviä.)

Maija: Otetaan koivunlehtiä ja tuomenkukkia. Minusta ne yhdessä ovat kuin kesä itse. (Erkki ja Olavi tulevat, tytöt istuutuvat seppeleitä sitomaan.)

Katri: No, mikä Kellokasta vaivasi.

Olavi: Ei mikään. Siellä makaa rauhassa kirjava karjamme märehtien ja hyvinvoipana. —

Erkki: Ja hiilos kytee sitkeästi savua ilmaan tupruttaen. —

Olavi: Jopa on sammunut kokko tuolla Mäntyvaaran takana. —

Maija: Katsokaa kuinka sininen hämärä verhoa koko metsän.

Katri: Nyt ovat sinipiikaset lähellä — kesäyön hämärässähän he tanssivat kasteisilla ahoilla.

Maija: Ollappa sellainen pieni sinipiikanen, joka ikänsä saa metsien rauhassa elellä.

Olavi: Mutta sittenhän ei meillä Maijaa olisi-
kaan. — Voithan sinä metsää rakastaa, vaikka et
olekaan sinipiika.

Erkki: Lauletaanpa sinipiioille pieni laulu,
ehkä he sitten saapuvat leikkimään kanssamme ju-
hannusyön. (Lapset laulavat:)

Sinipiiat pienoiset,
Hienohelmat herttaiset.
Paimenlapset teitä uottaa,
Kastehelmin nurmi vuottaa —
Juhannushan juhla on
Leikin, laulun, karkelon.

(Metsästä vastataan laulaen, lapset kuuntelevat
hämmästyneinä.)

Juhannushan juhla on
Leikin, laulun, karkelon! —

(Samassa juoksevat sinipiiat kevyesti aholle
kukkia käsissä ja hiuksissa, vetävät lapset mukaansa
piiriin ja alkavat pyöriä laulaen:)

Sinipiiat saapuvat,
Nyt on hetket herttaiset —
Leikki käymään, laulu soimaan.
Paimenlapset ilakoimaan.
Nurmi kaunis, kukkiva
Meill' on leikkikenttänä.

1:nen sinipiika: Tiedättekö, pienet paimen-
lapset, että nyt on juhannus, metsän juhla.

Katri: Tiedämmehän me sen, kun Olavi näki kokon loistavan Mäntyvaaran takaa.

Maija: Sentähden valvomme täällä aholla koko yön. Tahdomme nähdä, kuinka valkeus on pimeyden herrana.

Erkki: Ja tahdomme nähdä, millainen on metsä juhannusyönä.

Olavi: Näettekö, sinipiikat, miten kaunis lehtimaja meillä on ja miten paljon juhannuskukkia.

2:nen sinipiika: Olemme kuulleet kaikki teidän puheenne ja tiedämme, että te rakastatte metsää.

Lapset: Rakastamme, rakastamme.

3:mas sinipiika: Ja te ymmärrätte metsän kuiskeet ja tajuatte luonnon äänen, joka teille metsän kaikissa ilmausmuodoissa puhuu.

1:nen sinipiika: Joka metsää rakastaa, hän saa siitä tuhatkertaisen palkinnon. Metsä ei koskaan unhoita ystäviään.

2:nen sinipiika: Tänään on juhannus, metsän juhla. Sentähden olemme me lähetetyt tänne teidän luoksenne metsän lahjaa tuomaan. Sillä juhannuksena metsä lahjojaan jakaa.

1:nen sinipiika: Kuulkaa siis, mitä metsä teille lupaa: Jos joskus elämässänne tunnette itsenne väsyneiksi ja vanhoiksi, paetkaa metsään ja kuunnelkaa hetkinen sen hiljaista huminaa, jonka kautta itse luonto puhuu — ja te virkistytte ja saatte sydämmiinne ikuisen nuoruuden, jota aika ei voi kuluttaa. Jos elämän ristiriidat sydäntänne katke-roittavat, paetkaa metsään — ja se humisee sopuisointua teidän mieliinne, ja te huomaatte, että ikui-

nen rakkaus kaikki hyvin johtaa. Metsä on aina oleva teidän lohduttajanne ja ystävänne elämänne matkalla. — Nyt tulkaa, sinipiit, kadotkaamme jälleen siniseen hämääseen — tämän kauvempaa emme saa puhua ihmislasten kanssa. (Juoksevat kevyesti pois; lapset tuijottavat hetkisen sanattomina heidän jälkeensä.)

Olavi: Untako tämä oli, vai totta? —

Katri: Tuolla kaukana vilahtavat vielä heidän siniset huntunsa.

Maija: Metsän lahja juhannusyönä, älkäämme koskaan sitä unohtako emmekä halveksiko.

Erkki: Tämä oli elämämme kaunein juhannus-yö. —

Olavi: Mutta katsokaa, tuollahan jo aurinko nousee — valo on valtiaana pohjolassa.

Katri: Ja katsokaa, kuinka se kultaa Mäntyvaaran honkia — nyt ne ovat ihan purppuranpunaiset.

Maija: Kuulkaa kuinka linnut laulavat — näin kaunista ei ole vielä koskaan ollut metsässä. Äiti lauloi aina juhannusaamuna kanssamme suvivirren, emmekö yhtyisi lintujen kuoroon ja laulaisi nytkin äidin virttä kiitokseksi kauniista metsästä ja ihanaasta kesästä. (Lapset laulavat):

„Jo joutui armas aika ja suvi suloinen,
Kauniisti joka paikkaa koristaa kukkainen,
Aurinko maamme puoleen lähestyy lähemmäks'
Virvoittaa luonnon kuolleen, sen tekee eläväks'.

Nyt niityn kukat korjat ja laiho laaksossa.
Myös yrttitarhat sorjat, puut lehtiverhossa
Taas meille muistuttavat hyvyyttä Jumalan,
Jonk' kaikki nähdä saavat vuos' vuodelt' ainian.“

Esirippu.

Esteri Haapanen.

Lue parasta kirjallisuutta,
sen kautta kehittääksesi
mielikuvituksesi piiriä! ■ ■

Viime aikoina onkin ilmestynyt paljon todella hyviä kirjoja, joita soisimme kaikkien nuorten lukevan. Nämä kirjat lienevät melkein kaikissa nuorten kirjastoissa, mutta kyllä muutamia pitäisi ostaa kotiinkin. Valitkaa seuraavista:

Osaatko elää? Kirja pojille ja tytöille, kirjoittanut tohtori Fr. W. Foerster. Hinta 1 mk 80 p. — Tätä kirjaa on sanottu parhaaksi nuorten kirjaksi mitä on kirjoitettu. Siinä on lyhyitä kappaleita, joissa selitetään meille kaikille tärkeitä kysymyksiä: miten on elämä järjestettävä, jottei se epäonnistuisi. Kasvava nuoriso usein itse ajattelee näitä asioita.

Kertomuksia joka kotiin, kirjoittanut tohtori B. H. Päivänsalo. Kaksi kirjaa, kummankin hinta 40 p.

Elämän onni. Esitelmä, pitänyt professorinrouva Marie Michelet. Hinta 35 penniä.

Satujen maailma. Suomen kansan sadut, kertonut *Jalmar Finne*. I kokoelma: Kuningassatuja. Kuvitettu. Hinta 2: 50.

Kettu Repolainen. Tarina eläinten seikkailuista, kirjoittanut *Anni Swan*. Melkein joka sivu kuvitettu. Hinta 1: 25.

Peukaloisen retket villihanhien kera. Kirjoittanut *Selma Lagerlöf*. Suomentanut Juhani Aho. 3 osaa yhteensä 9 mk 50 p. — Tämä teos on välttämättömästi luettava ainakin kirjastosta.

Perämies Pirteä. Kapteeni Marrayatin mukaan nuorisolle kerrottu. Noin 60 kuvalla varustettu. Hinta 2: 60, sid. 2: 90. — Tavattoman viehättävä.

Kaikissa kirjakaupoissa, myöskin maaseudulla.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ, Porvoo.

**Hauskinta kotityöskentelyä on todella
opettavan kirjan lukeminen, jos se on
mieltäkiinnittävästi kirjoitettu.**

Seuraavat kirjat ovat siinä suhteessa parhaita mitä olemme voineet löytää. Teidän pitäisi ne lukea — toivottavasti voitte saada niistä jonkun ensi merkkipäivänä lahjaksi.

Tieteen satumailma. Kirjoittanut *A. Buckley*. 72 kuvalla valaistu. Sopii jo varsin nuorille. Hinta sid. 4: 25.

Villejä eläimiä. Kirjoittanut *E. Thompson Seton*. Lähes 200 kuvalla somistettu. — Paras eläinkirja koko maailmassa. Hinta 5: 25.

Uroita. Kreikkalaisia sankarisatuja, kertonut *Charles Kingsley*. Hinta 2: 50.

Arthur kuningas ja hänen jalot ritarinsa. Kirjoittanut *Thomas Malory*. Paljon kuvia. Hinta 3: 75.

Kansa ja sen kuninkaat. Kuvauksia muinaisesta Ruotsista. Kirjoittanut *Werner von Heidenstam*. Hinta 3: 75. — Kuvaa elävästi vanhinta kivi- ja pronssikautta sekä keskiaikaa.

Historiallisia lapsia. *Michel Massonin* y. m. mukaan kertonut Rope Kojonen. Hinta 1: 80. — Kirja kuvaa monta merkkihenkilöä heidän lapsuudessaan.

Parhaita *leikkikirjoja* ovat:

Olga Lönnbohm; Laululeikkejä. Suuri valikoima. Kaikille nuorten yhdistyksille sopiva. Hinta 1: 75.

Elin Kallio; Kansan lasten leikkikirja. Kalliaisliikuntoleikkejä, m. m. palloleikkejä y. m. s. 1: —.

Kaikissa kirjakaupoissa.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ, Porvoo.

LASTENKIRJASTOIHIN

suosittelee Werner Söderström Osakeyhtiö seur. teoksia.

Satuja ja tarinoita.

Lukemisia lapsille. Kirj. Z. Topelius. Vanhempi painos. 8 osaa. Sid. à 2: 75, vaatekans. à 3: 75. — Loistopainos. Sid. 8 osassa à 4: 25. Sid. vaatek. 2 osassa à 18: 50.

Satuja ja tarinoita. Kirj. H. C. Andersen. 5 mk, sid. 6 mk.

Tarulinna. Suomen kansan satuja. Toim. Joel Lehtonen. Sid. 2 mk.

Satukirja lapsille. Kirj. Asbjörn- sen & Moe. Norjalaisia kansansatuja. Sid. 2 mk.

Unkarilaisia kansansatuja. Sid. 1: 75.

Satuja lapsille luettavaksi. Kirj. Anni Swan. I kokoelma sid. 1: 50. II ja III kokoelma sid. à 1: 75.

Uusimpia satuja ja runoja. Kirj. Tyko Hagman. 2: 25, sid. 2: 50.

Kaikkein uusimpia satuja ja runoja. Kirj. Tyko Hagman. Sid. 1: 50.

Uroita. Kirj. Ch. Kingsley. Kreikkalaisia sankarisatuja. 2: 50.

Don Quijote de la Mancha. Kirj. Cervantes. Lyhennetty. 2: 50.

Shakespeare nuorisolle. Sommitellut Mary Macleod. 2: 75.

Arthur kuningas ja hänen jalot ritarinsa. Kirj. Thomas Malory. 3: 75.

Laululeikkejä. Koonnut Olga Lönnbohm. 1: 75.

Elämän oppia.

Osaatko elää? Kirjoittanut Fr. W. Foerster. Hinta 1: 80.

Historiaa ja elämäkert.

Raamatun lapset, kirj. C. E. van Koetsveld. Sid. 1: 75.

Legendoja Kristuksesta. Kirjoittanut Selma Lagerlöf. 1: —.

Historiallisia lapsia. Michel Massonin y. m. mukaan kertonut Rope Kojonen. 1: 80.

Fridtjof Nansen. Elämäkerta ja retket. Kirj. Kainulainen. 75 p.

Garibaldi. Kirj. C. Bååth-Holmberg. 2 mk.

Kertomus elämästäni. Kirj. Helen Keller. 1 mk.

Luontoa.

Peukaloisen retket villihanhien kera. Kirj. Selma Lagerlöf. 9: 50, korukans. 12: —.

Villejä eläimiä. Kirj. E. Seton Thompson. 200 kuvaa.

Piirteitä eläinten elämästä. Kirj. O. M. Reuter. I ja II à 1 mk, sid. à 1: 50.

Kuinka meidän tulee eläinten kanssa seurustella? Kirj. L. E. Björkman. 80 p.

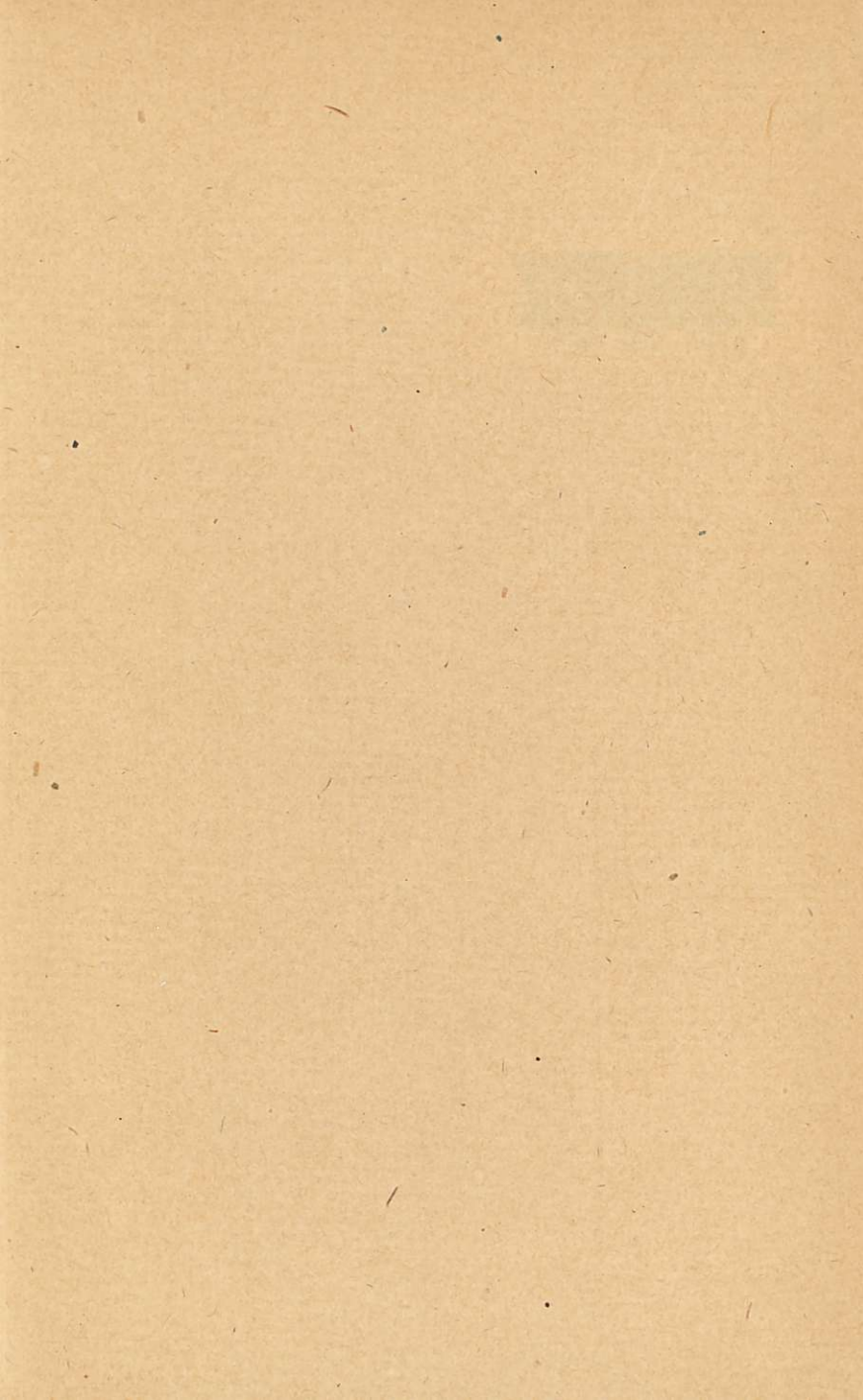
Tieteen satumaailma. Kirj. Buckley. Sid. 4: 25.

Sähkökokeita. Kirj. O. J. Laskari. 1: 75.

Luonto tieteen valossa. I osa. 9 mk, sid. 12: 50.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ. PORVOO.

Hinta 1: 50

Suom. lastenkirj. 3.

Trygg-Helenius

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1415

